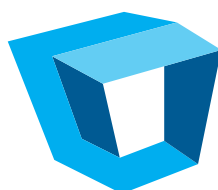

Tietoarkiston tietotilinpäätös vuodelta 2024

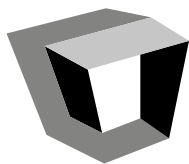

TIETOARKISTO

Tietoarkiston tietotilinpäätös vuodelta 2024

Tietoarkiston tietotilinpäätös sisältää tutkimusaineistojen arkistoinnin ja jatkokäyttöönluovutuksen peruseriaatteen, aineistonkäsittelyn tekniset ja organisatoriset suojatoimet ja keskeisimmät tilastotiedot.

TIETOARKISTO

Käyntiosoite: Åkerlundinkatu 5 B, 4. krs Tampere

Postiosoite: Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto, 33014 Tampereen yliopisto

Sähköposti: fsd@tuni.fi

Internet: www.fsd.tuni.fi

Tämän julkaisun pysyvä osoite on <https://urn.fi/urn:nbn:fi:fsd:V-202501270001>

Sisältö

Tietoarkiston tietotilinpäätös vuodelta 2024.....	1
Sisältö	2
Tietoarkisto.....	4
Lainsäädännön huomioon ottamisesta	4
Tekijänoikeuslaki (8.7.1961/404).....	4
Tietosuoja-asetus (2016/679)	5
Tietosuojalaki (1050/2018)	6
Seulontaperiaatteet.....	6
Laadulliset seulontakriteerit	7
Tekniset seulontakriteerit	7
Muut seulontakriteerit	7
Henkilötietoja sisältävien aineistojen arkistointi ja jatkokäyttö -Tietoarkiston sisäiset seulonta- ja käsittelyohjeet .	8
Pseudonyymien ja henkilötietoineen arkistoitavien aineistojen jäännösriskin arvioinnin ohjeet.....	11
Arkistointiprosessiin sisältyvät suojatoimet	12
Tietoturvaratkaisut	13
Tietoturva aineistojen sisäänotossa:	13
Tietoturva aineistojen prosessoinnissa:	13
Kvantitatiivisten aineistojen tunnisteen poisto	13
Tunnisteen poisto kvalitatiivisista aineistoista	14
Datankäsittelijöiden perehdytys, koulutus, työn laadunvarmistus ja jäännösriskin arviointi suojatoimina.....	15
Aineistojen ulosluovutuksen ja käytön suojatoimet.....	16
Käyttäjätunnistus ja asiakkaaksi rekisteröityminen.....	16
Tietoturva asiakkaaksi rekisteröitymisessä:	16
Asiakkaan sitoumukset.....	17
Aineiston käytön valvonta: asiakaspalvelupäivystys.....	17
Tietoturva aineistojen käytön valvonnassa: käyttövaltuudet.....	18
Aineiston käytön valvonta: automaattinen julkaisukarhu- ja muistutusgeneraattori	18
Muu henkilöstön perehdytys, koulutus ja vaitiolositoumukset.....	18
Tietojärjestelmät, tietoturva ja pitkäaikaissäilytys 2024.....	19
Tietosuojatyön organisointi Tietoarkistossa	20
Arkistoinnin tilastotietoja 2024	21
Arkistoidut aineistot ja aineistojaan Tietoarkistoon arkistoineet organisaatiot	21
2024 valmistuneet aineistot, joita ei tarvinnut anonymisoida Tietoarkistossa.....	21
2024 valmistuneet aineistot, joista Tietoarkistossa poistettiin tunnisteita arkistointiprosessin aikana.....	22
Asiakastilastoja	30
Rekisteröityneet asiakkaat ja HAKA-tunnistautumisen identiteettilähteet 31.12.2024.....	30
Rekisteröinnin hylkäämiset	31

Hylätyt käyttölujarahakemukset ja asiakastilien sulut 2024	31
Tietosuojaan alaisten aineistojen jatkokäyttö 2024	32
Lainsäädäntöä ja tietosuojaan koskeva tietopalvelu	33
Aineistonhallinnan käsikirjan käyttö 2024 ja asiakaspalvelu	33
Rekisteröityjen oikeuksien toteutuminen 2024	34
Asiakasrekisterit	34
Tietoturvaloukkaukset 2024	34
Jäännösriskin arviointi 2024	34
Aineistojen poistot (dearkistointi) 2024	36
Toimintavuonna ei poistettu tietokannasta yhtään aineistoa.	36
Koulutukset	36
Sisäiset koulutukset	36
Ulkoiset koulutukset ja esitykset	36
Vuoden 2025 kehityskohteet	36
Liitteet	37
Liite 1: Arkistointisopimus	37
Arkistointisopimuksen LIITE 1	41
Arkistointisopimuksen LIITE 2	44
Arkistointisopimuksen LIITE 3	45
Liite 2: Tietosuojaseloste	46
Kuka on rekisterinpitäjä ja kehen voin olla tarvittaessa yhteydessä?	46
Miten ja mihin käyttötarkoituksiin henkilötietoja käsitellään?	46
Mitä oikeuksia minulla on Tietoarkiston asiakkaana?	47
Yksityiskohtaiset tiedot henkilötietojen käsittelystä	48
AILA-palveluportaalin rekisteröitynyt käyttäjä	48
Sopimus tutkimusaineistosta	50
Tietopalvelu, tapahtumat, viestintä ja muu asiakaspalvelu	51
Penna-palvelun kirjoituskutsuun vastaaja	53
Vaalikoneaineistot	55
Verkkosivuston käyttöön liittyvät tiedot, kuten evästeet	55
Liite 3: Ailan yleiset käyttöehdot	57
Liite 4: Aineistojen yleiset käyttöehdot	59
Liite 5: Tietojärjestelmäseloste (Aila)	60
Liite 6: Tietojärjestelmäseloste (TIIPII)	62

Tietoarkisto

Tietoarkisto on opetus- ja kulttuuriministeriön ja Tampereen yliopiston rahoittama tieteellisen tutkimuksen ja opetuksen valtakunnallinen palveluresurssi. Tietoarkisto perustettiin vuonna 1999 ja se toimii erillisyyksikkönä Tampereen yliopiston yhteydessä. Tietoarkisto arkistoi ja välittää sähköisiä tutkimusaineistoja tutkimukseen, opetukseen ja opiskeluun.

Tampereen yliopiston rehtori on nimittänyt Tietoarkistolle valtakunnallisen neuvottelukunnan jäsenet ja varajäsenet toimikaudelle 15.11.2019–31.12.2023. Neuvottelukunnan tehtävänä on arvioida yksikön toimintaa ja sen tulevaa kehittämistä, tehdä asiaa koskevia aloitteita ja esityksiä sekä vahvistaa yksikön yhteistyösuhteita ja tietoarkistotyön tunnettua. Neuvottelukunnassa on 14 varsinaista jäsentä, joista jokaiselle on nimetty varajäsen. Mukana neuvottelukunnassa on edustajia yliopistoista, Tampereen ylioppilaskunnasta, Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitoksesta, Suomen Akatemiasta, Kansallisarkistosta, Tilastokeskuksesta, CSC – Tieteen tietotekniikan keskuksesta sekä Kansalliskirjastosta. Neuvottelukunnan puheenjohtaja on Tampereen yliopiston tutkimusvararehtori.

CESSDA ERIC on eurooppalaisten yhteiskuntatieteellisten tietoarkistojen muodostama tutkimusinfrastruktuuri, joka tarjoaa yhteisiä, kattavia tutkimusdatapalveluita sekä koulutusta yhteiskuntatieteille. ERIC on Euroopan komission erityisesti keskeisille tutkimusinfrastruktuureille luoma organisaatiotyyppi. CESSDA ERICin yleiskokous hyväksyi Suomen jäsenhakemuksen syyskuun 2017. Samalla se hyväksyi Tietoarkiston CESSDAn kansalliseksi palveluntuottajaksi.

Lainsäädännön huomioon ottamisesta

Tietoarkistolla on valtakunnallinen palvelutehtävä osana Tampereen yliopistoa. Yliopistolaisissa (558/2009) vahvistetaan yliopistojen autonomia, jonka mukaisesti yliopistojen sisäisestä hallinnosta vastaavat yliopistot itse, eivätkä valtion yleiset hallintoviranomaiset. Yliopistolakia koskevassa hallituksen esityksessä painotetaan, että tutkimusaineistojen asianmukainen säilytys on turvattava (HE 7/2009 vp, s 87).

Tietoarkiston keskeisin tehtävä on tutkimustarkoituksiin kerättyjen sähköisten aineistojen dokumentointi, luettelointi, käytettävyyden ylläpito ja pitkäaikaissäilytyksen ja -saatavuuden varmistaminen. Tietoarkisto pyrkii toteuttamaan vastuut, ohjeet, käsittelyn ja tietoturvan aineistojen käsittelyssä siten kuin laissa julkisen hallinnon tiedonhallinnasta (906/2019) edellytetään. Kansallisarkistolla on edustaja Tietoarkiston toimintaa ohjaavassa valtakunnallisessa neuvottelukunnassa.

Jotta Tietoarkisto voi onnistua tehtävässään, tutkimusaineistojen arkistoinnin kaikki vaiheet tulee tehdä suunnitelmallisesti. Arkistotyön ylin ohje on arkistonmuodostussuunnitelma (AMS). AMS päivitetään vuosittain ja julkaistaan tietoarkiston verkkosivuilla. AMS on tehtäväpohjainen. Ihmistieteiden tutkimusaineistoihin sovelletaan keskeisimmin tekijänoikeuslakia ja tietosuojalainsäädäntöä.

Tekijänoikeuslaki (8.7.1961/404)

Aineiston tekijät säilyttävät aineistonsa omistus-, hallinta- ja tekijänoikeudet. Tietoarkisto valmistaa arkistoitavaksi toimitetusta aineiston sähköisestä kopiosta pitkäaikaissäilytettävän aineistoversion ja toimittaa sitä asiakkaidensa jatkokäytettäväksi arkistointisopimuksessa yksilöidyn ehdoin. Arkistointisopimuksen mukaisesti Tietoarkisto voi muokata vastaanottamaansa aineistoa voimassa olevien tietosuoja- ja tietoturvasääntöjen ja pitkäaikaissäilytyksen vaatimusten mukaisesti.

Tutkimusaineiston tekijyyden kunnioittaminen tapahtuu tieteen normaalien viittauskäytäntöjen kautta. Aineistojen käyttöehdoissa jatkokäyttäjät veloitetaan viittamaan käyttämäänsä aineistoon ja sen tekijään tai tekijöihin asianmukaisesti kaikissa julkaisuissa ja esityksissä, joissa aineistoa käytetään.

Suomen tekijänoikeuslaissa ei ole niin sanottua tutkimuspoikkeusta, joka mahdollistaisi tutkimuksessa analysoitujen teosten arkistoinnin tutkimuskäyttöön ilman tekijän lupaa tai erillistä lisenssisopimusta. Tietoarkisto ja Kopiosto ovat solmineet 2015 sopimuksen, jonka mukaisesti tutkimuksen analysoitavaksi aineistoksi digitoidut tai valmiiksi sähköisessä

muodossa olevat Kopioston edustamien oikeudenhaltijoiden aloihin lukeutuvat teokset saa arkistoida Tietoarkistoon tutkimuskäyttöä varten (esim. lehtiartikkelit, kuvat, kuvitukset ja sarjakuvat). Sopimus ei koske audiovisuaalisia teoksia eikä sävellysteoksia.

Kun tutkimusaineistoihin sisältyy tutkittavien tuottamaa tekijänoikeuksien alaista materiaalia, tutkijan tulee sopia oikeuksien siirrosta tutkittavien kanssa ennen aineiston arkistointia.

Tietosuoja-asetus (2016/679)

Tietoarkisto toimii pääsääntöisesti käsittelijän roolissa ottaessaan vastaan pitkäaikaisesti säilytettäviä ja jatkokäyttöön toimitettavia tutkimusaineistoja. Yksi poikkeus tähän on kansainvälinen International Social Survey Programme -aineistonkeruu, jossa Tietoarkisto on rekisterinpitäjä ja kulloinkin valittu aineistonkeruun toteuttaja on käsittelijän roolissa. Keruusta tehdään tietosuoja-asetuksen mukainen käsittelysopimus ja Tietoarkisto huolehtii siitä, että keruuseen osallistuvat saavat kaiken tarpeellisen tiedon henkilötietojensa käsittelystä. Toinen poikkeus on Penna-alustalla kerättävät kirjoitusaineistot. Niissä Tietoarkisto on yhteisrekisterinpitäjä Penna-alustaa aineistonsa keruuseen käyttävän tutkijan kanssa. Ennen keruuta tehtävään arkistointisopimukseen sisältyy liitteenä tietosuoja-asetuksen mukainen yhteisrekisterinpitäjien sopimus, jossa kuvataan kummankin osapuolen vastuut ja velvollisuudet.

Kun Tietoarkisto on käsittelijän roolissa, se pyytää luovuttajaa poistamaan aineistosta henkilötiedot Tietoarkiston ohjeiden mukaisesti. Poikkeus tähän ovat esimerkiksi lehtiaineistot ja aineistot, joihin perustuviin tutkimusjulkaisuihin sisältyvät tutkittavien henkilötiedot (esimerkiksi asiantuntija- ja taiteilijahaastattelut sekä teossuojan alaiset aineistot). Poikkeusperuste nojautuu tietosuoja-asetuksen artiklaan 85 perustuvaan tietosuojalain (1050/2018) 27 §:ään, jossa säädetään henkilötietojen käsittelystä journalistisen, akateemisen, taiteellisen tai kirjallisen ilmaisun tarkoituksia varten.

Tutkijoiden anonyymeiksi arvioimat aineistot sisältävät usein vähintään epäsuoria tunnisteita siinä määrin, että ne katsotaan Tietoarkistossa henkilötietoja sisältäviksi. Tämän vuoksi Tietoarkisto tekee aineistonluovuttajan kanssa arkistointisopimuksen ennen aineiston siirtoa Tietoarkistoon arkistointiedellytysten arviointia varten (ks. Liite 1 Arkistointisopimus). Tietoarkisto toimii lähtökohtaisesti henkilötietojen käsittelijän roolissa tutkimusaineiston toimittavan rekisterinpitäjän lukuun. Arkistointisopimuksella varmistetaan molempien sopimusosapuolten EU:n tietosuoja-asetuksen mukainen osoitusvelvollisuus, henkilötietojen vastuullinen käsittely ja aineiston laillinen siirtäminen Tietoarkistoon. Sopimus tehdään aina, vaikka siirrettävä aineisto olisikin aineiston luovuttajan arvion mukaan lähtökohtaisesti anonymi tai valmiiksi anonymisoitu. Sopimus allekirjoitetaan sähköisesti ja se sisältää tiedot aineiston rekisterinpitäjästä, henkilötietojen tyypeistä ja aineistoon sisältyvistä rekisteröityjen ryhmistä.

Tietoarkisto toteuttaa tarpeelliset tekniset ja organisatoriset toimenpiteet aineistojen käsittelyn turvallisuuden varmistamiseksi. Tarpeellisten toimenpiteiden määrittämisessä otetaan huomioon riskiä vastaava turvallisuustaso tietosuoja-asetuksen 32 artiklan mukaisesti. Tietoarkisto antaa pyynnöstä lisätietoja henkilötietojen käsittelyyn sovellettavista teknisistä ja organisatorisista turvatoimista. Tutkimusaineistoa käsittelevät Tietoarkiston työntekijät noudattavat soveltuvia lakisääteisiä vaitiolo- ja salassapitovelvollisuuksia. Tutkimusaineistoa käsittelevät työntekijät ovat lisäksi allekirjoittaneet erillisen vaitiolositoumuksen ja saaneet sekä tietosuojaan että tietoturvaan liittyvän asianmukaisen perehdytyksen ja koulutuksen.

Jos Tietoarkisto poistaa arkistoitavasta aineistosta tunnisteita, se pyytää aineiston luovuttaneelta rekisterinpitäjältä tai hänen edustajaltaan hyväksynnän tehdyille tunnisteiden poistoille ja muokkauksille. Aineiston käsittelyn päätteeksi Tietoarkisto kehottaa rekisterinpitäjää hävittämään henkilötietoja sisältävät aineistoversiot ja oheisdokumentit.

Asiakkaiden henkilötietojen luottamuksellinen, läpinäkyvä ja laillinen käsittely on Tietoarkistolle tärkeää (tietosuoja-asetuksen artikkelit 12–14). Tietoarkisto huolehtii, että asiakkaat saavat kaiken lainsäädännön edellyttämän tiedon henkilötietojen käsittelystä ja rekisteröidyille kuuluvista oikeuksista. Tietoarkiston jokaiselta verkkosivulta löytyy linkki tietosuojaselosteeseen. Tietosuojaseloste sisältyy myös rekisteröitymistä vaativiin palveluihin ja tietosuojaselosteen verkkosoite sisällytetään aina sähköisiin asiakaspalvelun viesteihin (ks. liite 2 Tietosuojaseloste).

Tietosuojalaki (1050/2018)

Tietoarkiston henkilöstö noudattaa työssään tietosuojalain 35 § mukaista vaitiolovelvollisuutta. Jokainen työntekijä allekirjoittaa vaitiolositoumuksen heti työsuhteen alussa.

Erityisryhmiin kuuluvien aineistojen käsittelystä on säädetty tietosuojalain 6 § toisen momentin alla. Tietoarkistossa on käytössä niin henkilötietoja sisältävien kuin muidenkin aineistojen käsittelyssä seuraavat suojatoimet:

- Pääsy henkilötietoja sisältävin asiakastietoihin ja arkistoitaviin tutkimusaineistoihin on rajattu käyttöoikeuksin.
- Tietoarkiston käyttämien työasemien kiintolevyt on salattu.
- Tietoarkiston koko henkilökunta saa vuosittain tietosuoja- ja tietoturvakoulutuksen. Aineiston käsittelijät saavat lisäksi tutkimusaineistojen anonymisointikoulutuksen.
- Tietoarkistolla on nimetty tietosuojavastaava, joka tekee yhteistyötä Tampereen yliopiston tietosuojavastaavan kanssa.
- Tutkimusaineistojen arkistointiprosessissa aineistoista poistetaan välittömät tunnisteet ja välillisiä tunnisteita muokataan tai poistetaan aineiston rekisterinpitäjän antamalla valtuutuksella ja ohjeilla.
- Tutkimusaineistojen käsittely kirjataan työntekijöiden henkilökohtaisin tunnuksin ja anonymisointitoimet dokumentoidaan.
- Asiakastiedot ja tutkimusaineistot varmuuskopioidaan.
- Uudet ohjelmakoodit ja -asennukset katselmoidaan ennen kuin ne hyväksytään käyttövalmiiksi. Tietoarkistossa käytetään monitorointityökaluja, jotka automaattisesti varoittavat tietynlaisista turvallisuuspuutteista.
- Henkilötietoja sisältävien aineistojen siirtoa ja käsittelyä varten Tietoarkistolla on käytössä tietosuoja-asetuksen mukainen sopimus (ks. Liite 1 Arkistointisopimus).
- Tutkimusaineistot siirretään arkistoitavaksi Tietoarkistoon suojatulla yhteydellä.
- Muut käytössä olevat suojatoimet on kuvattu Tietotilinpäätöksen luvuissa Arkistointiprosessiin sisältyvät suojatoimet, Aineistojen ulosluovutuksen ja käytön suojatoimet sekä Tietojärjestelmät, tietoturva ja pitkäaikaissäilytys.

Penna-aineistoissa Tietoarkisto on yhteisrekisterinpitäjä. Keruuvaiheessa käsittelyperuste on suostumus ja keruun jälkeen aineistoa käsitellään Tietoarkistossa yleisen edun mukaiseen arkistointiin tietosuojalain (1050/2018) 4 § 4-kohdan mukaisesti. Tietoarkisto toteuttaa yleisen edun mukaista arkistointia muun muassa käsitellessään, säilyttäessään ja arvioidesaan Penna-aineistoja jatkokäytön kannalta. Rekisteröityjen oikeuksista ei poiketa tietosuojalain 32 §:n perusteella. Eri-tyisiä henkilötietoryhmiä käsitellään tietosuojalain 6 §:n 1 momentin 8 kohdan mukaisesti yleishyödyllisessä arkistointitarkoituksessa. Rekisterinpitäjän toiminta perustuu julkiseen arkistonmuodostussuunnitelmaan. Käsittelyssä huomiota kiinnitetään tietosuoja-asetuksen 89 artiklan mukaisesti tietojen minimointiin ja mahdollisuuteen käsitellä kirjoitukset tunnisteettomiksi.

Tietosuoja-asetuksen artiklaan 85 perustuvaan tietosuojalain 27 § sovellusalaan kuuluvia aineistoja käsitellään seuraavasti: Journalistisiin tarkoituksiin lukeutuvia aineistoja ei muokata Tietoarkistossa (esimerkiksi tutkimusta varten analysoitavaksi kerätyt media-aineistot). Sen sijaan tietosuojalain 27 § mukaisesti akateemisen ja kirjallisen ilmaisun tarkoituksiin lukeutuvia aineistoja voidaan tarvittaessa muokata poistamalla aineistoista arkistointiin ja jatkokäyttöön nähden tarpeettomia henkilötietoja (tietosuoja-asetus artikla 5, kohta 1 alakohta c ja artikla 25, kohta 2). Tällaisia aineistoja voivat olla esimerkiksi asiantuntija- ja taiteilijahaastattelut, kirjoitusaineistot ja teossuojan alaiset aineistot.

Seulontaperiaatteet

Tietoarkisto kartuttaa aineistokokoelmaansa sekä aktiivisesti että selektiivisesti: Tietoarkisto hankkii aineistoja aktiivisesti, mutta ottaa aineistoja arkistoitavaksi valikoiden seulontaperiaatteita noudattaen. Tietoarkistoon arkistoitaviksi otettavien aineistojen tulee täyttää soveltuvin osin laadulliset, tekniset ja lainsäädännölliset seulontakriteerit.

Laadulliset seulontakriteerit

Arkistoidaan ensisijaisesti tutkimustarkoituksiin tuotettuja aineistoja, jotka eivät ole jo saatavilla jossain toisessa palvelussa. Aineiston on sovelluttava jatkokäyttöön, esimerkiksi tutkimukseen, opiskeluun ja opetukseen. Anonyymiksi tarkoitettujen aineistojen tulee olla anonymisoitavissa ilman että sen käytettävyys heikkenee oleellisesti. Lisäksi vähintään yhden seuraavista kriteereistä on täyttyvä:

- aineisto on käyttökelpoinen muiden aineistojen ajallisena tai sisällöllisenä vertailukohteena
- aineisto on käyttökelpoinen muiden aineistojen rinnalla täydentävänä aineistona
- aineisto on vain osin analysoitu
- aineisto on hyödynnettävissä alkuperäisestä poikkeavalla tavalla (esimerkiksi uudet kysymyksenasettelut/ metodiset painopisteet)
- aineisto on tieteellisesti ja/tai kulttuurisesti ainutkertainen

Tekniset seulontakriteerit

Molempien kriteerien tulee täytyä:

- aineiston tekninen kunto on kohtuullinen eli aineisto on kopioitavissa/prosessoitavissa/konvertoitavissa jatkokäyttöön kohtuullisin kustannuksin
- aineiston tietosisältö on riittävän selkeässä järjestyksessä ja aineistoa kontekstoiva muu materiaali on riittävä jatkokäyttöön tarkoitetun käyttöaineiston prosessoimiseksi ja metadatan luomiseksi.

Suosittelavat tiedostoformaatit löytyvät arkistonmuodostussuunnitelman erillisestä liitetaulukosta.

Lainsäädännölliset seulontakriteerit

Aineistot tulee voida prosessoida jatkokäyttöön soveltuviksi voimassa olevaa lainsäädäntöä noudattaen:

- Aineistoon liittyvät omistus- ja hallintasuhteet ovat riittävän selkeät
- Tutkittavaa on informoitu läpinäkyvästi anonymisoitavaksi tarkoitettujen aineistojen siirrosta Tietoarkistoon, ja aineistojen arkistointi on myös muuten voimassa olevaa lainsäädäntöä noudattaen mahdollista.
- Henkilötietoja sisältävän aineistojen arkistointi katsotaan lailliseksi tietosuojalainsäädännön ja muiden normien kannalta ottaen huomioon tutkittavan informointi, tutkimuseettiset periaatteet ja tieteen avoimuus.
- Teossuojaa saavat aineistot lukeutuvat Kopioston ja Tietoarkiston välisen sopimuksen alaan tai aineistojen oikeuksien siirrosta on sovittu tekijöiden kanssa
- Lupapäätöksillä määräaikaan tutkimuskäyttöön saatujen aineistojen käyttöluvan sisältyy aineistojen arkistointi tunnisteettomana Tietoarkistoon. Esimerkiksi julkisuuslain mukaisina luovutuksina tutkimukseen saatujen aineistojen käyttöluviin ei tavallisesti sisälly oikeutta aineistojen siirtoon Tietoarkistoon. Jos tutkija haluaa luvanvaraisten aineistojen arkistoida anonyyminä, hänen tulee hankkia arkistointiin erillinen lupapäätös aineistojen luovuttaneelta organisaatiolta.

Muut seulontakriteerit

- Tietoarkisto arkistoi suomen-, ruotsin- ja englanninkielisiä aineistoja. Poikkeustapauksissa voimme harkita myös muunkielisten aineistojen arkistointia. Tutkijoiden tulee olla yhteydessä asiakaspalveluun ennen aineistojen keuruuta.
- Tietoarkisto ei arkistoi tutkimuksessa käytettyjä Kansallisarkiston digitaalisesti saatavilla olevia aineistoja. Tietoarkisto kuitenkin arkistoi tutkijan digitoimat tai digikuvaamat Kansallisarkiston paperiaineistot, kun ne on digitoitu tai kuvattu tutkimuksessa analysoitavaksi ja niitä koskevat viitetiedot ovat riittävät. Myös muiden arkistojen tutkijan digitoimia aineistoja voidaan arkistoida kyseisen arkiston niin salliessa. Mahdolliset luvat hankkii tutkija.

- Tietoarkiston ja Kopioston välisen sopimuksen mukaisesti tutkimuksen analysoitavaksi aineistoksi digitoidut tai valmiiksi sähköisessä muodossa olevat Kopioston edustamien oikeudenhaltijoiden aloihin lukeutuvat teokset saa arkistoida Tietoarkistoon tutkimuskäyttöä varten (esim. lehtiartikkelit ja kuvat). Sopimus kattaa koti- ja ulkomaiset teokset. Sopimus ei koske audiovisuaalisia teoksia eikä sävellysteoksia.
- Paperimuodossa olevia kuva- tai tekstiaineistoja muunnetaan sähköisiksi tiedostoiksi osaksi jakelupakettia, jos niitä on käytetty keruuinstrumenttina (esim. arkistoitavan keskustelun, haastattelun tai lomakekyselyn virikkeenä).
- Tietoarkisto ei arkistoi audiovisuaalisia tallenteita. Niiden pitkäaikaissäilytykseen ja jatkokäytön hallinnointiin on erikoistunut Helsingin yliopiston yhteydessä toimiva Kielipankki.

Henkilötietoja sisältävien aineistojen arkistointi ja jatkokäyttö -Tietoarkiston sisäiset seulonta- ja käsittelyohjeet

Tietoarkiston päätehtävä on arkistoida anonyymejä tutkimusaineistoja. Sen ohessa arkistoinnissa aineistoja, jotka voivat itsessään sisältää henkilötietoja tai ne tulkitaan tietosuojalainsäädännön määritelmien mukaisesti henkilötietoja sisältäviksi. Alla olevissa ohjeissa aineistot on luokiteltu henkilötiedon luonteen ja säilytysajan mukaisesti.

Sananvapauden soveltamisalaan kuuluvat aineistot

Tähän luokkaan kuuluvat kaikki Kopiosto-sopimuksen alaan lukeutuvat aineistot. Sopimuksen mukaisesti tutkimuksen analysoitavaksi aineistoksi digitoidut tai valmiiksi sähköisessä muodossa olevat Kopioston edustamien oikeudenhaltijoiden teokset saa arkistoida tietoaarkistoon tutkimuskäyttöä varten (C-käyttöoikeus). Tällaisia teoksia ovat esimerkiksi lehtiaineistot, muut media-aineistot, kirjallisuudesta tehty poiminnat, kuvitukset ja sarjakuvat. Sopimus ei koske audiovisuaalisia teoksia, sävellysteoksia, eikä sosiaalisessa mediassa julkaistuja teoksia.

Sananvapausaineistoja ei anonymisoida. Niitä kuitenkin koskee tietosuojan osalta käsittelysopimukset, joiden tietoja tarvitaan arkistointisopimukseen. Tavallisimmin aineiston kerännyt tutkija on rekisterinpitäjä. Rekisterinpitäjä voi olla myös tutkijan organisaatio. Henkilötietojen tyypit ja rekisteröityjen ryhmät pitää päätellä tutkimuksen otoksesta. Esimerkkinä on kuvitteellinen tutkimus nimeltä ”Ministereistä uutisointi 2021–2022”. Siinä henkilötietojen tyypit olisivat ministereistä kertovien artikkeleiden kirjoittajien nimet, vuosina 2021–2022 toimineiden ministereiden nimet ja vastualueet. Rekisteröityjen ryhmät olisivat politiikan toimittajat ja 2021–2022 Suomen hallituksessa toimineet ministerit.

Sananvapauden soveltamisalaan voi periaatteessa kuulua myös muita kuin Kopiosto-sopimuksen alaan lukeutuvia aineistoja. Esimerkiksi asiantuntijoiden tai taiteilijoiden haastattelut, jos tutkimustulokset kirjoitetaan henkilötietoineen. Jotta mainitun kaltaiset aineistot voitaisiin lukea sananvapausaineistoiksi, on tutkijan täytynyt tehdä vastaava tietosuojalainsäädännön soveltamisen ratkaisu jo ennen aineiston keruuta. Korkeakoulujen tietosuojavastaavat eivät toistaiseksi ole opastaneet tutkijoita käyttämään tietosuoja-asetuksen ja tietosuojalain sananvapauspykälää, esimerkiksi 'akateemisen ilmaisun tarkoitusta' henkilötietojen käsittelyperusteena tutkimuksissa.

- Kopiosto-sopimuksen alaan lukeutuvilla aineistojen tutkittaville ei edellytetä tietosuojailmoitusta, eikä informointia arkistoinnista ja jatkokäytöstä.
- Arkistointisopimukseen kirjataan normaalit käsittelysopimustiedot (rekisterinpitäjä, henkilötietojen tyypit, rekisteröityjen ryhmät)
- Kopiosto-sopimuksen alaan lukeutuvia aineistoja ei anonymisoida.
- Kopiosto-sopimuksen alaan lukeutuvien aineistojen käyttöehto on C.
- Muiden kuin Kopiosto-sopimuksen alaan lukeutuvien sananvapausaineistojen käyttöehto määräytyy tutkittaville annetun informaation mukaisesti.

Pitkittäisaineistot (pseudonyymit)

Niin kauan kuin pitkittäistutkimuksen keruut vielä jatkuvat, Tietoarkistoon arkistoidut pitkittäistutkimuksen aineistot ovat pseudonyymejä. Näin on siitä huolimatta, että henkilötietoja ja koodiavainta säilyttäisi rekisterinpitäjä/tutkimusryhmä.

Tietoarkistossa tarkistetaan, että data itsessään ei sisällä tunnistetietoja. Aineistoa luovutetaan vain rekisterinpitäjän erillisellä luvalla. Rekisterinpitäjä voi arkistointisopimuksessa antaa lisäohjeita luvanvaraisen aineiston käyttöehdoista/jatkokäytöstä. Kun pitkittäistutkimus päättyy ja rekisterinpitäjä hävittää kaikki henkilötiedot, Tietoarkistoon arkistoiduista aineistoista tulee anonyymejä.

- Pseudonymien pitkittäisaineistojen käyttöehto on D niin kauan kuin rekisterinpitäjä säilyttää henkilötietoja.
- Kolmansiin maihin (EU/ETA-alueen ulkopuolelle) aineistoluovutukset eivät ole tavallisesti mahdollisia, joten kolmansista maista tulleita aineistopyyntöjä ei kannata välittää luvanantajalle. Periaatteessa on mahdollista, että tietosuojailmoitukseen on kirjattu mahdollisuus siirtää henkilötietoja komission määrittelemiін riittävän tietosuojan tason turvaaviin maihin. Siksi aineistoa koskeva tietosuojailmoitus tai -seloste tulee aina tarkistaa.
- Kun rekisterinpitäjä ei enää säilytä henkilötietoja, uusi käyttöehto määritetään tutkittavien saaman informaation mukaan.

Rekisterinpitäjä säilyttää henkilötietoja edelleen tutkimuksen päätyttyä (pseudonyymit)

Kun rekisterinpitäjä säilyttää henkilötietoja tutkimuksen päätyttyä, Tietoarkistoon arkistoidut aineistot ovat pseudonyymejä ja niihin sovelletaan tietosuojasäädöksiä henkilötietojen säilytyksen ajan.

- Henkilötietojen säilytys voi perustua määräykseen ja olla pysyvää (esim. Arkistolaitoksen määräys Työterveyslaitokselle säilyttää kaikki tutkimusaineistot pysyvästi henkilötietoineen).
- Henkilötietojen säilytys voi olla määräaikainen ja säilytysaika on kirjattu tutkimuksen tietosuojailmoitukseen, esim. kun rekisterinpitäjä toivoo saavansa henkilötietojen säilytysajan puitteissa rahoituksen jatkotutkimukselle.
- Henkilötietojen säilytyksen määräaikaa ei ole ennalta määritetty. Esimerkiksi Åbo Akademin FIRIPO-hankkeen poikkileikkausaineistot perustuvat hankkeen omaan vastaajapaneeliin ja poikkileikkauksina tehdyt arkistoitavat kyselyt ovat pseudonyymejä niin kauan kuin hanke säilyttää paneelin henkilötiedot niin, että ne voi kohtuullisin keinoin yhdistää kuhunkin kyselyyn. Hanke jatkuu niin kauan kuin se saa rahoitusta.

Toimintaperiaatteet näiden aineistojen osalta vastaavat pitkittäistutkimusten aineistoja. Tietoarkistossa tarkistetaan, että data itsessään ei sisällä tunnistetietoja. Aineistoa luovutetaan vain rekisterinpitäjän erillisellä luvalla. Rekisterinpitäjä voi arkistointisopimuksessa antaa lisäohjeita luvanvaraisen aineiston käyttöehdoista/jatkokäytöstä. Kun rekisterinpitäjä hävittää kaikki henkilötiedot, Tietoarkistoon arkistoiduista aineistoista tulee anonyymejä.

- Pseudonymien aineistojen käyttöehto on D niin kauan kuin rekisterinpitäjä säilyttää henkilötietoja.
- Kolmansiin maihin (EU/ETA-alueen ulkopuolelle) aineistoluovutukset eivät ole tavallisesti mahdollisia, joten kolmansista maista tulleita aineistopyyntöjä ei kannata välittää luvanantajalle. Periaatteessa on mahdollista, että tietosuojailmoitukseen on kirjattu mahdollisuus siirtää henkilötietoja komission määrittelemiін riittävän tietosuojan tason turvaaviin maihin. Siksi aineistoa koskeva tietosuojailmoitus tai -seloste tulee aina tarkistaa.
- Kun rekisterinpitäjä ei enää säilytä henkilötietoja, uusi käyttöehto määritetään tutkittavien saaman informaation mukaan.
- Jos henkilötietojen säilytys on pysyvää, voidaan uudesta käyttöehdosta neuvotella rekisterinpitäjän kanssa vasta, kun voidaan jokseenkin varmasti olettaa kaikkien aineistoon sisältyvien henkilöiden kuolleen (esim. TTL:n aineistot).

Henkilötietoineen säilytettävät ja jatkokäyttöön toimitettavat aineistot

Jos aineisto on tarkoitus arkistoida ja toimittaa jatkokäyttöön henkilötietoineen, tulee rekisterinpitäjän olla yhteydessä Tietoarkistoon jo ennen keruun aloitusta. Tutkittaville tulee kertoa peruskuvio, jossa tutkija (rekisterinpitäjä) luovuttaa henkilötietoja Tietoarkistolle (käsittelijä), joka luovuttaa henkilötietoja edelleen jatkokäyttäjälle (uusi rekisterinpitäjä). Asia kerrotaan tietosuojailmoituksen kohdassa, johon kirjataan **Henkilötietojen vastaanottajat/Tietojen vastaanottajat/Tietojen luovutukset ja vastaanottajaryhmät** (otsikko vaihtelee organisaatiokohtaisesti). Esimerkki laadullisesta tutkimuksesta, jonka aineisto säilytetään henkilötietoineen:

Henkilötietojen vastaanottajat: Tutkimuksen päätyttyä tutkimusaineiston rekisterinpitäjä tarjoaa arkistointiluvan anta-neiden haastatteluvien haastatteluista tehdyt tekstitiedostot arkistoitavaksi Tietoarkistoon. Tietoarkisto tarkistaa ja muok-

kaa aineistoa pitkäaikaissäilytystä ja jatkokäyttöä varten. (Tietoarkisto: <https://www.fsd.tuni.fi/fi/>). Tietoarkiston asiakkaat (tutkijat) voivat tehdä käyttö lupapyyntöjä tutkimusaineistoon. Rekisterinpitäjä harkitsee ja päättää tapauskohtaisesti pyynnön perusteella käyttö lupien myöntämisestä ja epäämisestä. Tietoarkisto luovuttaa aineistoa rekisterinpitäjän puolesta rekisteröityneille asiakkailleen tutkimuskäyttöön Euroopan talousalueelle. Aineisto välitetään Tietoarkiston Aila palveluportaalin kautta.

- Henkilötietoineen arkistoitavat aineistot tulee tietosuoja-asetuksen mukaisesti aina minimoida. Aineiston sisällön ymmärtämisen kannalta tarpeettomat henkilötiedot poistetaan. Myös kolmansia yksityisiä henkilöitä koskevat tiedot poistetaan. Esimerkiksi kvantitatiivisista aineistoista voi arvioida mahdollisuutta poistaa kaikki suorat tunnistet, vaikka epäsuorat tunnistet jätettäisiinkin tunnistettavalle tasolle.
- Koska henkilötietojen säilytys on pysyvää, käyttöehto on pysyvästi tai hyvin pitkään D.
- Luvanvaraiset käyttötarkoitukset (tutkimus, opiskelu, opetus) määräytyvät alkuperäisestä tutkittavien saamasta informaatiosta.
- Kolmansiin maihin (EU/ETA-alueen ulkopuolelle) aineistoluovutukset eivät ole tavallisesti ole mahdollisia, joten kolmansista maista tulleita aineistopyyntöjä ei kannata välittää luvanantajalle. Periaatteessa on mahdollista, että tietosuojailmoitukseen on kirjattu mahdollisuus siirtää henkilötietoja komission määrittelemiä riittävän tietosuojan tason turvaaviin maihin. Siksi aineistoa koskeva tietosuojailmoitus tai -seloste tulee aina tarkistaa. Toinen mahdollisuus on, että tutkittavat ovat antaneet nimenomaisen suostumuksensa henkilötietojensa siirtämiseen EU:n ulkopuolelle maihin, joissa ei ole turvalliseksi taattua tietosuojan tasoa.
- Uudesta käyttöehdosta voi neuvotella rekisterinpitäjän kanssa vasta, kun voidaan jokseenkin varmasti olettaa kaikkien aineistoon sisältyvien henkilöiden kuolleen.

Seulonasta: Milloin aineisto voidaan arkistoida ja luovuttaa jatkokäyttöön henkilötietoineen?

Kun kyse ei ole pseudonymistista aineistosta, päätös henkilötietojen arkistoinnista tehdään aineistokohtaisesti. Päätöksen apuna voi käyttää seuraavia seikkoja:

- *Tutkittavien henkilöiden myötävaikutus arkistointiin ja jatkokäyttöön.* Ovatko tutkittavat saaneet aktiivisesti vaikuttaa heitä koskevien henkilötietojen arkistointiin? Laadullisissa aineistoissa voi arkistointiluvan kysyä erikseen. Myös lomakekyselyyn voi sisällyttää kysymyksen arkistoinnista jatkokäyttöä varten, jos tarkoitus on säilyttää aineisto tunnistettuna.
- *Tutkittujen henkilöiden julkinen tunnettavuus.* On perustellumpaa sisällyttää henkilötietoja aineistoon ihmisistä, jotka ovat tutkimusaiheen näkökulmasta tunnettuja. Yksityisten ihmisten henkilötietojen säilyttämisessä täytyy käyttää huolellista harkintaa. Julkinen tunnettavuus ei tarkoita, että henkilöt ovat suurimmalle osalle ihmisiä tunnettuja. Jonkin erityisalan pioneerit ja asiantuntijat voivat olla omalla alallaan tunnettuja. Myös poliittista ja muuta valtaa käyttävät katsotaan usein tunnetuiksi henkilöiksi.
- *Henkilötietojen luonne.* Mitä arkaluonteisemmista tiedoista on kyse, sitä varovaisempi pitää olla niiden säilyttämisessä. Myös tietojen yksityinen vs. yleinen luonne vaikuttaa henkilötietojen arkistointipäätökseen. Esimerkiksi yhteiskuntaa, kulttuuria tai työelämää käsittelevien aineistojen arkistointi henkilötietoineen on perustellumpaa kuin tutkittavien yksityistä elämää ja perhehistoriaa sisältävien aineistojen. Myös tekijänoikeudet voivat vaikuttaa henkilötietojen säilyttämiseen, jos aineiston sisältö käsittelee tutkittavien omia teoksia.
- *Julkinen tiedontarve.* Henkilötietojen säilyttämistarve kannattaa aina arvioida suhteessa siihen, miten merkittävää henkilötietojen säilyttäminen on yhteiskunnallisesti, kulttuurisesti, historiallisesti tai tieteellisesti. Esimerkiksi merkittävää sosiaaliturvan uudistamista suunnitelleen työryhmän jäsenten haastatteluihin voi olla perusteltua sisällyttää henkilötiedot. Sen sijaan ei ole perusteltua säilyttää henkilötietoja haastatelluista, jotka kertovat miten sosiaaliturvan uudistus on heidän perheensä elämään konkreettisesti vaikuttanut.
- *Tietojen julkaisemisen seuraukset.* Kun aineistot säilytetään henkilötietoineen, tulee aina arvioida, koituuko tutkittaville haitallisia seurauksia siitä, että heidän tietojään käytetään tutkimusjulkaisuissa.

Pseudonyymien ja henkilötietoineen arkistoitavien aineistojen jäännösriskin arvioinnin ohjeet

1. Pitkittäistutkimukset, joissa henkilötietoja säilytetään niin kauan kuin tutkimushanke on määritetty kestäväksi

- Jäännösriskin tarkistuksen päivämääräksi merkitään tutkimuksen päättymispäivämäärä (herätteen pvm.).
- Herätteen teksti voi olla esim. seuraavan kaltainen: *”Jäännösriskin tarkistus: pitkittäistutkimus Lorem Ipsum päättyy dd.mm.yyyy. Lähetä muistutus tietosuojavastaavalle (FSD) ja palvelupäällikölle.”*
- Tietosuojavastaava ja palvelupäällikkö sopivat, kuka tiedustelee aineiston luovuttajalta/rekisterinpitäjältä henkilötietojen varman hävittämisaajan.
- Jäännösriskin tarkistuksen päivämääräksi merkitään luovuttajan antaman vastauksen päivämäärä. Lisätiedot kenttään kopioidaan luovuttajalle toimitettu kysymys ja hänen vastauksensa.
- Mikäli henkilötietoja säilytetään edelleen, asetetaan uusi jäännösriskin arvioinnin päivämäärä (heräte) ajankohdtaan, jonka luovuttaja arvioi henkilötietojen hävittämisen ajankohdaksi.
- D-käyttöoikeuden muuttaminen B:ksi tai C:ksi tehdään vasta, kun henkilötietojen säilytys varmasti päättyy.

2. Paneeliin perustuvat poikkileikkaustutkimukset, joissa säilytetään tutkittavien henkilötietoja niin kauan kuin hanke kestää (esim. FIRIPO)

- Toimitaan vastaavalla tavalla kuin pitkittäistutkimuksissa.
- Kun ei ole tiedossa etukäteen määriteltyä tutkimushankkeen päättymispäivää, jäännösriskin tarkistuksen heräte asetetaan viiden (5) vuoden päähän ja tilanne ja sen mahdollinen jatkuminen tarkistetaan luovuttajalta.
- Herätteen teksti voi olla esim. seuraavan kaltainen: *”Jäännösriskin tarkistus: Paneeliaineisto, jossa luovuttaja säilyttää tutkittavien henkilötiedot. Lähetä tieto tietosuojavastaavalle (FSD) ja palvelupäällikölle.”*
- Jäännösriskin tarkistuksen päivämääräksi merkitään luovuttajan antaman vastauksen päivämäärä. Lisätiedot kenttään kopioidaan luovuttajalle toimitettu kysymys ja hänen vastauksensa.
- D-käyttöoikeuden muuttaminen B:ksi tai C:ksi tehdään vasta, kun henkilötietojen säilytys päättyy.

3. Aineistot, joissa tutkittavien henkilötiedot säilytetään määräajan tutkimuksen päätyttyä ja arkistoinnin valmistuttua.

- Jäännösriskin arvioinnin heräte asetetaan päivämäärälle, jolloin henkilötiedot on suunniteltu hävitettäväksi.
- Toimitaan kuten kohdassa 1 ja D-käyttöoikeuden muuttaminen tehdään vasta, kun henkilötietojen säilytys päättyy.
- Tarvittaessa herätepäivämäärää siirretään eteenpäin, esimerkiksi jos tutkimusryhmä on saanut uuden rahoituksen ja käyttää samaa kohderyhmää aineistonkeruuseen ja henkilötietojen säilytys jatkuu.

4. Aineistot, joissa kohderyhmä erityisen sensitiivinen ja/tai aineiston sisältö erityisen sensitiivinen

Esimerkiksi *vähemmistöistä ja haavoittuvista ryhmistä (vammaiset, lapset)* tehdyille aineistoille merkitään jäännösriskin tarkistus. Poikkeuksena tähän ovat aineistot, jotka eivät ole sisällöllisesti lainkaan sensitiivisiä (esim. selvitetään asenteita ja/tai mielipiteitä, ei yksityiskohtaisia tietoja itse tutkittavista). Lisäksi aineistoille merkitään jäännösriskin tarkistus, jos *aineiston pääsisältö koskee terveyttä, sairautta, rikoksia tai seksuaalisuutta*.

- Tarpeesta jäännösriskin arvioinnin herätteen kirjaamiseen voi keskustella tietosuojavastaavan (FSD) kanssa.
- Jäännösriskin tarkistus merkitään viiden (5) vuoden päähän aineiston valmistumisesta. Heräte lähetetään asiakaspalvelun sähköpostiin.
- Herätteen saatuaan asiakaspäivystäjä lähettää jäännösriskityön aineistojen käsittelystä vastaaville henkilöille delegoitavaksi.
- Käsittelijä tarkistaa aineiston pääpiirteittäin ja googlailee, mitä tietoja kohderyhmistä ja aineiston sisällöistä on sillä hetkellä saatavilla. Aineistoa kannattaa tutkia kuin vasta sisään tullutta 'uutta' aineistoa.
- Tarkistustyön tehnyt käsittelijä merkitsee TIIPII3:een jäännösriskin toteuttamisen valmistuspäivämäärän ja tekijän.
- Lisätiedot kenttään kirjataan arviointi ja kuvaus mahdollisesta lisäanonymisoinnista. Jos lisäanonymisointia on tehty, tieto siitä kerrotaan luovuttajalle.

- Uusi heräte merkitään viiden vuoden päähän. Jos tarkastaja arvioi, ettei uudelle herätteelle ole tarvetta, hän keskustelee aineistojen anonymisoinnista vastaavan ja/tai tietosuojavastaavan kanssa, voiko uuden herätteen jättää tekemättä.

5. Pysyvästi henkilötietoja sisältävän aineiston säilytystarpeen arviointi.

Kun aineisto arkistoidaan pysyvästi henkilötietoineen, sen säilytystarvetta tulee arvioida määräajoin. Arvioinnin tekee luovuttaja tai tekijä rekisterinpitäjän edustajana (tekijä tai luovuttaja voi olla myös rekisterinpitäjä). Tärkeintä, että säilytystarvetta tiedustellaan henkilöltä, joka tuntee aineiston sisällön.

- Aineistolle merkitään arkistoinnin valmistumisesta 10 vuoden päähän heräte: ”Lähetä tieto henkilötietoja sisältävän aineiston (FSDnnnn) säilytystarpeen arvioinnista Tietoarkiston tietosuojavastaavalle”
- Asiakaspäivystäjä lähettää tiedon tietosuojavastaavalle.
- Tietosuojavastaava ottaa yhteyttä aineiston tekijään/luovuttajaan ja kertoo sähköpostissa: ”*Tietosuoja-asetuksen vuoksi henkilötietoja sisältävän aineiston säilytystarvetta tulee arvioida määräajoin. Onko FSDnnnn Lorem Ipsum aineiston säilyttäminen edelleen mielestäsi tieteellisesti, historiallisesti tai kulttuurisesti perusteltua?*”
- Jos asiakkaan vastaus on Kyllä, tietosuojavastaava merkitsee TIIPII3:een jäännösriskin toteuttamisen valmistumispäivämäärän ja tekijän.
- Lisätiedot kenttään kirjataan luovuttajalle lähetetty viesti ja sen vastaus.
- Jos aineisto on edelleen perusteltua säilyttää, merkitään seuraava arviointi 10 vuoden päähän. Jos aineiston säilyttäminen ei ole perusteltua, se anonymisoidaan tai de-arkistoidaan.
- Kun voidaan olettaa, että aineistoon sisältyvät henkilöt ovat edesmenneitä, säilytystarpeen arviointeja ei tarvitse enää tehdä.

Muu jäännösriskin tarkistus

Kun jäännösriskin arviointi tehdään alla luetelluissa tilanteissa, merkitään TIIPII3:seen jäännösriskin toteuttamisen valmistumispäivämäärä ja tekijä. Lisätiedot kenttään kirjataan syy arvioinnin tekoon ja kuvaus mahdollisesta lisäänomyisoinnista.

- Säännöllisessä *laadunvarmistuksessa* ilmenevä jäännösriskin arvioinnin tarve.
- *Koodikatselmuksissa* ilmenevä jäännösriskin arvioinnin tarve.
- *Asiakkaalta tai aineiston tekijöiltä/luovuttajilta tullut huomio/ilmoitus*, jonka perusteella tehtävä jäännösriskin arviointi.
- *Tietoarkiston työntekijän havaitsema epäily aineiston riittämättömästä anonymisoinnista*. Tarve jäännösriskin arvioinnille voi ilmetä erilaisissa tilanteissa, esimerkiksi kun muuta tehtävää tehdessä tarkastelee jotain aineistoa.
- *Saatavilla olevien tietojen lisääntyminen*. Vuosiakin aineiston valmistumisen jälkeen aineistojen kohderyhmästä voidaan julkaista tietoja, jotka voivat muuttaa aineistot tunnisteellisiksi. Esimerkiksi Opetushallituksen tilastopalvelu Vipusen julkaiseminen sai aikaan sen, että piti tehdä jäännösriskin tarkistus ja poistaa/muokata lisää epäsuoria tunnisteita opiskelutietoja sisältävistä aineistoista.

Arkistointiprosessiin sisältyvät suojatoimet

Aineistojen sisäänotolla tarkoitetaan prosessia, jossa tutkija, tutkimusryhmä tai tutkimusyksikkö luovuttaa tutkimusaineiston Tietoarkistoon arkistoitavaksi. Ennen aineiston siirtoa Tietoarkistoon luovuttajan kanssa tehdään aineistoa koskeva arkistointisopimus (ks. liite 1).

Arkistointisopimus mahdollistaa myös henkilötietoja (esimerkiksi epäsuoria tunnisteita) sisältävän aineiston siirtämisen Tietoarkistoon lopullisen arkistointikelpoisuuden arvioimiseksi. Tietoarkisto edellyttää aina arkistointisopimusta ennen aineiston siirtoa, vaikka tutkija olettaisi aineistonsa olevan jo anonymi.

Tietoturvaratkaisut

Tietoturva aineistojen sisäänotossa:

Tehtyään aineistotiedostojen siirtoa koskevan tietosuoja-asetuksen mukaisen arkistointisopimuksen, asiakas siirtää aineistotiedostot Tietoarkiston palvelimelle kirjautumalla palveluportaali Ailaan. Aineistonsiirtoprosessi alkaa, kun asiakas saa Tietoarkiston asiakaspalvelulta aktivointilinkin sähköpostiinsa. Linkki ohjaa kirjautumisen kautta lomakkeelle, johon asiakas voi täyttää luovutuksen tiedot ja siirtää tiedostot. Lähetetty aktivointilinkki toimii vain kerran.

Yhteys Ailaan on suojattu. Asiakas tunnistautuu HAKA-federaatiota käyttäen tai poikkeustapauksessa (asiakkaalla ei ole mahdollisuutta HAKA-tunnistautumiseen) Tietoarkiston omalla identiteettipalvelimella. Yksittäistä luovutusta voivat tarkastella ja muokata asiakas itse sekä ne Tietoarkiston työntekijät, joilla on aineistojen vastaanottoon liittyvä työrooli tai järjestelmän ylläpitoon liittyvä työrooli.

Tietoarkisto poistaa luovutukseen liittyvät tiedot palvelusta, kun luovutus on todettu valmiiksi.

Aineiston prosessoinnilla tarkoitetaan vaihetta, jossa Tietoarkisto prosessoi luovutuspaketin sisältämästä materiaalista pitkäaikaissäilytettävän käyttöaineiston (jakelupaketti).

- Aineiston prosessoinnin yhteydessä arvioidaan tutkijoiden toteuttama anonymisointi ja tehdään tarvittaessa lisää poistoja ja muokkauksia.
- Arkistoitavalle aineistolle annetaan pysyvä aineistotunnus.
- Alkuperäinen data tuhoetaan sen jälkeen, kun käyttöaineisto on tuotettu ja aineiston tehnyt tutkija on hyväksynyt aineistoon tehdyt muutokset, lisäykset ja kuvailun (=säilytyksen rajoittaminen).

Tietoturva aineistojen prosessoinnissa:

Tietoturva nojautuu rajattuihin ja suojattuihin käyttöoikeuksiin ja yksityiskohtaisiin käsittelyohjeisiin. Arkistoitaviin aineistotiedostoihin on käsittelyoikeus vain henkilöillä, joille on määritetty työtehtäväksi datankäsittely.

Aineistojen prosessointi eri vaiheineen kirjataan tietokantaan (TIIPII), jonka palvelimessa myös valmiit aineistot säilytetään. Tietokantaa voi käyttää vain henkilökohtaisilla käyttäjätunnuksilla. Jokainen aineiston käsittelyä (muokkaus, tiedostojen nimeäminen, siirrot hakemistojen välillä, tuhoaminen) koskeva merkintä kirjataan tietokantaan käsittelijän tunnuksilla. Kun aineistonkäsittelijä tekee aineistotiedostoihin muutoksia, poistoja tai lisäyksiä, hän kirjaa selityksen tekemälleen muutokselle. Muutoksista jää lokitieto, jossa on muutoksen tekijän nimi ja aika.

Kvantitatiivisten aineistojen tunnisteiden poisto

Tietoarkistossa tarkistetaan arkistoitavan aineiston sisältämät tunnistetiedot. Jos alkuperäisen tutkijan tekemä tunnisteiden poisto on puutteellinen, aineistoa muokataan Tietoarkistossa edelleen. Muokkaus suunnitellaan aina aineistokohtaisesti. Anonymisoinnin aluksi kartoitetaan aineiston ominaisuudet (perusjoukko ja otanta; aineiston sisältö; aineiston ikä; vastaajista muualta saatavat tiedot; käytettävyys). Kvantitatiivisten aineistojen anonymisointi tehdään Tietoarkistossa aina tilastomatemaattisen ohjelmiston komentokielellä syntaksissa niin, että datan muutokset pystytään tarvittaessa jälkikäteen jäljittämään. Syntaksitiedostot sisältävät kaiken datan käsittelytyön, josta anonymisointi on vain yksi osa. Jokainen kvantitatiivisen aineiston anonymisointiin liittyvä poisto ja muokkaus kirjataan määrämuotoisesti syntaksin alkuun. Tunnisteita poistetaan seuraavilla tavoilla:

Oheismateriaalien seulonta

- Suorien tunnisteiden (henkilötunnus, koko nimi, osoite) ja vahvojen epäsuorien tunnisteiden poistaminen datan oheismateriaalista.
- Tiedostot hävitetään lopullisesti, kun on varmistettu, ettei oheismateriaalien tunnisteita tarvita käyttödatan tunnistettomien taustamuuttujien tuottamiseen.

Muuttujan poistaminen

- Poistetaan aina muuttujat, joissa on suoria tunnisteita tai vahvoja epäsuoria tunnisteita.
- Voidaan poistaa myös epäsuoria tunnisteita sisältäviä muuttujia, jos niiden yhdistäminen muihin muuttujiin tai ulkopuolelta saataviin tietoihin mahdollistaa tunnistamisen.
- Tarvittaessa poistetaan avomuuttujat, joihin sisältyy tunnistetietoja tai joiden tarkistaminen mahdollisten tunnistajien poistamiseksi arvioidaan liian työlääksi.

Muuttujan arvojen uudelleen luokittelu

- Esimerkiksi vastaajan koulun nimen tilalle vaihdetaan arvot yläaste, lukio, ammattikoulu jne.
- Arvojen uudelleen luokittelu soveltuu sekä henkilötietoihin (ikä, ammatti, koulutus) että aluemuuttujiin.
- Muuttujamuunnoksissa hyödynnetään Tilastokeskuksen luokitteluja.

Muuttujan arvojen harkinnanvarainen luokittelu

- Esimerkiksi jos muuttujan jakauma on välillä 1-20 ja suurin osa havainnoista on välillä 1-12, voidaan jättää alle 10 arvot sikseen ja yhdistää isommat arvot esimerkiksi luokkiin 13-15, 16-20.
- Arvojen harkinnanvarainen luokittelu soveltuu myös esimerkiksi ikä- tai tulomuuttujan luokitteluun, kun havaintoja on vähän (hyvin vanhat tai hyvin nuoret) tai tuloja poikkeuksellisen paljon.

Avointen kysymysten vastausten muokkaus

- Jos avomuuttuja jätetään aineistoon, kaikki vastaukset käydään läpi ja anonymisoidaan samoin kuin laadulliset aineistot.

Kohina ja permutaatio

- Kohinan lisäämisellä vähennetään muuttujien arvojen tarkkuutta niin, että syntyy epävarmuus havaintojen oikeellisuudesta. Kohinaa voidaan tehdä esimerkiksi muuttamalla ikä ± 2 vuoden tarkkuudella.
- Permutaatio tarkoittaa epäsuorien tunnistemuuttujien saamien arvojen vaihtamista havaintoyksiköiden välillä. Vaihtamalla arvoja vastaajien välillä muuttujan varianssi ja jakauma eivät muutu, mutta muuttujan ja yksilön muiden muuttujien välinen korrelaatio häviää.

Syntaksin muokkaus

- Tietoarkiston sisäiseen käyttöön jäävästä syntaksitiedostosta poistetaan arkistoaineiston valmistamisen jälkeen avomuuttujien muokkaustoimista jääneet tiedot poistetuista alkuperäisistä tunnisteista.

Tunnisteiden poisto kvalitatiivisista aineistoista

Tietoarkistossa arvioidaan arkistoitavan aineistolle tehdyn anonymisoinnin riittävyys ja mikäli alkuperäisen tutkijan tekemä tunnisteiden poisto on puutteellinen, Tietoarkistossa muokataan aineistoa edelleen. Tunnisteiden poistolle ja muokkaukselle laaditaan erillinen suunnitelma, johon pyydetään hyväksyntä tutkijalta. Kvalitatiivisen aineiston poistot ja muokkaukset kirjataan tietokantaan. Tiedot tunnisteiden poistoista lisätään myös aineistokuvailuihin. Laadullisten aineistojen tunnisteiden poistoon käytetään pääasiassa seuraavia keinoja:

Taustamateriaalien seulonta

- Suorien tunnisteiden (henkilötunnus, koko nimi, osoite) ja vahvojen epäsuorien tunnisteiden poistaminen datan oheismateriaalista välittömästi tai heti, kun niitä ei enää tarvita tunnistettomien taustatietojen tuottamiseen.

Taustatietojen kategorisointi

- Tutkittavien taustatiedot (esim. ikä, asuinpaikkakunta, koulutus, ammatti, kotitalouden/perheen koostumus, kansallisuus tai etninen tausta) luokitellaan.
- Luokittelussa hyödynnetään Tilastokeskuksen luokituksia.

Henkilönimen vaihtaminen /nimen korvaaminen kategorialla

- Alkuperäisten henkilönimien (niin tutkittavien kuin heidän mainitsemiensa muiden henkilöiden) tilalle vaihdetaan keksitty nimi (Liisa → [Anni]), Veikko → [Jouni] tai nimet kategorisoidaan (Liisa → [vaimo], Veikko → [veli]). Alkuperäiset nimet hävitetään.

Erisnimien kategorisointi

- Tekstin sisällä mainittujen erisnimien (koulut, työpaikat jne.) tilalle vaihdetaan karkeamman tason kategoriat (Muoti-Titaani Oy → [vaatetusliike], Annalan ala-aste → [ala-aste]), Tampereen Dextra → [paikallinen lääkärikeskus]. Alkuperäiset erisnimet hävitetään.

Piilotettujen metatietojen poisto

- Kuva- ja kirjoitusaineistoista poistetaan ohjelman automaattisesti tallentamat metatiedot (tekijä-, paikkatiedot ja vastaavat).

Aineisto-osuuksien poistaminen

- Aineistosta poistetaan kokonaisia osuuksia, jotka sisältävät huomattavan paljon tunnisteellista tietoa.

Minimointi

- Tekijänoikeuslain 8.7.1961/404 ja tietosuojalain 27 § perusteella arkistoitavat aineistot vain minimoidaan, jos nimitietojen säilyttämiseen aineistossa on tutkittavien nimenomainen suostumus. Minimoinnissa poistetaan tutkittavan yhteystiedot ja muut tarpeettomat tunnisteet. Lisäksi aineistosta voidaan poistaa kolmansia osapuolia koskevia tunnisteellisia tietoja.
- Kopiosopimuksen perusteella arkistoitavia aineistoja (lehtikirjoitukset ja vastaavat teokset) ei muokata eikä minimoida.

Datankäsittelijöiden perehdytys, koulutus, työn laadunvarmistus ja jäännösriskin arviointi suojausina

Kaikki aineistoja käsittelevät työntekijät saavat työhönsä kattavan perehdytyksen ja ensimmäiset datat käsitellään aina perehdyttäjän ohjaamana. Datankäsittelyn tukena on käsikirja, jossa on kuvattu yksityiskohtaisesti kaikki aineiston prosessoinnin vaiheet.

Datankäsittelijöille järjestetään koulutusta aineistojen anonymisoinnista. Koulutuksen pitää Tietoarkiston omat asiantuntijat, mutta myös ulkopuolisia kouluttajia voidaan käyttää. Koulutuksessa kuvataan anonymisoinnin keinot molemmille aineistotyypeille. Lisäksi koulutuksessa käydään läpi esimerkkiaineistoja ja niiden anonymisoinnin toteutusta. Anonymisointikoulutukseen osallistuvat kaikki datan käsittelijät.

Datankäsittelijät laativat kustakin arkistointia varten käsiteltävästä aineistosta anonymisointisuunnitelman. Suunnitelma käydään läpi Tietoarkiston anonymisointiin erikoistuneen asiantuntijan kanssa ennen sen toteutusta. Tunnisteiden poistoon ja aineiston muokkaukseen pyydetään hyväksyntä aineiston tekijöiltä (rekisterinpitäjän edustajat). Tunnisteiden poistot ja muokkaukset kirjataan kvantitatiivisen datan syntaksitiedostoon ja TIIPII tietokantaan. Jos aineistoon ei tiedostojen tarkistuksen perusteella tarvitse tehdä muutoksia, myös se kirjataan ylös.

Noin 5–6 kertaa vuodessa datankäsittelijät pitävät Tietoarkiston palvelupäällikön johdolla niin sanotun Koodikatselmuksen ajankohtaisista datan käsittelyn aiheista. Osa koodikatselmuksista keskittyy valmiiksi käsiteltyjen aineistojen prosessoinnin tarkasteluun ja siihen valitaan noppaa heittämällä viimeisimmistä kuudesta valmistuneesta aineistosta yksi. Valitun aineiston osalta käydään yhdessä läpi datan prosessointi, syntaksi, anonymisointiratkaisut, aineiston kuvailu sekä TIIPII-tietokantaan tehty kirjoitukset aineistosta. Koodikatselmusten tavoitteita ovat laadunvarmistus, käytäntöjen yhdenmukaisuuden varmistaminen, käytäntöjen kehittäminen ja tiedon jakaminen.

Uusien työntekijöiden käsittelemät datat ristiintarkastetaan, jotta voidaan varmistua datan käsittelyn yhdenmukaisesta laadusta. Tarkistuksiin on yksityiskohtaiset ohjeet sisäisessä käsikirjassa.

Harkinnanvaraisesti arvotaan 3–5 valmistunutta aineistoa yksityiskohtaisen laadunvarmistusprosessin kohteeksi. Lisäksi Tietoarkiston tietosuojavastaava tekee tietotilinpäätöstä koostaessaan satunnaisia tarkistuksia valmiiksi prosessoituihin aineistoihin varmistaakseen, että tunnisteiden poistot on tehty asianmukaisesti. Tietosuojavastaava auttaa anonymisoinnin erikoisasiantuntijan kanssa datankäsittelijöitä aina, kun he tarvitsevat apua tai haluavat keskustella suunnittelemistaan anonymisoinnin ratkaisuista.

Kaikki datan käsittelytoimet kirjataan tietokantaan, johon jää myös lokitiedot muutoksista. Tällä varmistetaan jäljitettävyyttä. Mikäli datankäsittelijän työäljessä on puutteita tai hänen työkykynsä on ollut heikentynyt, on mahdollista asettaa kyseisen datan käsittelijän prosessoimat aineistot käyttökieltoon ja tarkistaa erikseen valitulta ajanjaksolta kaikki hänen käsittelemänsä aineistot.

Jäännösriskin arvioinnissa tarkastellaan jo valmiiksi muokattujen vanhojen aineistojen mahdollista muutostarvetta. Siinä arvioidaan kertaalleen anonymisoiduista datoista yksittäisten henkilöiden tai ryppäiden paljastumisriskiä niin itse datan kuin ulkopuolisten tietojen valossa. Jäännösriskin arvioinnin tuloksena tehdyt muutokset dokumentoidaan ja tilastoidaan.

Aineistojen ulosluovutuksen ja käytön suojatoimet

Käyttäjätunnistus ja asiakkaaksi rekisteröityminen

***Aineistojen luovutus** jatkokäyttöön määräytyy aineistoa koskevan arkistointisopimuksen määrittelemällä tavalla. Aineistot luovutetaan palveluportaali [Ailan](#) kautta.*

Ailaan asiakkaaksi kirjautunut lataa aineistot yksitellen aineistokuvailusivulta. Latauksen yhteydessä täytetään käyttöluopakemus, johon kirjataan käyttötarkoitus, hankkeen tai tutkimuksen nimi ja lyhyt kuvaus sekä mahdollinen rahoittaja. Lataamalla aineiston asiakas sitoutuu noudattamaan käyttöehtoja.

Aineistoilla on erilaisia käyttöehtoja. Osa aineistoista on (A) vapaasti käytettävissä ilman rekisteröitymistä. Suurin osa aineistoista on saatavissa (B) tutkimukseen, opetukseen ja opiskeluun, ja osa (C) vain tutkimukseen ja ylempiin opinnäytteisiin (esim. pro graduun, lisensiaatin- ja väitöstutkimukseen). Joitakin aineistoja voi saada käyttöönsä (D) vain aineiston luovuttajan erillisellä luvalla. Lupaa haetaan Ailan kautta.

Tietoturva asiakkaaksi rekisteröitymisessä:

Aila tukeutuu [HAKA-käyttäjätunnistusjärjestelmään](#). Yliopistojen ja korkeakoulujen henkilökunta ja opiskelijat voivat kirjautua Ailan käyttäjiksi omilla käyttäjätunnuksillaan, jotka he ovat saaneet kotiorganisaatioltaan henkilöllisyytensä todentamisen perusteella. HAKA-tunnuksilla rekisteröityminen Ailan asiakkaaksi hyväksytään välittömästi.

Jos asiakkaalla ei ole HAKA-tunnuksia, hän voi hakea Ailan käyttäjätunnusta Tietoarkiston asiakaspalvelusta. Ensisijaisesti näitä tunnuksia myönnetään ulkomaisten yliopistojen opiskelijoille ja tutkijoille sekä HAKA-luottamusverkostoon kuulumattomien suomalaisten tutkimusorganisaatioiden jäsenille. Rekisteröitymislomakkeessa kysytään, mihin asiakas tarvitsee Ailan aineistoja. Asiakkaaksi hyväksyminen edellyttää asiakkaan kotiorganisaation mukaista sähköpostiosoitetta. Asiakaspalvelu käsittelee rekisteröitymisen noin viikon sisällä. Käyttäjätunnus ja salasana lähetetään sähköpostitse, jos rekisteröityminen on hyväksytty.

Rekisteröityneen käyttäjän tiedoissa on oltava toimiva sähköpostiosoite. Käyttäjän muuttaessa sähköpostiosoitettaan on uusi osoite vahvistettava. Annettuun sähköpostiosoitteeseen lähetetään viesti, jonka linkkiä klikkaamalla uusi osoite päivittyy käyttäjän tietoihin. Vahvistusviestin voi lähettää uudelleen rekisteröityneen asiakkaan oman profiilisivun kautta.

Asiakkaan sitoumukset

Asiakkaan henkilötietoja käsitellään käyttöehtojen ja sen nojalla tehdyn [tietosuojaselosteen](#) mukaisesti (liite 2). Henkilötietoja käsitellään sopimuksen täytäntöön panemiseksi.

Asiakkaan on sitouduttava noudattamaan palveluportaalin käyttöehtoja (Liite 3: Ailan yleiset käyttöehdot), aineistojen yleisiä käyttöehtoja (Liite 4: Aineistojen yleiset käyttöehdot) ja mahdollisia aineistoa koskevia erityisehtoja ennen kuin hän voi ladata tarvitsemansa aineiston.

Aineiston latausoikeus on voimassa kaksi viikkoa. Ladattuaan aineiston asiakas saa sähköpostiviestin. Viestin otsikossa identifioidaan asiakkaan lataama aineisto.

Viestin sisältö:

Hei [asiakkaan nimi]

Kiitos, että latastit aineiston Yhteiskuntatieteellisen tietoarkiston Ailasta.

Hakemus: [linkki käyttölupahakemukseen]

Aineisto: [aineiston nimi ja numero]

Latausaika: [päivämäärä, kellonaika]

Lataamalla aineiston olet sitoutunut sen käyttöehtoihin.

- Ailan käyttöehdot: <https://services.fsd.tuni.fi/docs/eula>

- aineistojen yleiset käyttöehdot: <https://services.fsd.tuni.fi/docs/terms-of-use>

Aineisto on käytettävissä [aineistokohtainen käyttöehto]

Aineistoon ja sen tekijöihin tulee viitata asianmukaisesti kaikissa julkaisuissa ja esityksissä, joissa aineistoa käytetään. Tietoarkiston antaman malliviittaustiedon voi merkitä lähdeluetteloon sellaisenaan tai sitä voi muokata julkaisun käytäntöjen mukaisesti.

Malliviittaustiedot: [aineiston malliviittaus]

Jos sinulla on kysyttävää, voit ottaa yhteyttä asiakaspalveluumme

asiakaspalvelu.fsd@tuni.fi tai 040-1901442.

Ystävällisin terveisin

Tietoarkiston asiakaspalvelu

--

Käyttötarkoitus ja aineiston hävittäminen:

Asiakas saa käyttää aineistoa ainoastaan ilmoittamaansa käyttötarkoitukseen, minkä jälkeen aineisto on hävitettävä. Jos käyttötarkoitus muuttuu, on haettava uutta käyttölupaa.

--

Tietoarkistolla on oikeus sulkea käyttöehtoja rikkoneen asiakkaan asiakastili ja ilmoittaa käyttöehtojen rikkomisesta asiakkaan taustaorganisaatioon ja tutkimusrahoittajalle

Aineiston käytön valvonta: asiakaspalvelupäivystys

Vaikka asiakkaat voivat käyttää Ailaa vapaasti ja asiakkaaksi rekisteröidyttään ladata aineistoja itsenäisesti, Tietoarkisto valvoo Ailassa tehtyjä aineistolatauksia. Tietoarkiston asiakaspalvelun päivystysvuorossa oleva työntekijä vastaa asiakkaiden tietopalvelukysymyksiin ja seuraa Ailasta tehtäviä latauksia. Asiakaspäivystäjä ottaa yhteyttä rekisteröityneeseen asiakkaaseen aina, kun

- asiakkaan ilmoittama käyttötarkoitus on puutteellinen
- ilmoitettu käyttötarkoitus ei vastaa aineistolle asetettuja käyttöehtoja
- asiakkaan täyttämä käyttölupahakemus on muuten puutteellinen tai epäasiallinen

Ongelmatilanteet pyritään hoitamaan neuvottelemalla suoraan asiakkaan kanssa, mutta Tietoarkistolla on oikeus peruuttaa aineiston käyttö lupa ja tarvittaessa sulkea asiakkaan käyttötili. Jos kyseessä on selkeä väärinkäyttö, Tietoarkistolla on oikeus ilmoittaa tapahtuneesta aineiston tekijälle, asiakkaan taustaorganisaatiolle ja tutkimusrahoittajalle.

Tietoturva aineistojen käytön valvonnassa: käyttövaltuudet

Aila-palveluportaalin asiakaskohtaisia tietoja ja käyttöluvahakemuksia pääsevät katsomaan henkilökohtaisilla tunnuksillaan vain Tietoarkiston työntekijät, jotka tarvitsevat tietoja työssään. IT-työntekijöistä pääsy asiakastietoihin on IT-palvelupäälliköllä ja palveluportaalin tietoteknistä ylläpitoa ja kehitystyötä tekevillä. Aineistopalvelun työntekijöistä pääsy asiakastietoihin on asiakaspäivystäjillä. Lisäksi pääsy asiakastietoihin on Tietoarkiston tietosuojavastaavalla.

Aineiston käytön valvonta: automaattinen julkaisukarhu- ja muistutusgeneraattori

Tietoarkiston automaattinen karhu- ja muistutusgeneraattori vastaa julkaisukarhujen ja muistutusten lähettämisestä Ailasta aineistoa ladanneille asiakkaille. Käyttötarkoituksesta riippuu, kuinka usein karhuja lähetetään. Muistutus lähetetään, kun hakemuksen saapumisesta on kulunut tietty aika. Asiakkaita kehoitetaan ilmoittamaan julkaisunsa asiakaspalvelun sähköpostiosoitteeseen. Hakemusta koskevien karhujen ja muistutusten lähetyksen lopetetaan, kun asiakas on ilmoittanut julkaisunsa ja/tai kertoo lopettaneensa aineiston käytön tai maksimimuistutusaika päättyy.

Vaikka karhu- ja muistutusviestit lähtevät automaattisesti, asiakkaiden vastauksia lukee ja niihin tarvittaessa vastaa asiakaspalvelun työntekijä. Karhu- ja muistutusviesteissä muistutetaan asiakkaita käyttöehdoista ja aineiston hävittämisestä seuraavalla tavalla:

Muistathan, että käyttötarkoituksen päätyttyä aineisto ja kaikki siitä otetut kopiot on hävitettävä esimerkiksi tuhoamalla tiedostot koneen kovalevyiltä. Lisätietoja aineiston hävittämisestä löydät Aineistohallinnan käsikirjasta (<https://www.fsd.tuni.fi/fi/palvelut/aineistohallinta/fyysinen-sailytys/havittaminen>). Jos käyttötarkoitus muuttuu, on haettava uutta käyttö lupaa tietoarkistosta.

Kun olet saanut aineiston käyttöösi, olet sitoutunut noudattamaan seuraavia käyttöehtoja:

- Aineistojen yleiset käyttöehdot, <https://services.fsd.tuni.fi/docs/terms-of-use>
- Palvelun käyttöehdot, <https://services.fsd.tuni.fi/docs/eula>

*Tarkistathan myös, että yhteystietosi ovat ajan tasalla, <https://services.fsd.tuni.fi/profile>
Jos sinulla on kysyttävää, voit ottaa yhteyttä asiakaspalveluumme:
asiakaspalvelu.fsd@tuni.fi tai +358 29 452 0411.*

Ystävällisin terveisin

Tietoarkiston asiakaspalvelu

Muu henkilöstön perehdytys, koulutus ja vaitiolositoumukset

Tietoarkistossa järjestetään säännöllisesti tietosuojakoulutusta, jossa käsitellään asiakastietojen käsittelyn perusteita ja ajankohtaisia tietosuoja-asioita. Koulutuksen alussa kerrataan henkilötietojen käsittelyn lailliset perusperiaatteet.

Kaikki Tietoarkistossa työskentelevät allekirjoittavat vaitiolositoumuksen. Sillä halutaan varmistaa, että jokainen työntekijä noudattaa huolellisuutta, vaitiolovelvollisuutta, Tietoarkiston tietosuojakäytänteitä, tietoturvasuhteesta annettua ohjeistusta, hyvää tiedonhallintotapaa ja tietosuojalakia (1050/2018) asiakastietojen käsittelyssä. Uusi työntekijä palauttaa allekirjoitetun sitoumuksen tietosuojavastaavalle. Tietosuojavastaava selittää uudelle työntekijälle tietosuojan merkityksen Tietoarkistossa ja käy työntekijän kanssa läpi Tietoarkiston asiakkailla tarkoitettua tietosuojaselosteen pääkohdat. IT-henkilöstö allekirjoittaa lisäksi yliopiston salassapitositoumuksen.

Jokainen uusi työntekijä perehdytetään tietoturva-asioihin henkilökohtaisesti. Koulutuksesta vastaa Tietoarkiston tietoturvavastaava. Tietoturva-asoiden perehdytys sisältää seuraavat kokonaisuudet:

- VAHTI – Henkilöstön tietoturvaohje
- Tampereen yliopiston tietoturvaperiaatteet ja ohjeet
- Tietoarkiston tietoturvaohjeet
- tietojärjestelmien käytön säännöt
- henkilökunnan kulunvalvonta
- tietosuojaa vaativien asiakirjojen ja tallenteiden tuhoaminen Tietoarkistossa
- salasanojen ja muiden salaisuuksien turvallinen hallinta

Lisäksi koko henkilökunnalle pidetään vuosittain tietoturvan pääasioiden kertauskoulutus.

Tietojärjestelmät, tietoturva ja pitkäaikaissäilytys 2024

Tietoarkistossa on kaksi keskeistä tietojärjestelmää: Palveluportaali Aila ja Tiipii-tietokanta. Aila on Tietoarkiston sähköinen palvelukokonaisuus, joka sisältää aineistoluettelon, aineistojen tilaus- ja toimitusjärjestelmän sekä aineistojen arkistointiin tarkoitettun tiedostojen siirtopalvelun. Lisäksi Aila sisältää rekisteröityneistä käyttäjistä muodostetun asiakasrekisterin: Tietojärjestelmäseloste (Aila), liite 5. Tiipii-tietokantaa käytetään kaiken arkistotyön sisäisenä rekisteröintijärjestelmänä: Tietojärjestelmäseloste (Tiipii), liite 6.

Tietoarkistossa on myös muita sisäiseen käyttöön tarkoitettuja tietojärjestelmiä, joihin on pääsy vain Tietoarkiston henkilökunnalla. Pääsy järjestelmiin on rajattu esimerkiksi palomuurien ja kirjautumisen vaatimisen avulla. Kaikki Tietoarkiston käytössä olevat tietojärjestelmät on tallennettu Tampereen yliopiston järjestelmäsalkkuun.

Lisäksi Tietoarkisto hyödyntää kansallista pitkäaikaissäilytyspalvelua, jonka omistaa Opetus- ja kulttuuriministeriö ja toteuttaa CSC – Tieteen tietotekniikan keskus Oy.

Sähköisiä tietoaineistoja säilytetään Tampereen yliopiston palvelimilla, jotka sijaitsevat yliopiston palvelintiloissa. Palvelintiloihin on pääsy vain henkilöillä, jotka sitä työroolinsa vuoksi tarvitsevat. Sähköinen yhteys tietoaineistoihin on rajoitettu käyttöoikeuksin niin, että niihin pääsevät käsiksi vain palvelinten ylläpitäjät ja Tietoarkiston työntekijät, joiden työrooli edellyttää pääsyä kyseiseen tietoon.

Osaan Tietoarkiston tietoaineistoista on mahdollista päästä myös Tampereen korkeakouluyhteisön (Tampereen yliopisto ja Tampereen ammattikorkeakoulu) tarjoaman virallisen etäyhteyspalvelun avulla yliopiston tilojen ulkopuolelta. Muita etäyhteyskäytäntöjä järjestelmiin ei tarjota eikä tueta. Tietoarkiston työntekijät noudattavat etätyöhön erikseen laadittuja tietoturvaohjeita.

Pitkäaikaissäilytyksen päämäärä on säilyttää aineistotiedostot ymmärrettävinä. Tarvittaessa aineistotiedostot migroidaan uuteen tiedostoformaattiin. Tietoarkistossa emulointi ei sisälly aineistotiedostojen ymmärrettävyyden säilytyksen keinovälikoimiin.

Median fyysisen vaurioitumisen (esimerkiksi kiintolevyn vikaantuminen tai tulipalo) varalta Tietoarkiston palvelimilla olevat tietoaineistot varmuuskopioidaan Tampereen korkeakouluyhteisön tietohallinnon varmuuskopiointipolitiikan mukaisesti. Tämän lisäksi tietyiltä Tietoarkiston palvelimilta otetaan varmuuskopioita Tietoarkiston omalla varmistusjärjestelmällä. Molemmissa tapauksissa varmuuskopioiden säilytyspaikka on yliopiston konesali. Konesali on lukittu, paloturvallinen ja kulunvalvonnan piirissä. Tietohallinnon tarjoama levypalvelu on korkeakouluyhteisön yhteinen.

Hylätyt tallennusmediat (esimerkiksi kiintolevyt) hävitetään toimittamalla ne tuhottavaksi tai tyhjennettäväksi korkeakouluyhteisön antamien henkilötietoja sisältävien tallenteiden hävittämistä koskevien määräysten mukaisesti. Tampereen yliopiston tietohallinnon tallennusmediat hävitetään samojen ohjeiden mukaisesti. Hävityksestä huolehtii yliopiston yhteistyökumppani, joka hoitaa hävityksen tai tyhjennyksen sovittujen tietoturvastandardien mukaisesti ja raportoi tehdystä käsittelystä mediakohtaisesti.

Tampereen korkeakouluyhteisö vaatii tietojärjestelmien ylläpitäjiltä erillisen vaihtoloukkuksen. Vaatimus koskee sekä Tietoarkiston teknisten palveluiden henkilöstöä että Tampereen korkeakouluyhteisön tietohallinnon ylläpito henkilöstöä.

Tietoarkiston käyttämien työasemien kiintolevyt on salattu. Uudet ohjelmakoodit ja -asennukset katselmoidaan, ennen kuin ne hyväksytään käyttövalmiiksi. Tietoarkistossa käytetään automaattisia monitorointityökaluja, jotka varoittavat tietynlaisista turvallisuuspuutteista. Tietoarkiston tietoturavastaava seuraa aktiivisesti tietoturvaan liittyvää uutisointia ja tiedotusta sekä järjestelmien ja toimintatapojen tietoturvan kehitystä ja tekee tarvittaessa ehdotukset tietoturvan parantamiseksi. Tekniset palvelut pitävät säännöllisesti iteraationvaihtoja, joissa koko teknisellä tiimillä on mahdollisuus ottaa esille tietoturva-asioita ja jakaa tietoa.

Tietoarkiston arkistoimat tutkimusaineistot siirretään myös Kansalliseen pitkäaikaissäilytyspalveluun (PAS). Säilytystä varten aineistoista muodostetaan digitaalisia säilytyspaketteja, aineistojen tiedostomuodot harmonisoidaan ja pakettiin lisätään säilytyksen vaatimaa teknistä ja provenienssimetätietoa. Siirtotie on salattu. PAS-palvelu on digitaalisten kulttuuriperintöaineistojen ja tutkimusaineistojen pitkäaikaissäilyttämiseen erikoistunut, tietoturvallinen palvelukokonaisuus. Palvelua ylläpitää CSC, jonka kaikki datakeskukset ja ICT-palvelut on ISO 27001 -sertifioitu. PAS-palvelusta aineistot voidaan luovuttaa ainoastaan takaisin Tietoarkistolle. Digitalpreservation.fi -sivulla on julkaistu PAS-palvelun tietosuojaseloste ja paketointi, tiedostomuoto- ja rajapintamääritykset.

Tietosuojatyön organisointi Tietoarkistossa

Koska Tietoarkisto on valtakunnallinen palveluyksikkö Tampereen yliopiston yhteydessä, se vastaa itsenäisesti aineistojen arkistointiin ja asiakaspalveluunsa kuuluvasta tietosuojasta noudattaen yliopiston tietosuojaohjeita ja -periaatteita. Tietoarkiston henkilöstöhallinnon tietosuojasta vastaa Tampereen yliopiston hallinto.

Lainsäädännön soveltamista koskevat päätökset tehdään Tietoarkiston AMS/PAS-työryhmässä, johon kuuluvat Tietoarkiston johtaja, toiminnallisten moduulien johtajat, tietoturavastaava, tietosuojavastaava, tietoarkkitehti ja IT-palveluasiantuntija. Työryhmä kokoontuu 3–4 kertaa vuodessa. Päätösten valmisteluun pyydetään tarvittaessa ohjausta ja neuvoja yliopiston tietosuojavastaavalta.

Tehtäväkohtaiset vastuut: Tietoteknisestä tietoturvasta, sähköisten aineistojen säilytyksestä ja konvertoinnista ja tarvittaessa tapahtuvasta hävittämisestä vastaa IT-palvelupäällikkö. Aineistojen arkistointiin ja jatkokäyttöön liittyvän paperipohjaisen ja sähköisen sopimusmateriaalin arkistoinnista vastaa tietopalvelupäällikkö. Tutkimusaineistojen henkilötietoja sisältävien osien hävittämisestä vastaa palvelupäällikkö yhdessä IT-palvelupäällikön kanssa. Hävittämisessä noudatetaan valtiovaraministeriön Luokiteltujen tietoa-aineistojen käsittelyvaatimukset -ohjetta.

Tietoarkiston tietosuojavastaava toimii linjaorganisaatiossa itsenäisenä asiantuntijana, eikä hän ole esimiesasemassa. Tietosuojavastaava on Tietoarkiston yhdyshenkilö tietosuojavaltuutetun toimiston suuntaan ja hän vastaa asiakkaiden tietosuojaa koskeviin tiedusteluihin ja kysymyksiin. Tietoarkiston tietosuojavastaava noudattaa yliopiston tietosuojaohjeita ja tekee yhteistyötä yliopiston tietosuojavastaavan kanssa. Tietoturavastaavan tehtävää hoitaa järjestelmäsuunnittelija.

Tietosuojavastaavan tehtävät: ohjeasiakirjat ja raportointi

- Laatii ja varmistaa yhdessä tietoturavastaavan kanssa tietoturvaloukkausten käsittely-, dokumentointi- ja ilmoitusmenettelyohjeet.
- Laatii Tietoarkiston tietosuojaselosteen(t), jotka käsitellään ja hyväksytään AMS/PAS-työryhmässä.
- Ohjaa tietoteknisiä palveluita ottamaan huomioon tietosuojaperiaatteet teknisten järjestelmien kehitystyössä ja sisäisissä ohjeissaan.
- Tarkistaa anonymisoinnin asiantuntijana työskentelevän tietopalveluasiantuntijan tuottamat anonymisointiohjeet.
- Vastaa asiakkaille suunnatun aineistonhallinnan käsikirjaohjeiden asianmukaisuudesta.
- Laatii vuosittaisen tietotilinpäätöksen.

Tietosuojavastaavan tehtävät: ohjaus ja valvonta

- Laatii ja pitää ajan tasalla sisäisen käsikirjan ohjetta Asiakkaiden eli rekisteröityjen oikeuksien turvaaminen.
- Huolehtii, että asiakkaiden henkilötietojen käsittelyä koskeviin pyyntöihin vastataan mahdollisimman nopeasti.
- Järjestää säännölliset tietosuojakoulutukset koko henkilökunnalle henkilötietojen käsittelystä.
- Keskustelee Tietoarkiston anonymisoinnin asiantuntijan ja datankäsittelijöiden kanssa yksittäisiin aineistoihin liittyvistä tietosuojakysymyksistä.
- Tekee tarkistuksia jo arkistoituihin aineistoihin tietosuojan näkökulmasta.
- Kouluttaa ja antaa ohjeita muiden asiakaspalvelun työntekijöiden kanssa asiakkaille, jotka niitä pyytävät (tutkitavien informointi henkilötietojen käsittelystä, osallistumissuostumuslomakkeet, anonymisointi).
- Seuraa lainsäädännön kehittymistä ja raportoi johdolle ja AMS/PAS-työryhmälle, mikäli muutosten vuoksi on tarkistettava toimintakäytäntöjä.
- Pyytää tarvittaessa ohjausta ja neuvoja työnsä toteuttamiseen yliopiston tietosuojavastaavalta

Arkistoinnin tilastotietoja 2024**Arkistoidut aineistot ja aineistojen Tietoarkistoon arkistoineet organisaatiot**

Vuonna 2024 aineistoja toimitettiin arkistoitavaksi yhteensä 105 (2023:134). Tietoarkistoon tutkimusaineistoja arkistoitteita asiakasorganisaatioita oli kaikkiaan 30 (2023:35):

Elinkeinoelämän valtuuskunta	Suomalaisen Kirjallisuuden Seura
Helsingin yliopisto	Suomen Akatemia
Itä-Suomen yliopisto	Suomen ympäristökeskus Syke
Jyväskylän yliopisto	Taideyliopisto
Kansallinen audiovisuaalinen instituutti	Tampereen yliopisto
Kansalliskirjasto	Terveystieteiden tutkimuskeskus
Lapin yliopisto	Tilastokeskus
Lapsiasiavaltuutetun toimisto	Turun yliopisto
Lastensuojelun Keskusliitto	Työ- ja elinkeinoministeriö
Opetus- ja kulttuuriministeriö	Vakaumusten tasa-arvo ry
Oulun yliopisto	Valtioneuvoston kanslia
Pelastusopisto	Valtiovarainministeriö
Pesäpuu ry	Veikkaus Oy
Poliisiammattikorkeakoulu	Väestöliitto
Puolustusministeriö	Åbo Akademi

Vuonna 2024 valmistui 87 kvantitatiivisen (2023: 98) ja 31 kvalitatiivisen (2024: 36) aineiston arkistointi.

2024 valmistuneet aineistot, joita ei tarvinnut anonymisoida Tietoarkistossa

Media-aineistoja ei tarvitse anonymisoida. Muiden aineistojen osalta Tietoarkisto toivoo tutkijoiden tekevän aineistonsa anonymisoinnin valmiiksi ennen aineiston siirtoa Tietoarkistoon. 2024 Tietoarkistossa käsiteltiin valmiiksi 10 kvalitatiivista ja 31 kvantitatiivista aineistoa, joita ei tarvinnut anonymisoida:

FSD3914	Työolobarometri 2023 (Kvantitatiivinen)
FSD3913	Kansalaispulssi 7/2024 (Kvantitatiivinen)
FSD3905	Kansalaispulssi 6/2024 (Kvantitatiivinen)
FSD3896	Kansalaispulssi 5/2024 (Kvantitatiivinen)
FSD3892	Kasvatus- ja koulutustietojen hyödyntämisen sujuvoittamisselvitys: tiedontuottajien kysely 2023 (Kvalitatiivinen)
FSD3886	Kansalaispulssi 4/2024 (Kvantitatiivinen)

FSD3880	Sosiaalityöntekijöiden kokemuksia vammaispalvelujen ja lastensuojelun jälkihuollon yhteistyöstä 2023–2024 (Kvalitatiivinen)
FSD3876	Kokemuksia vuoroasumisesta ja lasten kulujen jakamisesta 2024 (Kvalitatiivinen)
FSD3874	Valtioneuvoston COVID-19 tilannekatsaukset 2020 (Kvalitatiivinen)
FSD3873	Eurooppalaisten eläinlääkäriopiskelijoiden opintomenestys, opiskelustrategiat sekä opiskelu-uupumus-kokemukset 2023 (Kvantitatiivinen)
FSD3871	Kansalaismielipide: Presidentinvaalikyselyt 2024 (Kvantitatiivinen)
FSD3868	Kokemuksia ylisukupolvisesta köyhyydestä ja osattomuudesta 2024 (Kvalitatiivinen)
FSD3866	Kansalaispulssi 3/2024 (Kvantitatiivinen)
FSD3863	Julkisten hankintojen ilmoitustilastoaineisto 2023 (Kvantitatiivinen)
FSD3860	Ulkomailla ja kotimaassa asuvien kansalaisten näkemyksiä ulkomailla asuvien kansalaisten vaalioikeuk-sista 2023 (Kvantitatiivinen)
FSD3859	Kansalaispulssi 2/2024 (Kvantitatiivinen)
FSD3858	Lasten oikeudet 2017 (Kvantitatiivinen)
FSD3852	Lasten näkemyksiä arvovalasta ja dominoinnista Kolumbiassa, Suomessa ja Yhdysvalloissa 2021–2022 (Kvantitatiivinen)
FSD3851	Kansalaispulssi 1/2024 (Kvantitatiivinen)
FSD3850	Yli 30-vuotiaiden muistoja nuoruudessa koetusta yksinäisyydestä 2023–2024 (Kvalitatiivinen)
FSD3847	Hossan kansallispuistoa ja Evon retkeilyaluetta koskevat sanomalehtikirjoitukset: teosluettelo 2012–2023 (Kvalitatiivinen)
FSD3843	Eroamisilmoitukset Suomen evankelis-luterilaisesta ja ortodoksisesta kirkosta: eroamissyöt 2023 (Kva-litatiivinen)
FSD3840	Kansalaispulssi 10/2023 (Kvantitatiivinen)
FSD3839	Kansalaispulssi 9/2023 (Kvantitatiivinen)
FSD3829	Nuorten toimintavalmiudet ja toimijuus kestävyiden edistämässä 2021 (Kvantitatiivinen)
FSD3818	Improvisaatiomenetelmä opettajankoulutuksessa: ennakotehtävät ja oppimispäiväkirjat 2017–2018 (Kvalitatiivinen)
FSD3803	Opettajaopiskelijoiden haastatteluja elämän tarkoituksesta 2021 (Kvalitatiivinen)
FSD3804	Julkisen alan työhyvinvointi 2022 (Kvantitatiivinen)
FSD3744	Suomalaisten arvot ja arkielämä 1991 (Kvantitatiivinen)
FSD3741	Väestöryhmien väliset hyvinvointierot ja hyvinvointiongelmien paikantuminen 2010 (Kvantitatiivinen)
FSD3740	Väestöryhmien väliset hyvinvointierot ja hyvinvointiongelmien paikantuminen 2005 (Kvantitatiivinen)
FSD3739	Väestöryhmien väliset hyvinvointierot ja hyvinvointiongelmien paikantuminen 2000 (Kvantitatiivinen)
FSD3716	Liikunnan ja urheilun ammattilaisten vuorovaikutustyyli 2021–2022 (Kvantitatiivinen)
FSD3715	Kansainvälisten ilmasto- ja biodiversiteettipaneelin sosiaaliset verkostot 2016–2021 (Kvantitatiivinen)
FSD3714	Robottien hyväksyminen, sosiaaliset prosessit ja tunteet: Yhdysvallat 2020 (Kvantitatiivinen)
FSD3709	Aluevaalien 2022 seuranta (Kvantitatiivinen)
FSD3708	Kuntavaalien 2021 seuranta (Kvantitatiivinen)
FSD3707	Eduskuntavaalien 2019 seuranta (Kvantitatiivinen)
FSD3704	Työkyvyn strateginen johtaminen ja työterveysyhteistyö: henkilöstöjohto 2021 (kvantitatiivinen)
FSD3703	Työkyvyn strateginen johtaminen ja työterveysyhteistyö: henkilöstöjohto 2018 (Kvantitatiivinen)
FSD3702	Suomen itsemurhakuolleisuusaiasarja 1751–2010 (Kvantitatiivinen)

2024 valmistuneet aineistot, joista Tietoarkistossa poistettiin tunnisteita arkistointiprosessin aikana

Tietoarkisto tarkistaa kaikkien aineistojen mahdolliset tunnistetiedot, vaikka tutkija kertoisi aineiston olevan anonymi. Tunnisteita poistettiin eri tavoin arkistointiprosessin aikana 79 aineistosta eli anonymisointia tehtiin 69 % aineistoista (2023: 62 %).

Anonymisointitoimenpiteitä edellyttäneet aineistot on listattu alla. Listauksessa on kuvattu tiivistetysti arkistointiproses-sin aikana tehdyt toimet aineistoille, joiden Tietoarkisto on havainnut sisältävän tunnistetietoja.

FSD3930 Kiertotalousbarometri: kansalaiskysely 2023 (Kvantitatiivinen):

Tunnisteellisuussyistä aineistosta on Tietoarkistossa poistettu "muu, mikä" -tyyppisiä avovastauksia sekä kysymyseen 5 liittyvä avovastaus. Lisäksi avomuuttujasta T26 poistettiin joitakin epäsuoria tunnisteita. Tietoarkiston aineistoon tekemät muutokset on merkitty vastauksiin [hakasulkeilla].

FSD3903 Syöpään sairastuneiden kokemuksia psykososiaalisesta tuesta 2024 (Kvalitatiivinen):

Arkistoitavista kirjoituksista poistettiin esimerkiksi henkilöiden nimiä, asuinpaikkoja sekä Facebook-ryhmien nimiä.

FSD3895 Suomalaisten ruokapäiväkirjat 2023 (Kvalitatiivinen):

Kirjoituksista on Tietoarkistossa poistettu tunnisteellisuussyistä kirjoittajien nimet sekä mahdolliset muut suorat tunnisteet. Lisäksi joitakin nimen kaltaisia nimimerkkejä on poistettu. Taustatiedoissa vastaajan syntymäaika on karkeistettu syntymävuoteen, ja jotkut ammatit karkeistettu yleisemmälle tasolle. Lisäksi kaikki kolmansiin henkilöihin viittaavat tunnistetiedot on poistettu, ja kirjoituksissa esiintyvät nimet on korvattu keksityillä nimillä niiden toistussa. Tietoarkiston aineistoon tekemät merkinnät on merkitty [hakasulkein].

FSD3890 Opiskelijatutkimus 2022 (Eurostudent VIII) (Kvantitatiivinen):

Tietoarkistossa on TOP-koodattu nuorimman lapsen ikä sekä lasten lukumäärää kuvaava muuttuja. Lisäksi Tietoarkistossa on tunnisteellisuussyistä poistettu vastaajan sekä vastaajan huoltajien syntymäaamuuttajat sekä avovastaukset.

FSD3889 Opiskelijatutkimus 2019 (Eurostudent VII) (Kvantitatiivinen):

Tietoarkistossa on TOP-koodattu nuorimman lapsen ikä sekä lasten lukumäärää kuvaava muuttuja.

FSD3879 Opettaja-aastatteluja kulttuuriperinnöstä ja digitalisaatiosta opetuksessa 2016–2017 (Kvalitatiivinen):

Tunnisteellisuussyistä sekä anonymisoinnin yhdenmukaisuuden varmistamiseksi Tietoarkistossa aineistosta poistettiin tietoja koulujen ja yliopistojen nimistä, tarkka maininta iästä sekä henkilöiden ja paikkakuntien nimiä. Tietoarkiston aineistoon tekemät merkinnät on merkitty [[tuplahakasulkein]].

FSD3877 Matalan kynnyksen kohtaamispaikat ja osallistavat yhteisöt koronapandemian aikana: asiakaskysely 2021–2022 (Kvantitatiivinen):

Tunnisteellisuussyistä aineistosta on Tietoarkistossa poistettu postinumeromuuttuja (k24). Muuttujan pohjalta aineistoon kuitenkin luotiin kaksi karkeampaa alumuuttujaa: tilastollinen kuntaryhmitys ja NUTS2 suuralue. Lisäksi harvinaisimmat syntymämaa-muuttujien arvot uudelleen koodattiin arvoksi 13 "muu maa".

FSD3875 Eduskuntavaalitutkimus 2023 (Kvantitatiivinen):

Tunnisteellisuussyistä Tietoarkistossa top-koodattiin kotitalouden vuositulot (HH_INCOME) ja kotitalouden koko (HH_SIZE_TOTAL). Kotitalouden lasten ikä -muuttujiin (HH_SIZE_TEEN, HH_SIZE_CHILD) kirjattiin puuttuvaksi tiedoksi niiden vastaukset, joiden kotitalouden koko oli kymmenen tai enemmän. Lisäksi poistettiin rekisteristä saadut sukupuolimuuttajat.

FSD3872 EVAn Arvo- ja asennetutkimus kevät 2024 (Kvantitatiivinen):

Aineistosta on arkistoinnin yhteydessä poistettu kommentti-avovastaukset tunnisteellisuussyistä. Lisäksi Tietoarkisto poisti kuntamuuttujasta alle 4000 asukkaan kunnat.

FSD3864 Vuosiluokkien 3–5 opettajien kokemuksia matematiikan opetuksesta innovatiivisissa oppimisympäristöissä 2022 (Kvalitatiivinen):

Tietoarkistossa anonymisoinnin yhdenmukaisuuden varmistamiseksi, aineistosta poistettiin paikkakuntien sekä koulun nimiä. Tietoarkiston aineistoon tekemät merkinnät on merkitty [[tuplahakasulkein]].

FSD3861 Korkeakouluopiskelijoiden ja vastavalmistuneiden kokemuksia huijarisyndroomasta 2024 (Kvalitatiivinen):

Arkistoinnin yhteydessä aineisto tarkistettiin vastaajien anonymiteetin varmistamiseksi. Yhdestä kirjoituksesta karkeistettiin kesätyöpaikkaan ja harvinaisempaan pääaineeseen liittyviä tietoja. Tietoarkiston aineistoon tekemät anonymisoinnit on merkitty [[tuplahakasulkein]].

FSD3857 Väsymysoireyhtymää sairastavien kokemuksia sosiaaliturvaetuuksien hakemisesta 2024 (Kvalitatiivinen):

Yhden vastauksen lopusta poistettiin pitkiä tekstiosuuksia, jotka sisälsivät vastaajan blogilla jo aiemmin julkaistua tekstiä. Lisäksi poistettiin kokonaan neljä vastausta, koska ne sisälsivät pelkästään vastaajan blogilla aiemmin julkaistua tekstiä.

FSD3856 Turvallisuuspolitiikka- ja maanpuolustustutkimus 2023 (Kvantitatiivinen):

Aineistosta poistettiin arkistoinnin yhteydessä tunnisteellisuussyistä kuntamuuttuja sekä kotona asuvien lasten lukumäärä (bv11). Lisäksi top-koodattiin ruokakunnan koko (bv13) ja kirjattiin lasten ikämuuttujiin (bv10_1-bv10_18) puuttuvaksi tiedoksi niiden vastaukset, joilla on enemmän kuin neljä lasta kotona.

FSD3855 ISSP 2023: kansallinen identiteetti IV: Suomen aineisto (Kvantitatiivinen):

Aineistosta on tunnisteellisuussyistä luokiteltu Tietoarkistossa aluemuuttuja (nuts2), vanhempien syntymämaat (k65a ja k65b) sekä vastaajan bruttotulot (k62). Lisäksi ahvenanmaalaisilta vastaajilta on poistettu tunnisteellista tietoa ryhmäjäsenyys-, ammatti- ja uskontomuuttujista.

FSD3854 Perhebarometri 2018: perhepolitiikka (Kvantitatiivinen):

Tunnisteellisuussyistä aineistosta on Tietoarkistossa poistettu avomuuttajat ja muu, mikä -tyyppiset avovastaukset (K5b_Other, K19d, K20b, Q041). Samasta syystä Tietoarkistossa TOP-koodattiin kotitaloudessa asuvien alaikäisten lasten lukumäärä (K3c), lapsiluku (K4) sekä kotitaloudessa asuvien henkilöiden lukumäärä (Yhousehold).

FSD3853 Kokemuksia sukupuolesta ja muunsukupuolisuudesta 2023–2024 (Kvalitatiivinen):

Arkistoinnin yhteydessä kirjoituksista poistettiin Tietoarkistossa tarkat asuinkunnat, jos ne oli mainittu (pl. pääkaupunkiseutu). Tarvittaessa poistettiin myös muita viittauksia tarkempiin asuinpaikkoihin. Lisäksi poistettiin esimerkiksi vastaajien mainitsemia ikä- ja nimitietoja sekä tietoja harvinaisemmista harrastuksista. Tapauskohteisesti poistettiin myös muita yksittäisiä epäsuoria tunnisteita. Tietoarkiston tekemät poistot on merkitty kirjoituksiin [[tuplahakasulkein]].

FSD3846 Lapsibarometri 2022 (Kvantitatiivinen):

Tietoarkistossa on tunnisteellisuussyistä yhdistetty lasten lukumäärän ylimmät luokat.

FSD3845 Lähteiden kunnostushankkeisiin osallistuneiden metsänomistajien haastatteluja 2012 (Kvalitatiivinen):

Tietoarkistossa tutkijan tekemää anonymisointia tarkennettiin tietyin paikoin, ja samalla litteraatioista poistettiin myös muutamia muita yksittäisiä epäsuoria tunnisteita. Tietoarkiston aineistoon tekemät merkinnät on merkitty [[tuplahakasulkein]].

FSD3844 Asukasbarometri 2022 (Kvantitatiivinen):

Tunnisteellisuuden vuoksi aineistosta on poistettu Tietoarkistossa talouden henkilömäärä (k1) sekä kaikki muu, mikä -tyyppiset avovastaukset.

FSD3842 Kokemuksia läheissuhteiden rajaamisesta mielenterveys- ja päihdeomaisten selviytymiskeinona 2023–2024 (Kvalitatiivinen):

Tunnisteellisuuden vuoksi aineistosta on poistettu Tietoarkistossa tiedot asuinpaikkakunnista. Tietoarkiston aineistoon tekemät merkinnät on merkitty [hakasulkein].

FSD3841 Liikunnan ja urheilun ammattilaisten vuorovaikutustyyli: kysely koulutukseen osallistuneille 2022 (Kvantitatiivinen):

Tietoarkistossa aineistosta poistettiin yksi ammattinimike tunnisteellisuussyistä.

FSD3838 Kokemuksia julkisista vessoista 2023 (Kvalitatiivinen):

Tunnisteellisuuden vuoksi aineistosta on Tietoarkistossa poistettu tiedot asuinpaikkakunnista sekä muita suoria ja epäsuoria tunnisteita.

FSD3837 Kokemuksia maaseudun synnytyspalveluista 2023 (Kvalitatiivinen):

Arkistoinnin yhteydessä muutamasta kirjoituksesta poistettiin vastaajien pienten asuinpaikkakuntien ja niiden välittömien lähikuntien nimiä.

FSD3836 Osallisuuden, hyvinvoinnin ja aktiivisuuden edistämisen vaikuttavuus (ESR): haastatteluaineistot 2019–2022 (Kvalitatiivinen):

Tunnisteellisuussyistä Tietoarkistossa karkeistettiin haastattelupäivämäärä. Lisäksi yhdestä datatiedostosta karkeistettiin haastateltavan asemaan liittyvää tietoa, ja eräs hankkeeseen liittyvä kohta anonymisoitiin tutkijan aikaisemman anonymisoinnin mukaisesti. Tietoarkistossa tehdyt muutokset on merkitty [[tuplahakasulkein]].

FSD3835 Suomen kriisinhallintaosallistumisen vaikuttavuus Afganistanissa: haastatteluaineisto 2023 (Kvalitatiivinen):

Tunnisteellisuussyistä Tietoarkistossa tarkennettiin tutkijan tekemää anonymisointia. Aineistosta poistettiin tutkijoiden alkuperäisen anonymisointisuunnitelman mukaisesti tiedot haastateltavien iästä ja sukupuolesta, minkä lisäksi haastattelupäivämäärä karkeistettiin. Lisäksi joistakin haastatteluista poistettiin tai karkeistettiin virkauratietoja ja muita tietoja työhistoriasta. Tietoarkiston aineistoon tekemät muutokset on merkitty [[tuplahakasulkein]].

FSD3833 Opettajien ja opettajaopiskelijoiden kulttuurienväliset valmiudet 2019–2021 (Kvantitatiivinen):

Tietoarkistossa on tunnisteellisuussyistä luokiteltu ikä- ja opetuskokemusmuuttujat sekä bottom-koodattu koulun kokoa kuvaava muuttuja. Lisäksi Tietoarkistossa poistettiin "muu, mikä" -tyyppisiä avovastauksia sekä palaute- ja haastattelumuuttujat. Muista avovastauksista anonymisoitiin Tietoarkistossa epäsuoria tunnisteita. Tietoarkiston aineistoon tekemät muutokset on merkitty [hakasulkein].

FSD3828 Vuosina 1940–1990 sijaishuollossa lapsuutensa viettäneiden kokemuksia elämästään 2018 (Kvalitatiivinen):

Tietoarkistossa aineistosta poistettiin tunnisteellisuussyistä sekä anonymisoinnin yhdenmukaisuuden varmistamiseksi tietoja, jotka viittaavat asuinpaikkakuntaan sekä muita epäsuoria tunnisteita. Tietoarkiston aineistoon tekemät merkinnät on merkitty [[tuplahakasulkein]].

FSD3825 Aluevaalitutkimus 2022 (Kvantitatiivinen):

Tunnisteellisuussyistä aineistosta on Tietoarkistossa poistettu kaksi avovastausta (AV20, T10_SO). Samasta syystä kotitalouden yli 300 000 euron vuositulot (T13) top-koodattiin. Lisäksi kotitalouden hlömäärä (T14YHT) top-koodattiin 7 tai enemmän, ja näiltä vastaajilta poistettiin tiedot lasten lukumäärämuuttujista (14L_1, T14L_2).

FSD3824 Muistoja Chilen vuoden 1973 sotilasvallankaappauksesta 2023 (Kvalitatiivinen):

Kirjoituksista on Tietoarkistossa poistettu kirjoittajien nimet ja nimimerkit sekä mahdolliset muut suorat tunnisteet. Lisäksi on poistettu kirjoittajiin viittaavia vahvoja epäsuoria tunnisteita. Myös kaikki kolmansiin henkilöihin viittaavat tunnistetiedot on poistettu. Aineistosta on poistettu lisäksi kirjoitusten mukana toimitettuja kuvia, jos niiden avulla olisi paljastunut kirjoittajan tai kolmansien henkilöiden henkilöllisyys. Tietoarkiston aineistoon tekemät merkinnät on merkitty [[tuplahakasulkein]].

FSD3823 Promootiomuistot 2023 (Kvalitatiivinen):

Kirjoituksista on Tietoarkistossa poistettu kirjoittajien nimet ja nimimerkit sekä mahdolliset muut suorat tunnisteet. Taustatiedoissa vastaajan tarkka syntymäaika on karkeistettu syntymävuoteen. Lisäksi kaikki kolmansiin henkilöihin viittaavat tunnistetiedot on poistettu, pl. promootitilaisuudessa virallisessa roolissa olleet yliopistonhenkilöt, sepeleensitojat, kunniatohtorit, yms., ellei heistä ole puhuttu halveeraavaan tai selvästi negatiiviseen sävyyn, tai ellei heistä paljasteta yksityisluontoisia tietoja. Tietoarkiston aineistoon tekemät merkinnät on merkitty [[tuplahakasulkein]].

FSD3822 Ajatuksia energiakriisistä 2022–2023 (Kvalitatiivinen):

Kirjoituksista on Tietoarkistossa poistettu kirjoittajien nimet ja nimimerkit sekä mahdolliset muut suorat tunnisteet. Lisäksi kaikki kolmansiin henkilöihin viittaavat tunnistetiedot on poistettu. Tietoarkiston aineistoon tekemät merkinnät on merkitty [[tuplahakasulkein]] ja pdf-tiedostoihin mustina palkkeina.

FSD3820 Kulttuuri ja vapaa-aika Suomessa 2018 (Kvantitatiivinen):

Tietoarkistossa aineistosta poistettiin palaute kyselystä -avomuuttuja sekä kolme muu, mikä -tyyppistä avomuuttujaa.

FSD3819 Ikääntyneiden alueellinen terveys- ja elinolosuhdekysely (GERDA) 2021–2022 (Kvantitatiivinen):

Tunnisteellisuussyistä kuntamuuttuja on luokiteltu Tietoarkistossa.

FSD3817 Pelit ilmastonmuutokseen sitouttajina: kokeellinen tutkimus 2022 (Kvantitatiivinen):

Tunnisteellisuussyistä aineistosta on Tietoarkistossa poistettu kaikki avovastaukset.

FSD3816 Ekososiaalinen hyvinvointi ja osallisuus: asukashaastattelut 2021 (Kvalitatiivinen):

Aineistoon on tehty Tietoarkistossa lisäanonymisointia. Aineistosta on poistettu ja karkeistettu paikannimiä, tietoja kolmansista henkilöistä sekä asuin- ja muuttohistoriasta. Lisäksi aineistosta on poistettu yksilöivää tietoa liittyen asunnon tarkkaan sijaintiin, haastateltavan työnkuvaan ja perhemuotoon sekä muuhun yksilölliseen henkilöhistoriaan. Tietoarkiston aineistoon tekemät merkinnät on merkitty [[tuplahakasulkein]].

FSD3815 Suomenruotsalainen barometri B9/2022 (Kvantitatiivinen):

Tunnisteellisuussyistä aineistosta on poistettu Tietoarkistossa kuntamuuttajat sekä kaikki avovastaukset.

FSD3814 Suomenruotsalainen barometri B8/2021 (Kvantitatiivinen):

Tunnisteellisuussyistä aineistosta on poistettu Tietoarkistossa kuntamuuttuja sekä muu, mikä -tyyppiset avovastaukset.

FSD3813 Suomenruotsalainen barometri B6/2021 (Kvantitatiivinen):

Aineistosta on Tietoarkistossa poistettu avovastaukset tunnisteellisuussyistä. Tietoarkistossa on myös poistettu kuntamuuttuja.

FSD3812 Suomenruotsalainen barometri B4/2020 (Kvantitatiivinen):

Aineistosta on Tietoarkistossa poistettu kaikki avovastaukset tunnisteellisuussyistä. Tietoarkistossa on myös poistettu kuntamuuttuja.

FSD3811 Suomenruotsalainen barometri B2/2020 (Kvantitatiivinen):

Tunnisteellisuussyistä aineistosta on poistettu Tietoarkistossa kuntamuuttuja.

FSD3810 STN-tutkimusohjelmien 2015–2021 loppuarviointi: konsortioiden jäsenten itsearviointikysely 2022 (Kvantitatiivinen):

Tunnisteellisuussyistä aineistosta on Tietoarkistossa poistettu avomuuttuja q5avo (vastaajan taustaorganisaatio rahoituskauden aikana).

FSD3809 STN-tutkimusohjelmien 2015–2021 loppuarviointi: sidosryhmäkysely 2022 (Kvantitatiivinen):

Tunnisteellisuussyistä aineistosta on Tietoarkistossa poistettu avomuuttuja q3avo (Mihin seuraavista edustamanne organisaatio/sidosryhmä ensisijaisesti kuuluu?).

FSD3807 Perheen erossaolon ylisukupolvinen muistaminen 2021 (Kvantitatiivinen):

Tunnisteellisuussyistä Tietoarkistossa datasta poistettiin syntymävuosimuuttuja (syntvuosi) ja TOP-koodattiin ikämuuttuja (Age).

FSD3806 Kandipalaute 2017 (Kvantitatiivinen):

Tietoarkisto karkeasti tutkinnon nimi -muuttujan tutkintoalamuuttujaksi (opetus- ja kulttuuriministeriön korkeakoulujen ohjauksen alaluokittelu) tunnisteellisuussyistä. Lisäksi tutkintoalamuuttujasta on poistettu yksittäisiä tunnisteellisia vastauksia.

FSD3800 Kansalaiskeskustelu koronarajoituksista ja -suosituksista: kontrolliryhmän kysely 2021 (Kvantitatiivinen):

Tunnisteellisuussyistä aineistosta on Tietoarkistossa poistettu "muu, mikä?" -tyyppiset avovastaukset (rs_v20a, rs_v20b ja rs_v20c) sekä palaute-muuttuja (cs_v29).

FSD3799 Kansalaiskeskustelu koronarajoituksista ja -suosituksista 2021 (Kvantitatiivinen):

Tunnisteellisuussyistä aineistosta on Tietoarkistossa TOP-koodattu kotitalouden henkilömäärää ja kotona asuvien lasten lukumäärää koskevat muuttujat (rs_v20a, rs_v20b ja rs_v20c). Lisäksi "muu, mikä?" -tyyppiset avovastaukset poistettiin.

FSD3797 Nuorten tulevaisuuden unelmat 2021 (Kvantitatiivinen):

Avomuuttujista on Tietoarkistossa anonymisoitu tunnisteellisuussyistä tarkkoja asuinpaikkatietoja sekä tietoja vastaajien työ- tai opiskelupaikoista. Tietoarkiston tekemät muutokset on merkitty avovastauksiin [hakasulkein].

FSD3796 Tampereen yliopiston jatko-opiskelijoiden kysely 2022 (Kvantitatiivinen):

Tietoarkistossa aineistosta on tunnisteellisuussyistä poistettu vastaajan ikä ja luokiteltu tohtoriohjelma tiedekunnaksi. Lisäksi samasta syystä on poistettu kyselyn avomuuttujat.

FSD3795 Tampereen yliopistosta 2021–2022 valmistuneiden sijoittumisseuranta 2022 (Kvantitatiivinen):

Tietoarkistossa aineistosta on tunnisteellisuussyistä poistettu alkuperäinen id, opintosuunta, ikä ja kansalaisuus sekä luokiteltu tutkinto-ohjelma tiedekunnaksi. Lisäksi samasta syystä on poistettu avomuuttujat sekä monivalintamuuttuja, joissa strukturoidut vastausvaihtoehdot ja muu, mikä -avovastaukset oli koodattu samaan muuttujaan. Taustatietojen monivalintamuuttujista muu, mikä -avovastaukset on luokiteltu arvoksi 'Muu'.

FSD3794 Tampereen yliopiston uusien kansainvälisten perustutkinto-opiskelijoiden kysely: syksy 2022 (Kvantitatiivinen):

Tietoarkistossa aineistosta on tunnisteellisuussyistä poistettu vastaajan tutkinto-ohjelma. Lisäksi samasta syystä on poistettu avomuuttujat sekä monivalintamuuttujat, joissa strukturoidut vastausvaihtoehdot ja muu, mikä -avovastaukset oli koodattu samaan muuttujaan.

FSD3793 Tampereen yliopiston uusien perustutkinto-opiskelijoiden kysely: syksy 2022 (Kvantitatiivinen):

Tietoarkistossa aineistosta on tunnisteellisuussyistä poistettu vastaajan tutkinto-ohjelma. Lisäksi samasta syystä on poistettu avomuuttajat sekä monivalintamuuttajat, joissa strukturoidut vastausvaihtoehdot ja muu, mikä -avovastaukset oli koodattu samaan muuttujaan.

FSD3792 Tampereen yliopiston kysely 2. ja 4. vuoden opiskelijoille 2023 (Kvantitatiivinen):

Tietoarkistossa aineistosta on tunnisteellisuussyistä poistettu vastaajan tutkinto-ohjelma ja opintosuunta. Lisäksi samasta syystä on poistettu kyselyn avomuuttajat.

FSD3791 Tampereen yliopiston kysely ensimmäisen vuoden opiskelijoille 2023 (Kvantitatiivinen):

Tietoarkistossa aineistosta on tunnisteellisuussyistä poistettu vastaajan ikä, tutkinto-ohjelma ja opintosuunta. Lisäksi samasta syystä on poistettu avomuuttajat sekä monivalintamuuttajat, joissa strukturoidut vastausvaihtoehdot ja muu, mikä -avovastaukset oli koodattu samaan muuttujaan.

FSD3787 Tampereen yliopiston opiskelijoiden kansalaispätevyys 2022 (Kvantitatiivinen):

Tunnisteellisuussyistä Tietoarkistossa poistettiin tiedekunta (K3).

FSD3786 Lastensuojelu lapsen etuna: haastattelut 2021–2022 (Kvalitatiivinen):

Tietoarkistossa aineistoa on anonymisoitu lisää tutkijan laatiman anonymisointilinjauksen mukaisesti poistamalla haastateltavien nimi- ja paikkakuntatietoja. Tietoarkiston tekemät anonymisointimerkinnot on tehty [[tuplahakasulkeilla]].

FSD3779 Suomalaiset ja demokratia 2020 (Kvantitatiivinen):

Aineistosta on Tietoarkistossa poistettu tunnisteellisuuden vuoksi postinumeromuuttuja sekä kaikki muu, mikä – tyyppiset avovastaukset. Lisäksi top-koodattiin kotitaloudessa asuvien määrät Q7A ja Q7B, ja luokiteltiin Haastattelupaikka.

FSD3777 Suomenruotsalainen barometri B5/2021 (Kvantitatiivinen):

Tietoarkistossa poistettu tunnisteellisuuden vuoksi muu, mikä -tyyppiset avovastaukset.

FSD3775 Kokemuksia siirtomaista Suomessa -kirjoitusaineisto 2021 (Kvalitatiivinen):

Kirjoituksista on Tietoarkistossa poistettu kirjoittajien nimet ja nimimerkit sekä mahdolliset muut suorat tunnisteet. Myös kolmansiin henkilöihin viittaavat tunnistetiedot on poistettu, pl. esimerkiksi historiallisesti tunnetut tai aiheen kannalta keskeiset jo edesmenneet henkilöt. Aineistosta on poistettu lisäksi kirjoitusten mukana toimitetut kuvat ja lehtileikkeet. Tietoarkiston aineistoon tekemät merkinnät on merkitty [[tuplahakasulkein]] ja pdf-tiedostoihin mustina palkkeina.

FSD3774 Korkeakoulusta valmistuneiden siirtyminen työmarkkinoille: alku- ja seurantahaastattelut 2019–2020 (Kvalitatiivinen):

Tutkijat ovat anonymisoineet aineiston poistamalla henkilönimet, työpaikat, yliopistot, täsmälliset aluetiedot ja tiedot vanhempien työstä. Myös lastenlasten iät on luokiteltu. Anonymisoinnin yhdenmukaisuuden varmistamiseksi Tietoarkistossa on tarvittaessa muokattu/poistettu vastaavia tietoja aineistosta. Anonymisoinnit on merkitty [[haka-sulkein]].

FSD3771 Eduskuntavaalit 2023: ehdokkaiden ja vaalikoneen käyttäjien vastaukset Vapaa-ajattelijain liiton vaalikoneeseen (Kvantitatiivinen):

Tunnisteellisuussyistä aineistosta on Tietoarkistossa poistettu kaikki ehdokkaiden avovastaukset sekä muuttuja, joka kertoo ehdokkaan www-sivun.

FSD3770 Yksinäisyysbarometri 2023 (Kvantitatiivinen):

Tietoarkistossa aineistosta poistettiin tunnisteellisuussyistä muu, mikä? -tyyppiset avomuuttajat. Samasta syystä talouden henkilömäärä top-koodattiin ja kotona asuvien lasten ikä -muuttujista poistettiin vastaukset niiltä, joiden talouden henkilömäärä on yli kuusi. Dataan jätetyistä avomuuttujista poistettiin kaksi tunnistetta liittyen paikkakuntaan ja työhön. Tietoarkiston tekemät muutokset on merkitty avovastauksiin [hakasulkein].

FSD3769 Lapsiuhritutkimus 2022 (Kvantitatiivinen):

Tietoarkistossa aineistosta on tunnisteellisuussyistä poistettu suurin osa avomuuttujista sekä muu, mikä -tyyppiset vastaukset. Myös vastaajan ikä ja vanhempien ammatit on poistettu. Lisäksi sisarusten lukumäärät ja vastaajan sekä vanhempien syntymämaat on luokiteltu.

FSD3768 YouGamble 2019: Espanjan aineisto (Kvantitatiivinen):

Tietoarkistossa aineistosta poistettiin tunnisteellisuussyistä muu, mikä? -tyyppiset avomuuttajat sekä vastaajan kotikaupunki ja synnyinmaa, jos se oli muu kuin Espanja.

FSD3767 YouGamble 2018: Etelä-Korean aineisto (Kvantitatiivinen):

Tietoarkistossa aineistosta poistettiin tunnisteellisuussyistä muu, mikä? -tyyppiset avomuuttajat sekä vastaajan kotikaupunki ja synnyinmaa, jos se oli muu kuin Etelä-Korea.

FSD3748 Suomalaisten arvot ja arkielämä 2005 (Kvantitatiivinen):

Aineistosta on arkistoinnin yhteydessä tunnisteellisuussyistä top-koodattu kotona asuvien lasten lukumäärää ja kotitalouden kokoa koskevat muuttajat (T_Lapset, T_TaloudenKoko).

FSD3746 Suomalaisten arvot ja arkielämä 2001 (Kvantitatiivinen):

Aineistosta on arkistoinnin yhteydessä tunnisteellisuussyistä top-koodattu kotona asuvien lasten lukumäärää ja kotitalouden kokoa koskevat muuttajat (t_lapset, t_tkoko).

FSD3745 Suomalaisten arvot ja arkielämä 1999 (Kvantitatiivinen):

Aineistosta on arkistoinnin yhteydessä tunnisteellisuussyistä top-koodattu kotona asuvien lasten lukumäärää koskeva muuttuja (t_lapset).

FSD3743 Väestöryhmien väliset hyvinvointierot ja hyvinvointiongelmien paikantuminen 2020 (Kvantitatiivinen):

Tietoarkistossa poistettiin tarvittaessa tunnisteellista tietoa sisältävät muu, mikä -tyyppiset avomuuttajat sekä avomuuttuja "huono".

FSD3742 Väestöryhmien väliset hyvinvointierot ja hyvinvointiongelmien paikantuminen 2015 (Kvantitatiivinen):

Tunnisteellisuussyistä Tietoarkistossa poistettiin tarvittaessa avomuuttujia.

FSD3728 Hoitotarvikejakeluiden käytännöt inkontinenssisuojien jakelussa 2021 (Kvantitatiivinen):

Tunnisteellisuussyistä aineistosta on Tietoarkistossa poistettu kuntamuuttuja. Lisäksi avovastauksista on poistettu kuntiin liittyviä tietoja sekä muita suoria ja epäsuoria tunnisteita. Tietoarkiston aineistoon tekemät muutokset on merkitty [hakasulkein].

FSD3713 Robottien hyväksyminen ja sosiaaliset prosessit: Yhdysvallat, huhtikuu 2019 (Kvantitatiivinen):

Tietoarkistossa poistettiin muu, mikä -tyyppinen avovastaus (re10) tunnisteellisuussyistä.

FSD3712 Robottien hyväksyminen ja sosiaaliset prosessit: Yhdysvallat, tammikuu 2019 (Kvantitatiivinen):

Tietoarkistossa poistettiin muu, mikä -tyyppinen avovastaus (re10) tunnisteellisuussyistä.

FSD3701 Tampereen yliopiston kysely 2. ja 4. vuoden kansainvälisille opiskelijoille 2022 (Kvantitatiivinen):

Tietoarkistossa aineistosta on tunnisteellisuussyistä poistettu vastaajan ikä, tutkinto-ohjelma ja opintosuunta. Lisäksi samasta syystä on poistettu avomuuttajat sekä monivalintamuuttajat, joissa strukturoidut vastausvaihtoehdot ja muu, mikä -avovastaukset oli koodattu samaan muuttujaan.

FSD3700 Tampereen yliopiston kysely 2. ja 4. vuoden opiskelijoille 2022 (Kvantitatiivinen):

Tietoarkistossa aineistosta on tunnisteellisuussyistä poistettu tutkinto-ohjelma ja opintosuunta. Lisäksi samasta syystä on poistettu kyselyn avomuuttajat.

FSD3699 Tampereen yliopiston kysely ensimmäisen vuoden kansainvälisille opiskelijoille 2022 (Kvantitatiivinen):

Tietoarkistossa aineistosta on tunnisteellisuussyistä poistettu vastaajan ikä, tutkinto-ohjelma ja opintosuunta. Lisäksi samasta syystä on poistettu avomuuttajat sekä monivalintamuuttajat, joissa strukturoidut vastausvaihtoehdot ja muu, mikä -avovastaukset oli koodattu samaan muuttujaan.

FSD3698 Tampereen yliopiston kysely ensimmäisen vuoden opiskelijoille 2021–2022 (Kvantitatiivinen):

Tietoarkistossa aineistosta on tunnisteellisuussyistä poistettu vastaajan ikä, tutkinto-ohjelma ja opintosuunta. Lisäksi samasta syystä on poistettu avomuuttajat sekä monivalintamuuttajat, joissa strukturoidut vastausvaihtoehdot ja muu, mikä -avovastaukset oli koodattu samaan muuttujaan.

FSD3693 Festivaalibarometri 2020 (Kvantitatiivinen):

Tietoarkistossa aineistosta poistettiin tarkat kuntamuuttajat sekä kaksi muu, mikä -tyyppistä avomuuttujaa liittyen parisuhdetilanteeseen ja ammattiryhmään. Kuntamuuttajien tilalle muodostettiin maakuntamuuttajia sekä muuttajia, johon on listattu suurimmat kaupungit.

Asiakastilastoja

Aila palveluportaalin asiakastiedot poistetaan aktiivisesta asiakasrekisteristä automaattisesti, kun on kulunut kaksi vuotta viimeisimmästä asiakkaan kirjautumisesta Ailaan. Ailaan rekisteröityy uusia asiakkaita ja sieltä poistetaan rekisteröityneiden asiakkaiden tietoja päivittäin.

Rekisteröityneet asiakkaat ja HAKA-tunnistautumisen identiteettilähteet 31.12.2024

Aila palveluportaalissa oli rekisteröityneitä asiakkaita vuoden 2024 lopussa 6446 (2023: 5489 asiakasta). Heistä 6111 oli HAKA-tunnuksilla rekisteröitynyttä asiakasta (2023: 5192 HAKA-asiakasta). Tietoarkiston hyväksymiä muita rekisteröityneitä asiakkaita oli yhteensä 335 (2023: 297).

HAKA-järjestelmän kautta Ailan asiakkaita rekisteröityneiden tunnisteiden toimittajat vuoden 2023 lopussa olivat seuraavat:

<http://fs.ymparisto.fi/adfs/services/trust>
<http://tunnistaminen.thl.fi/adfs/services/trust>
<http://tunnistus.laurea.fi/adfs/services/trust>
<https://idp.aalto.fi/idp/shibboleth>
<https://idp.abo.fi/idp/shibboleth>
<https://idp.cou.fi/idp/shibboleth>
<https://idp.csc.fi/idp/shibboleth>
<https://idp.diak.fi/idp/shibboleth>
<https://idp.haaga-helia.fi/idp/shibboleth>
<https://idp.lab.fi/idp/shibboleth>

<https://idp.lapinamk.fi/idp/shibboleth>
<https://idp.lut.fi>
<https://idp.metropolia.fi/idp>
<https://idp.oamk.fi/idp/shibboleth>
<https://idp.pkamk.fi/idp/shibboleth>
<https://idp.samk.fi/idp/shibboleth>
<https://idp.savonia.fi/idp/shibboleth>
<https://idp.seamk.fi/idp/shibboleth>
<https://idp.shh.fi/idp/shibboleth>
<https://idp.tuni.fi/idp/shibboleth>

<https://idp.uef.fi/idp/shibboleth>
<https://idp.ulapland.fi/idp/shibboleth>
<https://idp.uniarts.fi/shibboleth>
<https://idp.vamk.fi/saml2/idp/metadata.php>
<https://idp1.turkuamk.fi/idp/shibboleth>
<https://idp2.jamk.fi/idp/shibboleth>
<https://kamidp01.kamit.fi/idp/shibboleth>
<https://login.helsinki.fi/shibboleth>
<https://login.jyu.fi/idp/shibboleth>
<https://login.oulu.fi/idp/shibboleth>

<https://login.uwasa.fi/idp/shibboleth>
<https://rap.humak.fi/idp/shibboleth>
<https://shibbo.hamk.fi/shibboleth>
<https://sso.utu.fi/auth/realms/fed>
<https://sso.utu.fi/sso-idp>
<https://tullbommen.arcada.fi/simplesaml/>
<https://tunnistus.mpkkf.fi/idp/shibboleth>
<https://tunnistus.pelastusopisto.fi/idp/shibboleth>
<https://tunnistus.smedu.fi/idp/shibboleth>
<https://xidp.xamk.fi/idp/shibboleth>

Rekisteröinnin hylkäämiset

Tietoarkisto käsittelee muiden kuin HAKA-tunnistusjärjestelmään kuuluvien rekisteröitymishakemukset tapauskohtaisesti. Pääasiassa asiakkaaksi hyväksytään ulkomaisten ja kotimaisten tutkimusorganisaatioiden ja yliopistojen tutkijat ja opiskelijat. Tällöin edellytetään taustaorganisaation verkkotunnuksen eli domainin mukaista toimivaa sähköpostiosoitetta. Lisäksi asiakkaiksi hyväksytään muissa organisaatioissa tutkimustehtävissä toimivat henkilöt ja itsenäistä tutkimustyötä tekevät henkilöt, jotka pystyvät osoittamaan esimerkiksi tutkimusjulkaisujensa avulla olevansa tutkijoita.

Asiakkaaksi rekisteröitymistä ei hyväksytä, jos asiakas ei täytä rekisteröitymisen kriteereitä. Esimerkiksi ulkomaisten asiakkaiden hakemukset hylätään, jos asiakas nimeää taustaorganisaatiokseen yliopiston, mutta hänellä ei ole voimassa olevaa mainitsemansa yliopiston sähköpostiosoitetta. Asiakkaaksi rekisteröitymistä ei hyväksytä myöskään, jos rekisteröitymislomake on täytetty puutteellisesti. Keskimäärin rekisteröintejä hylätään vuosittain keskimäärin 20. Kaikki asiakasta koskevat tiedot hävitetään Ailasta, jos asiakas ei anna tarkempia tietoja rekisteröintiä varten viikon kuluessa lisätietojen pyynnöstä.

Tietoarkisto kertoo aina asiakkaaksi haluaville vapaasti käytettävistä Ailan aineistoista, joiden käyttö ei edellytä asiakkaaksi rekisteröitymistä.

Hylätyt käyttölujarahakemukset ja asiakastilien sulut 2024

Osalle Ailan aineistoista edellytetään aineiston arkistointiin tutkijan erillistä lupaa. Tietoarkisto käsittelee lupahakemukset ja toimittaa ne luvantantajalle. Jos luvanhaltija myöntää hakijalle käyttöluvan, Tietoarkisto toimittaa aineiston asiakkaalle Ailan kautta.

Jos käyttölujarahakemuksessa kerrottu aineiston käyttötarkoitus ei täytä aineiston käytölle asetettuja ehtoja, Tietoarkisto ei toimita hakemusta eteenpäin. Asiakasta opastetaan käyttämään aineistoja, jotka soveltuvat hakijan käyttötarkoitukseen.

- 2024 evättiin yhteensä 41 käyttölujarahakemusta (2023:52). Hylkäyksistä 28 koski käyttölujarahakemusta opiskelutarkoituksiin aineistolle, jota saa käyttää vain tutkimukseen. 13 hylkäyksistä oli tapauksia, joissa aineiston haltija ei hyväksynyt hakemusta (D käyttöoikeuden luvanvaraiset aineistot). Neljä hakemusta hakija itse perui ennen lupapyyntöä käsiteltäessä ja kaksi hakemusta hylättiin, koska ne oli täytetty epäasianmukaisesti.

Tietoarkisto valvoo aineistojen latauksia. Asiakkaat täyttävät rekisteröitymistietonsa ja käyttölujarahakemuksena pääsääntöisesti asianmukaisesti. Aila palveluportaalin käytön valvonta on kuitenkin tarpeen, jotta voidaan puuttua niihin harvoin poikkeustapauksiin, joissa ilmenee tahallista väärinkäyttöä. Vaikka aineistoista valtaosa on anonymisoituja, Tietoarkisto vastaa siitä, että aineistoja käytetään vain arkistointisopimusten edellyttämällä tavoilla. Siksi yksikään asiakas ei saa päätyä oletamaan, että itsenäisesti käytettävän sähköisen palvelun ja aineistojen käyttöehtoja ei tarvitsisi noudattaa.

Vuonna 2024 Tietoarkisto ei sulkenut yhdeltäkään asiakkaalta asiakastiliä. Aila-palveluportaali on ollut käytössä vuodesta 2014 ja väärinkäytöksiä on ollut tähän asti hyvin vähän.

Tietosuojaan alaisten aineistojen jatkokäyttö 2024

Vuodesta 2024 alkaen tietotilinpäätöksessä ei enää raportoida tietosuoja-asetuksen artiklan 85 ja sitä täsmentävän tietosuojalain 27 §:n sovellusalaan kuuluvia aineistoja, joista suurin osa on media-aineistoja. Alla listatut aineistotoimitukset koskevat määräajan pseudonyymejä tai pysyvästi henkilötietoineen luovutettavia aineistoja. Vuonna 2024 tällaisia aineistoja oli yhteensä 111.

Määräajan pseudonyymejä ovat esim. edelleen jatkuvat pitkittäistutkimukset ja aineistot, joiden henkilötietoja tutkijat ovat säilyttäneet edelleen 2024, kun aineistot on saatettu muiden käytettäväiksi. Listatuissa aineistoluovutuksissa rekisterinpitäjällä on ollut päätösvalta antaa tai evätä käyttöluupa hakemuksen perusteella. Tietoarkistolla ei ole tiedossa käyttöluvan hakijan ja rekisterinpitäjän välistä mahdollista yhteydenottoja tai muita sopimuksia. Tietoarkisto toimii käsittelijän roolissa.

FSD3324 Festivaalibarometri 2014–2016

- 2.8.2024 Haaga-Helia amk, tutkimus

FSD3472 Festivaalibarometri 2014–2018

- 7.5.2024 Jyväskylän yliopisto, väitöstutkimus
- 2.8.2024 Haaga-Helia amk, tutkimus

FSD3791 Tampereen yliopiston kysely ensimmäisen vuoden opiskelijoille 2023

- 4.11.2024 Tampereen yliopisto, pro gradu

FSD3796 Tampereen yliopiston jatko-opiskelijoiden kysely 2022

- 3.12.2024 Oulun yliopisto, pro gradu

FSD3747 Haastattelut varhaiskasvatusratkaisuista: monikulttuuristen perheiden huoltajat 2017

- 22.1.2024 Jyväskylän yliopisto, pro gradu
- 22.4.2024 Turun yliopisto, pro gradu

FSD3751 Haastattelut varhaiskasvatusratkaisuista: nelivuotiaiden lasten huoltajat 2019

- 10.6.2024 Tampereen yliopisto, pro gradu

FSD3789 Kansalaismielipide: Eduskuntavaalikyselyt 2023

- 11.1.2024 Åbo Akademi, pro gradu
- 18.9.2024 Åbo Akademi, pro gradu

FSD3604 Kuntouttavan työtoiminnan valmennuskeskustelut 2019–2020

- 31.10.2024 Lapin yliopisto, pro gradu
- 12.10.2024 Tampereen yliopisto, pro gradu
- 26.1.2024 Itä-Suomen yliopisto, pro gradu

FSD3550 Kouluterveyskysely: perusopetuksen 4. ja 5. luokkien oppilaat 2019

- 13.11.2024 Jyväskylän yliopisto, pro gradu
- 11.9.2024 Lapin yliopisto, pro gradu
- 21.2.2024 Helsingin yliopisto, pro gradu
- 1.2.2024, Helsingin yliopisto, pro gradu

FSD3551 Kouluterveyskysely: perusopetuksen 8. ja 9. luokkien oppilaat sekä lukiodien ja ammatillisten oppilaitosten 1. ja 2. vuoden opiskelijat 2019

- 13.11.2024 Jyväskylän yliopisto, pro gradu
- 16.10.2024 Helsingin yliopisto, väitöstutkimus
- 5.10.2024 Itä-Suomen yliopisto, tutkimus
- 15.8.2024 Åbo Academi, väitöstutkimus
- 3.6.2024 Turun yliopisto, tutkimus
- 8.4.2024 Tampereen yliopisto, pro gradu
- 27.3.2024 Turun yliopisto, tutkimus
- 20.3.2024 Jyväskylän yliopisto, väitöstutkimus
- 15.3.2024 Turun yliopisto, pro gradu
- 12.2.2024, Helsingin yliopisto, pro gradu

FSD3212 Ammattiin opiskelevien liikunnan lisäämisen ja istumisen vähentämisen pilottitutkimus 2014

- 11.3.2024 Helsingin yliopisto, opiskelu

FSD3445 Ammattiin opiskelevien liikunnan lisäämisen ja istumisen vähentämisen interventiotutkimus: opiskelijakyselyt, kehonkoostumus- ja liikemittaukset 2015–2017

- 6.6.2024 Tampereen yliopisto, pro gradu

Lainsäädäntöä ja tietosuojaa koskeva tietopalvelu

Aineistohallinnan käsikirjan käyttö 2024 ja asiakaspalvelu

Tietoarkisto opastaa tutkijoita ja opiskelijoita tarjoamalla vapaasti käytettävän Aineistohallinnan käsikirjan (www.fsd.tuni.fi/aineistohallinta/fi/). Käsikirjassa on kerrottu kattavasti aineistohallinnan suunnittelusta, tiedostomaateista, datan käsittelystä, tietoturvasta ja metadatasta. Lisäksi käsikirjassa on kokonaisuudet tekijänoikeuksista ja sopimuksista sekä tutkittavien informoinnista ja aineistojen anonymisoinnista. Käsikirjasta on tarjolla myös englanninkielinen versio Data Management Guidelines (www.fsd.tuni.fi/aineistohallinta/en/).

Tietoarkisto kerää vuosittain käyttötiedot www.sivuistaan. Käyttötilastoista suodatetaan pois suurimmat tunnistetut virhelähteet (esimerkiksi robotit ja Tietoarkiston oma käyttö). Tietoarkiston 2024 www.sivujen käyttötilastojen mukaan suomenkieliseen aineistohallinnan käsikirjaan kohdistui noin 55 500 sivupyyntöä ja englanninkieliseen noin 11 500 sivupyyntöä. Tilastointitapa muuttui kauden aikana, joten suoraa vertailua edellisvuoteen ei voi tehdä, mutta käytön voidaan todeta pysyneen pääosin samalla tasolla tai jopa nousseen hieman.

Englanninkielistä käsikirjaa käyttävät ulkomaisten tutkijoiden ohella myös suomalaiset tutkijat, koska tutkimusta tehdään usein englanniksi ja kansainvälisessä yhteistyössä.

Tietoarkisto tallentaa kaikki palveluja koskevat tiedustelut ja tutkimusaineistoja koskevat kysymykset tietokantaan. Kysymykset liittyvät pääosin arkistoaineistojen hankintaan ja arkistointiin, tutkijoiden omien aineistojen arkistointiedellytyksiin sekä eettisiin ja lainsäädännöllisiin teemoihin, projekteihin, aineistojen sisältöihin ja käyttömahdollisuuksiin, käyttäjätunnuksiin, aineistojen hallintaan ja metadataan, vierailuihin, tiedotukseen ja hallintoon.

Yhteydenottoja ja niiden vastauksia kirjattiin 2024 kaikkiaan 3337 (2023: 2815). Lainsäädäntöön, etiikkaan, henkilötietojen käsittelyyn ja tunnisteellisuuteen liittyvien tietopalvelukirjauksien osuus kaikista kirjauksista on ollut jo pitkään noin kaksi kolmasosaa. Miltei jokaisen aineiston arkistointi sisältää tietosuoja-asioiden selvittämisen.

Rekisteröityjen oikeuksien toteutuminen 2024

Kaksi asiakasta pyysi korjaamaan yhteystietonsa Tietoarkiston asiakasrekisteriin. Muita tietosuoja-asetuksen mukaisia rekisteröityjen oikeuksiin liittyviä pyyntöjä ei tullut. Asiakkaat voivat itsenäisesti korjata omia tietojaan Ailan profiilissa. Tietoarkiston uutiskirjeen tilanneet voivat poistaa itsensä listalta, eikä poistumisia kirjata.

Asiakasrekisterit

Tietoarkistolla on kaksi asiakasrekisteriä: Aila-palveluportaalin asiakasrekisteri ja TIIPII-asiakasrekisteri. Ailan asiakastietoihin on käyttövaltuudet henkilökohtaisilla tunnuksillaan vain asiakaspäivystystehtävissä työskentelevillä, Ailan tietoteknistä ylläpitoa ja kehitystyötä tekevillä sekä Tietoarkiston tietosuojavastaavalla. TIIPII-asiakasrekisteriä voivat käyttää henkilökohtaisilla tunnuksillaan kirjautumalla työntekijät, joiden tehtäviin kuuluu asiakaspalvelu, postitukset, järjestelmän tietotekniset ylläpitotehtävät ja kehitystyöt.

TIIPII asiakasrekisterissä on sisäänrakennettu oletusarvoinen tietosuoja. Aktiivisesta asiakasrekisteristä poistetaan automaattisesti asiakastiedot, joiden käsittelylle ei ole enää perusteita. Jos aineistolla on määräajan erikseen käyttöluvanantaja ja määräaika päättyy, luvanantajan henkilötiedot poistuvat rekisteristä automaattisesti, ellei samalla henkilöllä ole muuta aktiivista roolia toiselle aineistolle. Asiakasrekisterien hallinnointi, tietolähteet, säilytys ja luovutukset kuvataan Tietoarkiston tietosuojaselosteessa (liite 2).

Aila-palveluportaaliassa asiakas voi itse hallinnoida henkilötietojaan ja niitä säilytetään vain 24 kuukautta asiakkaan viimeisimmästä palveluun kirjautumisesta. Sen jälkeen tiedot poistetaan asiakasrekisteristä. Aineistojen lataustiedot säilytetään asiakasrekisteristä erillään viisi vuotta tilastointitarkoituksiin.

2024 luotiin robottiesto Ailan asiakkaaksi rekisteröitymiselle. Tehtävä oli kirjattu tietosuojan ja tietoturvan kehityskohdeksi toimintavuodelle.

Tietoturvaloukkaukset 2024

Tietoturvaloukkaukset jaetaan tietoturvapoikkeamiin ja tietosuojapoikkeamiin. Toimintavuonna oli teknisiä katkoksia Tietoarkiston www-palveluiden käytössä, mutta ne estivät vain lyhyen ajan asiakkaiden pääsyn omiin tietoihinsa.

Kaikki www-palveluiden ja Tietoarkiston sisäisten ohjelmien ja järjestelmien sujuvuuteen liittyvät ongelmat, katkokset ja poikkeamat ja niiden korjaus kirjataan systemaattisesti Tapaushallinnan järjestelmään. Tietotilinpäätöksessä raportoidaan vain tietosuojapoikkeamat ja tietomurtojen, haittaohjelmien ja www-sivujen luvattomien muutosten aiheuttamat häiriötilanteet palvelujen käytössä.

Vuosi 2024 oli jo kolmas perättäinen, jolloin tietosuojapoikkeamaksi katsottavia tietoturvaloukkauksia ei ollut lainkaan.

Jäännösriskin arviointi 2024

2024 tehtiin jäännösriskin arviointi aineistoille, joiden luvanvaraisuus (käyttöehto D) haluttiin poistaa ja siirtää aineistot uuteen käyttöehtoluokkaan (A, B, tai C). Päätöksen käyttöehdon muuttamisesta tai säilyttämisestä teki aineiston luovuttaja.

FSD1227 Hyvinvointi 1995 [lääni]

FSD1228 Hyvinvointi 1996 [maakunta], [kuntaryhmä]

FSD1322 Hyvinvointi 1998

FSD1323 Hyvinvointi 2000 [vastaajan asuinpaikkakunta] luokiteltuna

Jäännösriskin arvioinnissa Hyvinvointikyselyille ei todettu tarvetta lisäanonymisoinnille. Aineistojen aluetiedot ovat korkealla tasolla (ei kuntamuuttujia) tai aluetietoja ei ole lainkaan.

FSD1320 Toimeentulotukiasiakkaiden elinolot ja sosiaalityö 1987**FSD1321 Toimeentulotukiasiakkaiden elinolot ja sosiaalityö 1996**

Aineistoihin FSD1230 ja FSD1321 sisältyy kuntamuuttuja (Turku, Rauma, Kiuruvesi). Aineistot sisältävät huomattavan paljon taustamuuttujia, mutta aineiston tiedot ovat vanhoja (37 v ja 27 v). Lisäksi vastaajan ikä on luokiteltu 10 vuoden välein. Aineistojen tekoaikaan ei ollut vielä siirrytty sähköisiin palveluihin. Analogisten sosiaalitoimen asiakirjojen säilytysajat ovat vaihdelleet asiasta riippuen 10–30 vuotta palvelutarpeen päättymisestä. Jäännösriskin arvioinnissa todettiin, että aineistojen tutkittavia ei voi tunnistaa kohtuullisin keinoin, eikä lisäanonymisoinnille nähty tarvetta.

FSD3390 Tampereen kaupungin aikuissosiaalityön asiakaskysely 2014

Aineiston kaikki vastaajat ovat Tampereelta. Muut taustamuuttujat: syntymävuosi; sukupuoli; lasten määrä; koulutustausta (3-luokkainen), perheen koostumus (5-luokkainen); äidinkieli (suomi/ruotsi, Muu). Sisältökysymykset eivät koske asiakkaita itseään, vaan arvioita palvelujen laadusta ja saavutettavuudesta. Kysely on lähetetty kaikille 02/2014–03/2014 Sarviksen sosiaaliaseman asiakkaille. Heistä 20 % vastasi kyselyyn (N 272). Jäännösriskinarvioinnissa päätettiin luokitella syntymävuosi, kuten tutkijat tehneet artikkelissaan: syntymävuosi -muuttujan arvot muutettiin ensin iäksi ja sitten luokiteltiin samalla tavalla, kuten tutkijat olivat käyttäneet ikää muuttujana artikkelissaan: alle 30-vuotiaat; 30–39-vuotiaat; 40–49-vuotiaat; 50-vuotiaat ja vanhemmat. Muutoksen jälkeen vastaajia ei voi tunnistaa aineistosta kohtuullisin keinoin.

FSD3347 Nais- ja miesjohtajien uramenestys liikunta-alalla 2013

Aineiston taustamuuttujat ovat ikä (luokiteltu); suuralue; työnantaja (luokiteltu); ylin koulutus (luokiteltu); ylimmän tutkinnon valmistumisvuosi (luokiteltu). Niiden ja sisältömuuttujien avulla aineistosta ei edelleenkään voi kohtuullisin keinoin tunnistaa vastaajia. Jäännösriskin arvioinnissa ei todettu tarvetta lisäanonymisoinnille.

FSD3181 Päihdetutkimus 2014

Jäännösriskin arvioinnissa ei todettu arvetta lisäanonymisoinnille. Aineistosta ei voi tunnistaa vastaajia, mutta THL säilyttää alkuperäisiä aineistoja, joten se on pseudonyymi. Siksi aineiston jatkokäyttö säilyy rekisterinpitäjän kontrollissa D-käyttöoikeudella.

FSD2831 Korruptio ja poliittiset instituutiot Botswanassa ja Itävallassa 2009–2012

Jäännösriskin arvioinnissa tarkistettiin kaikki 20 datatiedostoa. Aineistoon sisältyy mainintoja presidenteistä nimellä ja tutkijoista ja heidän julkaisuistaan. Aineistoihin ei sisälly tunnisteita haastateltavista tai kolmansista yksityisistä henkilöistä. Ei todettu tarvetta lisäanonymisoinnille.

FSD2717 Nuorten aikuisten avohoidollinen mielenterveyskuntoutus 2010–2012: yhteistyökumppaneiden haastattelut**FSD2716 Nuorten aikuisten avohoidollinen mielenterveyskuntoutus 2010–2012: työntekijöiden ryhmähaastattelut****FSD2715 Nuorten aikuisten avohoidollinen mielenterveyskuntoutus 2010–2012: työntekijöiden tiimipalaverit****FSD2714 Nuorten aikuisten avohoidollinen mielenterveyskuntoutus 2010–2012: moniammatilliset palaverit****FSD2713 Nuorten aikuisten avohoidollinen mielenterveyskuntoutus 2010–2012: asiakkaiden haastattelut**

Aineistot on anonymisoitu uudelleen jo 2019 tehdyssä jäännösriskin arvioinnissa. Ei todettu tarvetta uudelle jäännösriskin arvioinnille.

FSD2997 Kansanedustajakysely 1995–1996

Jäännösriskin arvioinnissa todettiin, että osa kyselyn vastaajista voi olla tunnistettavissa valtiopäiväkokemuksen vuosimäärän perusteella. Vaikka ikä luokiteltu 10 vuoden välein, muutamat vastaajista voisivat olla ehkä tunnistettavissa valtiopäiväkokemuksen perusteella, sillä aineistoon sisältyy vastaajan puolue. Aineisto katsotaan edelleen henkilötietoja sisältäväksi ja se säilyy D-käyttöoikeusluokassa ja rekisterinpitäjä kontrolloi jatkokäyttöä.

FSD1089 Korkeakoulujen tutkimustoiminnan dynamiikka ja tuloksellisuus 1990

Jäännösriskin arvioinnissa todettiin, että osa aineiston vastaajista (erityisesti professorit) voivat olla tunnistettavissa koh-
tuullisin keinoin (esimerkiksi korkeakoulujen vuosikertomuksista). Tunnistamisen estämiseksi aineistosta päätettiin pois-
taa muuttujasta [laitos] korkeakoululyhenteet (HY, TKK, TaY, TTKK).

Aineistojen poistot (dearkistointi) 2024

Toimintavuonna ei poistettu tietokannasta yhtään aineistoa.

Koulutukset

Sisäiset koulutukset

- 19.9.2024 Tietosuoja- ja tietoturvakoulutus koko henkilökunnalle

Ulkoiset koulutukset ja esitykset

Tietoarkiston asiantuntijat pitivät esityksen tai kouluttivat toimintavuonna yhteensä 40:ssä eri tilaisuudessa. Tietosuojaan, etiikkaan ja aineistojen käyttöehtoihin liittyviä esityksiä tai luentoja oli kuusi.

- 29.10.2024 Interview as a means of data generation: Data management and archiving. Doctoral school of Tam-
pere University. Arja Kuula-Luumi
- 30.9.2024 Aineistojen arkistoinnin edellytykset. Pesäpuu ry, Jyväskylä. Arja Kuula-Luumi
- 30.5.2024 Tutkimusaineistojen anonymisointi. Työterveyslaitos. Emilia Hakkola ja Arja Kuula-Luumi
- 24.5.2024. Anonymising research data. University of Jyväskylä. Henna Juusola and Arja Kuula-Luumi
- 23.5.2024 Anonymising research data. University of Helsinki. Henna Juusola and Arja Kuula-Luumi
- 17.5.2024 Tutkimusaineistojen anonymisointi. Jyväskylän yliopisto. Henna Juusola ja Emilia Hakkola
- 16.4.2024 Opening research data in FSD (Ethics and Data protection). Aalto University. Arja Kuula-Luumi
- 19.2.2024 Datan arkistointi eettisen toimikunnan arvioinneissa. Tampereen alueellinen ihmistieteinen eettinen
toimikunta. Arja Kuula-Luumi
- 15.1.2024 Avaimia aineistojen avaamiseen: tietosuoja ja etiikka. Avoin Tietoarkiston järjestämä webinaari. Arja
Kuula-Luumi

Vuoden 2025 kehityskohteet

1. Tietosuojan vaikutusten arviointi (DPIA) pseudonyymeille ja henkilötietoja sisältäville arkistoitaville aineis-
toille.
2. Toimivan käytännön kehittäminen laadullisten pitkittäistutkimusten aineistojen anonymisointiin. Pilottina Jy-
väskylän yliopiston hanke.

Liitteet

Liite 1: Arkistointisopimus

I Tarkoitus ja yleiset ehdot

Tällä Tietoarkiston ja tutkimusaineiston luovuttajan välisellä sopimuksella sovitaan tutkimusaineiston arkistointiedellytysten arvioimisesta, arkistoisesta ja luovuttamisesta jatkokäyttöä varten.

Tämä sopimus koskee seuraavaa aineistoa/seuraavia aineistoja:

Tutkimusaineiston luovuttaja antaa Tietoarkistolle oikeudet tutkimusaineiston arvioimiseen, arkistointiin ja luovuttamiseen edelleen jatkokäyttöä varten tämän sopimuksen luvussa II yksilöidyin ehdoin. Aineiston tekijät säilyttävät muilta osin oikeutensa tutkimusaineistoon.

Luovuttaja vakuuttaa, että tutkimusaineisto on kerätty jatkokäyttöä varten laillisesti ja eettisesti kestävällä tavalla.

Tietoarkisto huolehtii aineiston säilyttämisestä ja käytettävyydestä voimassa olevien arkistointi-, tietosuojaja tietoturvasuunnitelmien sekä pitkäaikaissäilytyksen vaatimusten mukaisesti. Tutkimusaineistoon sisältyvien henkilötietojen käsittelyä koskevia yksityiskohtaisia ehtoja ja ohjeita sisältyy liitteisiin 1, 2 ja 3. Liitteet ovat erottamaton osa tätä sopimusta.

Tietoarkistolla on oikeus julkaista ja luovuttaa julkaistavaksi avoimesti saataville aineistoa koskevat kuvailu- ja tekijätiedot suomalaisissa ja kansainvälisissä aineistotietokannoissa ja -luetteloissa.

Sopimukseen kirjatut yhteystiedot tallennetaan Tietoarkiston rekisterinpitäjänä ylläpitämään asiakasrekisteriin. Tämän ja kohdan 6 mukaisia henkilötietoja käsitellään tämän sopimuksen täytäntöönpanon mahdollistamiseksi.

II Arkistointia ja jatkokäyttöön toimittamista koskevat ehdot

Tutkimusaineiston arkistointi ja saattaminen jatkokäyttöön edellyttää, että aineisto soveltuu Tietoarkistoon arkistoitavaksi ja edelleen luovutettavaksi.

Tietoarkisto arvioi siirretyn tutkimusaineiston soveltuvuuden edellä mainittuun tarkoitukseen sopimuksen allekirjoitushetkellä voimassa olevia seulontaperiaatteitaan soveltaen. Tietoarkiston sivuilta saa lisätietoa käytettävistä [seulontakriteereistä](#).

Tietoarkisto ilmoittaa kirjallisesti luovuttajalle, kun aineiston arkistointiedellytyksiä on pystytty arvioimaan riittävästi. Ilmoitus sisältää tiedon siitä, täyttääkö aineisto Tietoarkiston seulontakriteerit. Jos aineisto täyttää asetetut edellytykset, aineiston käsittelyä arkistoverion luomiseksi jatketaan tämän sopimuksen mukaisesti. Mikäli Tietoarkisto kuitenkin katsoo, että arkistointiedellytykset eivät täyty, katsotaan tämä sopimus irtisano- tuksi kahden (2) viikon kuluessa edellä mainitun kirjallisen ilmoituksen lähettämisestä.

Tietoarkiston asiakkaat voivat saada tutkimusaineiston käyttöönsä seuraavin ehdoin. **Valitse yksi vaihtoehtoista A, B, C tai D.**

Tutkimusaineisto on käytettävissä:

☐ A ilman rekisteröitymistä (CC BY 4.0) Sopii tutkimusaineistoihin, joiden jatkokäyttö ei ole rajattua lainsäädännöllisillä tai eettisillä perusteilla.
☐ B tutkimukseen, opetukseen ja opiskeluun Ailan rekisteröityneille asiakkaille
☐ C vain tutkimukseen ja ylempiin opinnäytteisiin (esimerkiksi väitöstutkimukseen, pro graduun ja ylemmän AMK-tutkinnon opinnäytetyöhön) Ailan rekisteröityneille asiakkaille
☐ D vain erillisellä luvalla Ailan rekisteröityneille asiakkaille Täytä alla olevat tiedot. Luvanantaja ja hänen yhteystietonsa Ilmoita nimi, sähköposti ja puhelinnumero. Aineiston luovuttaja sitoutuu ilmoittamaan yhteystiedoissa tapahtuvat muutokset kirjallisesti Tietoarkistolle. Varaluvanantaja, kun luvanantajaa ei tavoiteta (Esimerkiksi silloin, kun yhteystiedot ovat vanhentuneet tai luvanantaja ei itse voi enää antaa lupaa.) Ilmoita nimi, sähköposti ja puhelinnumero. Aineiston luovuttaja sitoutuu ilmoittamaan yhteystiedoissa tapahtuvat muutokset kirjallisesti Tietoarkistolle.

Jos valitsit kohdan D, on suotavaa, että tutkimusaineistoa voidaan toimittaa jatkokäyttöön ehdon A, B tai C mukaisesti määrääjän jälkeen. Määritä ajankohta, josta alkaen lupaa ei tarvitse enää kysyä.

Tutkimusaineisto on käytettävissä ____ / ____ 20____ alkaen

- ☐ ilman rekisteröitymistä (CC BY 4.0) (ehto **A**)
- ☐ tutkimukseen, opetukseen ja opiskeluun Ailan rekisteröityneille asiakkaille (ehto **B**)
- ☐ vain tutkimukseen Ailan rekisteröityneille asiakkaille (ehto **C**).

Aineistoa toimitetaan jatkokäyttöön valitun käyttöehdon mukaisesti heti arkistoinnin valmistuttua. Voit ilmoittaa muun ajankohdan, jolloin aineistoa voi toimittaa jatkokäyttöön vain, jos tutkimus on vielä kesken.

Tutkimusaineiston voi toimittaa jatkokäyttöön vasta ____ / ____ 20____ alkaen.

III Yhteystiedot ja lisätiedot

Tutkimusaineiston luovuttajan/luovuttajien yhteystiedot
(Nimi, organisaatio, sähköposti, puhelinnumero)

Jos sopimuksen allekirjoittaa myös organisaation edustaja, kirjaa tähän myös hänen yhteystietonsa.

Lisätiedot
(Muut aineistoa koskevat lisätiedot)

IV Sopimuksen voimassaolo ja muut ehdot

1. Tämä sopimus tulee voimaan, kun osapuolet ovat allekirjoittaneet sen. Sopimus on voimassa toistaiseksi, ellei toisin ole erikseen sovittu.
2. Sopijapuolilla on oikeus irtisanoa tämä sopimus kuuden (6) viikon irtisanomisaikaa noudattaen. Irtisanominen tehdään kirjallisella ilmoituksella. Tietoarkisto voi perustellusta syystä keskeyttää aineiston jakelun ennen irtisanomisajan päättymistä. Jakelun keskeyttämisestä ja sen syystä ilmoitetaan ilman aiheetonta viivästystä aineiston luovuttajalle.
3. Sopimuksen päättymisen ei vaikuta sopimuksen perusteella ennen voimassaolon päättymistä tehtyihin toimiin kuten aineistojen käyttöoikeuksien luovutuksiin.
4. Sopimukseen liittyvät erimielisyydet ratkaistaan ensisijaisesti sopijapuolten välisin neuvotteluin.
5. Tähän sopimukseen sovelletaan Suomen lakia.

V Allekirjoitukset

Aineiston luovuttaja vakuuttaa, että hänellä on riittävät oikeudet ja valtuudet sopia luovutettavaan tutkimusaineistoon kohdistuvista oikeuksista ja henkilötietojen käsittelyyn kohdistuvista ehdoista.

Tämä sopimus allekirjoitetaan sähköisesti. Allekirjoittajat voivat tallentaa oman sopimuskappaleensa allekirjoituspalvelusta.

Arkistointisopimuksen LIITE 1

Henkilötietojen käsittelyä koskevat yksityiskohtaiset ehdot

1. Tarkoitus ja kohde

- 1.1 Näillä ehdoilla sovitaan Tietoarkiston ja tutkimusaineiston rekisterinpitäjän välisistä oikeuksista ja velvollisuuksista EU:n tietosuoja-asetuksen (2016/679) artiklan 28 edellyttämällä tavalla, kun Tietoarkisto käsittelee rekisterinpitäjän puolesta tutkimusaineistoon sisältyviä henkilötietoja. Tämän sopimuksen mukaiset käsitteet, kuten ”henkilötieto”, ”rekisterinpitäjä” ja ”käsittelijä”, vastaavat tietosuoja-asetuksen määritelmiä.
- 1.2 Tietoarkisto toimii henkilötietojen käsittelijänä tutkimusaineiston rekisterinpitäjän lukuun.
- 1.3 Henkilötietojen käsittelyn tarkoituksena on arvioida aineiston soveltuvuutta arkistoitavaksi Tietoarkistoon sekä tehdä Tietoarkistolle toimitetusta, arkistointiedellytykset täyttävästä, tutkimusaineistosta jatkokäyttöön luovutettava aineistoversio. Tietoarkisto tarkistaa aineistolle tehdyt anonymisointitoimet. Tunnistetietoja poistetaan, muokataan ja luokitellaan tarvittaessa uudelleen.
- 1.4 Tutkimusaineistoon sisältyvien henkilötietojen tyypit ja rekisteröityjen ryhmät on kuvattu liitteessä 2.
- 1.5 Tietoarkisto ottaa huomioon aineiston käsittelyssä kaikki rekisterinpitäjän kirjallisesti jo toimittamat ohjeet, liitteessä 3 dokumentoidut ohjeet ja myöhemmin käsittelyn kuluessa toimitettavat lisäohjeet. Tietoarkisto käsittelee henkilötietoja ainoastaan tämän sopimuksen ja annettujen kirjallisten ohjeiden mukaisesti, mukaan lukien ohjeet koskien siirtoja kolmansiin maihin ja kansainvälisille järjestöille, ellei henkilötietojen käsittelyyn sovellettavassa unionin oikeudessa tai jäsenvaltion lainsäädännössä toisin vaadita.
- 1.6 Jos muu lainsäädäntö edellyttää henkilötietoja koskevia toimenpiteitä, Tietoarkisto tiedottaa lakiin perustuvasta vaatimuksesta rekisterinpitäjälle ennen henkilötietojen käsittelyä. Toimenpiteistä ei kuitenkaan tiedoteta, jos se on lain mukaan kiellettyä yleistä etua koskevien tärkeiden syiden vuoksi.
- 1.7 Tutkimusaineiston rekisterinpitäjän/rekisterinpitäjien yhteystiedot (nimi, organisaatio, sähköpostiosoite):

Tietosuojavastaavan/-vastaavien sähköposti, jos aineiston rekisterinpitäjä on organisaatio(t):

- 1.8 Aineiston luovuttaja sitoutuu ilmoittamaan kohdan 1.7 mukaisissa yhteystiedoissa tapahtuvat muutokset kirjallisesti Tietoarkistolle.

2. Käsittelyn turvallisuus ja menettely henkilötietojen tietoturvaloukkauksen perusteella

- 2.1 Tietoarkisto toteuttaa tarpeelliset tekniset ja organisatoriset toimenpiteet käsittelyn turvallisuuden varmistamiseksi. Tarpeellisten toimenpiteiden määrittämisessä otetaan huomioon riskiä vastaava turvallisuustaso tietosuoja-asetuksen 32 artiklan mukaisesti. Yleinen kuvaus käsittelyn turvallisuudesta on luettavissa Tietoarkiston verkkosivuilta kohdasta [Tietojärjestelmät ja tietoturva](#). Tietoarkisto antaa pyynnöstä lisätietoja henkilötietojen käsittelyyn sovellettavista teknisistä ja organisatorisista turvatoimista.
- 2.2 Teknisten ja organisatoristen toimenpiteiden riittävyttä artiklan 32 mukaisen käsittelyn turvallisuuden kannalta arvioidaan ja kehitetään säännöllisesti. Tietoarkisto ei heikennä käsittelyn turvallisuudesta aiemmin ilmoitettua tasoa ilman rekisterinpitäjän kirjallista hyväksyntää. Jos rekisterinpitäjä kirjallisesti ilmoittaa, että turvallisuutta heikentäviä muutoksia ei hyväksytä, osapuolet ratkaisevat tilanteen ensisijaisesti neuvotteluin. Mikäli osapuolet eivät pääse asiasta yhteisymmärrykseen, on molemmilla osapuolilla oikeus irtisanoa sopimus, jonka liitteenä nämä ehdot ovat, päättymään välittömästi.
Muutokset tulevat voimaan, jos rekisterinpitäjä ilmoittaa kirjallisesti hyväksyvänsä ne tai rekisterinpitäjä ei vastusta muutoksia kolmenkymmenen (30) päivän kuluessa ilmoituksen toimittamisesta.

- 2.3 Tutkimusaineistoa käsittelevät Tietoarkiston työntekijät noudattavat soveltuvia lakisääteisiä vaitiolo- ja salassapitovelvollisuuksia. He ovat lisäksi allekirjoittaneet erillisen vaitiolositoumuksen ja saaneet sekä tietosuojaan että tietoturvaan liittyvän asianmukaisen perehdytyksen ja koulutuksen.
- 2.4 Tietoarkisto ilmoittaa ilman aiheetonta viivästystä tietoonsa tulleesta henkilötietojen tietoturvaloukkauksesta, joka kohdistuu tämän sopimuksen kohteena olevaan tutkimusaineistoon. Ilmoitus sisältää ainakin seuraavat tiedot:
 - 2.4.1. Kuvaus tapahtuneesta henkilötietojen tietoturvaloukkauksesta
 - 2.4.2. Kuvaus tutkimusaineistolle käsittelysopimuksen perusteella tehdyistä toimenpiteistä
 - 2.4.3. Henkilötietojen tietoturvaloukkauksen vuoksi toteutetut toimenpiteet
 - 2.4.4. Tietoarkiston tietosuojavastaavan yhteystiedot tai muun yhteyspisteen, josta voi saada lisätietoja tapahtuneesta henkilötietojen tietoturvaloukkauksesta
- 2.5 Edellisessä kohdassa mainittujen tietojen lisäksi Tietoarkisto antaa pyynnöstä hallussaan olevat ja käsittelyn luonteen kannalta tarpeelliset ja kohtuullisesti toimitettavissa olevat tiedot avustakseen rekisterinpitäjää henkilötietojen tietoturvaloukkauksen selvittämiseksi ja mahdollisten haittavaikutusten lieventämiseksi.

3. Rekisteröidyn oikeuksien käyttäminen ja yhteistyö eräissä tilanteissa

- 3.1 Tietoarkisto avustaa rekisterinpitäjää mahdollisuuksien mukaan rekisteröityjen oikeuksien toteuttamisessa. Jos rekisteröity käyttää tietosuoja-asetuksen III luvun mukaista oikeuttaan koskien tämän sopimuksen kohteena olevia henkilötietoja, Tietoarkisto ilmoittaa ilman aiheetonta viivästystä esitetystä pyynnöstä.
- 3.2 Tietoarkisto ei suorita toimenpiteitä rekisteröidyn esittämän pyynnön perusteella ilman tutkimusaineiston rekisterinpitäjän kirjallista ohjeistusta.
- 3.3 Tietoarkisto avustaa kirjallisesta pyynnöstä kohtuullisesti toteutettavissa olevalla tavalla rekisterinpitäjää tietosuoja-asetuksen tai muun säädöksen edellyttämän tietosuojan vaikutustenarvioinnissa sekä tietosuoja-asetuksen 36 artiklan mukaisessa ennakko kuulemisessa. Tietoarkisto ja rekisterinpitäjä neuvottelevat yhteisymmärryksessä riittävistä toimenpiteistä rekisterinpitäjän esittämän kirjallisen pyynnön perusteella. Asianmukaisia toimenpiteitä arvioitaessa otetaan huomioon henkilötietojen käsittelyn luonne, saatavilla olevat tiedot, tarpeellisuus ja rekisteröityjen oikeudet.
- 3.4 Sen lisäksi mitä näissä ehdoissa sovitaan rekisterinpitäjän oikeudesta saada tietoja erityisissä tilanteissa, Tietoarkisto asettaa rekisterinpitäjän saataville tiedot, jotka ovat tarpeellisia sen näyttämiseksi, että tätä käsittelysopimusta noudatetaan. Tietoarkisto sallii rekisterinpitäjän tai tämän valtuuttaman auditoijan suorittamat auditoinnit, kuten tarkastukset, ja osallistuu niihin.
- 3.5 Tietoarkisto ilmoittaa kirjallisesti välittömästi, jos annetun ohjeistuksen havaitaan olevan tietosuoja-asetuksen tai unionin tai jäsenvaltion tietosuojasäännöksen vastainen. Mikäli osapuolet eivät neuvottelujen jälkeen pääse yhteisymmärrykseen, on henkilötietojen käsittelijällä oikeus irtisanoa sopimus, jonka liitteenä nämä henkilötietojen käsittelyä koskevat ehdot ovat, päättymään välittömästi.

4. Alikäsittelijöiden käyttäminen

- 4.1 Rekisterinpitäjä antaa ennakkoluvan Tietoarkistolle käyttää alikäsittelijöitä, kun se on välttämätöntä arkistointisopimuksen tarkoituksen toteuttamiseksi. Tietoarkisto antaa pyynnöstä tiedon sopimuksen solmimishetkellä tiedossa olevista alikäsittelijöistä.
- 4.2 Tietoarkisto tiedottaa rekisterinpitäjälle kaikista suunnitelluista muutoksista, jotka koskevat henkilötietojen alikäsittelijöiden lisäämistä tai vaihtamista. Muutokset tulevat voimaan, jos rekisterinpitäjä ilmoittaa kirjallisesti hyväksyvänsä ne tai rekisterinpitäjä ei vastusta muutoksia kolmenkymmenen (30) päivän kuluessa ilmoituksen toimituksesta.
- 4.3 Alikäsittelijöihin sovelletaan samoja tietosuojavelvoitteita kuin rekisterinpitäjän ja Tietoarkiston välillä. Tietoarkisto antaa pyynnöstä rekisterinpitäjän nähtäväksi alikäsittelijän kanssa tehdyn tai suunnitteilla olevan sopimuksen lukuun ottamatta sopimuksen sellaisia osia, jotka sisältävät luottamuksellista tietoa ja jotka eivät ole merkityksellisiä tietosuojavelvoitteiden arvioimiseksi.

5. Journalistisia tarkoituksia tai akateemisen, taiteellisen tai kirjallisen ilmaisun tarkoituksia koskevat erityiset

- 5.1 Jos tutkimusaineisto kuuluu tietosuoja-asetuksen 85 artiklan soveltamisalaan, otetaan tutkimusaineistoon sisältyviä henkilötietoja käsiteltäessä huomioon seuraavat erityisehdot:
 - 5.1.1. Tutkimusaineiston yhteys akateemisen, taiteellisen ja kirjallisen ilmaisun tarkoitukseen otetaan huomioon 1.3 kohdan mukaisia käsittelytoimenpiteitä suoritettaessa. Tutkimusaineistosta valmistettu arkistoversio toimitetaan jatkokäyttöön tunnisteellisenä, jos tästä on erikseen kirjallisesti sovittu.

5.1.2. Tietoarkiston tämän sopimuksen mukaisia velvollisuuksia tulkittaessa otetaan huomioon henkilötietojen käsittelyä journalistisia tarkoituksia tai akateemisen, taiteellisen tai kirjallisen ilmaisun tarkoituksia varten koskevat kansalliset erityissäännökset, Suomessa tietosuojalain (1050/2018) 27 §.

6. Henkilötietojen käsittelyn päättymisen ja muut ehdot

- 6.1 Näiden henkilötietojen käsittelyä koskevien yksityiskohtaisten ehtojen soveltaminen alkaa, kun henkilötietoja sisältävä tutkimusaineisto on toimitettu Tietoarkistolle. Tutkimusaineiston tietoturvalisesta toimitustavasta on annettu erilliset ohjeet. Henkilötietojen käsittely päättyy, kun kohdan 1.3 mukaiset tarkoitukset on toteutettu ja mahdollisten jäljelle jääneiden henkilötietojen säilyttämiselle ei ole enää tarvetta. Henkilötietojen käsittely päättyy myös, jos sopimuksen, jonka liitteenä nämä henkilötietojen käsittelyä koskevat ehdot ovat, voimassaolo päättyy, ellei kirjallisesti ole erikseen muuta sovittu. Henkilötietojen käsittely kuitenkin jatkuu, jos tutkimusaineisto toimitetaan sopimuksen ja rekisterinpitäjän kirjallisten ohjeiden mukaan tunnisteellisenä jatkokäyttöön.
- 6.2 Tietoarkisto poistaa toimitettuun aineistoon liittyvät henkilötiedot ja niistä tehdyt jäljennökset henkilötietojen käsittelyn päätyttyä, ellei rekisterinpitäjä ole kirjallisesti pyytänyt aineiston palauttamista tai lainsäädäntö edellytä henkilötietojen säilyttämistä.
- 6.3 Tämän sopimuksen henkilötietojen käsittelyä koskevat ehdot korvaavat mahdollisten aiempien sopimusten henkilötietojen käsittelyä koskevat ehdot.

Arkistointisopimuksen LIITE 2

Henkilötietojen tyypit ja rekisteröityjen ryhmät

Tässä liitteessä kuvataan tarkemmin eräitä tietosuoja-asetuksen 28 artiklan 3 kohdan henkilötietojen käsittelysopimuk-selta edellytettäviä tietoja koskien toimitettavan tutkimusaineiston sisältöä.

Tutkimusaineistoon sisältyvät henkilötietojen tyypit

--

Tutkimusaineistoon sisältyvien rekisteröityjen ryhmät

--

Arkistointisopimuksen LIITE 3

Henkilötietojen käsittelyä koskevia ehtoja ja ohjeita

Henkilötietojen käsittelyssä noudatetaan lisäksi seuraavia ehtoja ja ohjeita.

Liite 2: Tietosuojaseloste

Asiakkaiden henkilötietojen luottamuksellinen, läpinäkyvä ja laillinen käsittely on Tietoarkistolle tärkeää. Tämän selosteen tarkoituksena on antaa sinulle tietoja henkilötietojesi käsittelystä.

Käyttäessäsi Tietoarkiston palveluita, ja antaessasi esimerkiksi nimen, sähköpostiosoitteen tai puhelinnumeron, käsittelemme henkilötietojasi. Joissain tilanteissa saamme henkilötietoja myös muulla tavoin kuin suoraan asiakkaalta. Tietoarkiston käsitellessä henkilötietojasi olet rekisteröity ja sinulle kuuluu eräitä EU:n yleisen tietosuoja-asetuksen (2016/679) mukaisia oikeuksia.

Meille on tärkeää, että saat kaiken lainsäädännön edellyttämän tiedon henkilötietojesi käsittelystä ja sinulle kuuluvista oikeuksista. Tämä on yleiskuvaus siitä, miten sinua koskevia henkilötietoja käsitellään. Yleiskuvauksen jälkeen löydät yksityiskohtaiset tiedot henkilötietojen käsittelystä.

1. [Kuka on rekisterinpitäjä ja kehen voin olla tarvittaessa yhteydessä?](#)
2. [Miten ja mihin käyttötarkoituksiin henkilötietoja käsitellään?](#)
3. [Mitä oikeuksia minulla on Tietoarkiston asiakkaana?](#)

Halutessasi voit tutustua suoraan [yksityiskohtaiseen tietosuojaselosteeseen](#), joka sisältää tarkemmin tietosuoja-asetuksen 13 ja 14 artiklojen mukaisesti rekisteröidylle annettavia tietoja.

Kuka on rekisterinpitäjä ja kehen voin olla tarvittaessa yhteydessä?

Tietoarkisto on hallinnoimiensa asiakasrekisterien *rekisterinpitäjä* ja vastaa henkilötietojesi asianmukaisesta käsittelystä. Vastaamme mielellämme kaikkiin henkilötietojesi käsittelyä koskeviin kysymyksiin. Tietoarkistolla on tietosuojavastaaaja, johon voit olla myös halutessasi yhteydessä.

Rekisterinpitäjän nimi ja yhteystiedot

Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto
33014 Tampereen yliopisto
puh. +358 29 452 0411
asiakaspalvelu.fsd@tuni.fi

Käyntiosoite Åkerlundinkatu 5 B, 4. krs.

Tietosuojavastaava

Arja Kuula-Luumi
dpo.fsd@tuni.fi
puh. +358 40 190 1438

Asiakkaiden henkilötietojen lisäksi Tietoarkistolla on **tutkijoiden toimittamia tutkimusaineistoja**, jotka voivat sisältää tutkittavien henkilötietoja. Näiden tutkimusaineistojen osalta Tietoarkisto ei ole lähtökohtaisesti rekisterinpitäjä, vaan henkilötietojen käsittelijä tutkimusaineiston luovuttajan lukuun sopimuksen perusteella. Jos kysymyksesi koskee henkilötietoja näissä tapauksissa, voit ottaa yhteyttä suoraan tutkimuksen suorittajaan tai vaihtoehtoisesti Tietoarkistoon, joka välittää tarvittaessa pyyntösi tutkimusaineiston rekisterinpitäjälle. Penna-Keruissa Tietoarkisto toimii yhteisrekisterinpitäjänä (ks. tarkemmin kohdasta [Penna-palvelun kirjoituskutsuun vastaaja](#)).

Miten ja mihin käyttötarkoituksiin henkilötietoja käsitellään?

Palvelujen tarjoamiseksi ja toiminnan mahdollistamiseksi Tietoarkisto kerää, säilyttää ja muulla tavalla käsittelee vain erikseen tarkemmin määriteltujen käyttötarkoitusten kannalta tarpeellisia ja olennaisia henkilötietoja. Henkilötietojen säilyttämisen kestot on määriteltävä, ja henkilötietoja säilytetään vain niin kauan, kuin se on perusteltua käyttötarkoituksen takia. Säilytysajan päätyttyä tiedot joko tuhotaan tai muutetaan muotoon, josta yksittäistä henkilöä ei ole tunnistettavissa. Asiakastietojen käsittelyssä on varmistettu riittävä tietoturvan taso.

Henkilötietojen käsittelytarkoitus vaihtelee Tietoarkistossa sen mukaan, mihin toimintoon tai palveluun henkilötiedot tarkalleen liittyvät. Yleisellä tasolla kaikki henkilötietojen käsittelyn tarkoitukset liittyvät Tietoarkiston perustehtävien toteuttamiseen. Tietoarkiston perustehtäviä ovat mm. tutkimusaineistojen hankkiminen arkistoitavaksi, aineiston käyttöehdoista sopiminen ja aineistoihin liittyvä tietopalvelu. Palvelujen toteuttamiseksi Tietoarkistolla on käytössä esimerkiksi AILA-palveluportaali. Tietoarkisto ei suorita asiakkaiden profilointia eikä tee automaattiseen henkilötietojen käsittelyyn perustuvia päätöksiä.

Sinulla on rekisteröitynä oikeus saada tietää muun muassa henkilötietojen yksilöity käsittelytarkoitus, käsittelyyn liittyvä oikeusperuste, henkilötietojen vastaanottajat tai vastaanottajaryhmät sekä henkilötietojen säilytysaika. Saadaksesi tarkempaa tietoa henkilötietojen käsittelystä, valitse seuraavasta listasta sinua kuvaava asiakasryhmä. Voit tarvittaessa [ottaa meihin yhteyttä](#) jos tarvitset apua sinua koskevan asiakasryhmän valitsemisessa.

Valitse sinua parhaiten kuvaava asiakasryhmä

- [AILA-palveluportaalin rekisteröitynyt käyttäjä](#)
- [Sopimus tutkimusaineistosta](#)
- [Tietopalvelu, viestintä ja muu asiakaspalvelu](#)
- [Penna-palvelun kirjoituskutsuun vastaaja](#)
- [Vaalikoneaineistot](#)
- [Verkkosivuston käyttöön liittyvät tiedot, kuten evästeet](#)
- [Sosiaalisen median kanavat](#)

Mitä oikeuksia minulla on Tietoarkiston asiakkaana?

EU:n yleinen tietosuoja-asetus takaa sinulle eräitä oikeuksia. Käytettävissä olevat oikeutesi määräytyvät sen mukaan, millä oikeusperusteella henkilötietojasi käsitellään. Saat tämän selville valitsemalla [tilannettasi vastaavan ryhmän](#).

Avustamme sinua parhaamme mukaan oikeuksiesi käyttämisessä. Olemme helpottaneet oikeuksien käyttämistä eräissä tapauksissa mahdollistamalla tietojen tarkastamisen ja muuttamisen käyttöliittymän kautta. Muissa tapauksissa voit olla haluamallasi tavalla [yhteydessä meihin](#). Seuraavassa on yleiskuvaus rekisteröidyille kuuluvista oikeuksista. Oikeuksien tarkka sisältö määräytyy EU:n tietosuoja-asetuksen mukaisesti.

Valitus valvontaviranomaiselle. Sinulla on aina oikeus tehdä valitus henkilötietojen käsittelyä valvovalle viranomaiselle, jos epäilet henkilötietojasi käsiteltävän vastoin tietosuojalainsäädäntöä. Valitus voidaan tehdä Tietosuojavaltuutetun toimistolle, joka on Suomessa henkilötietojen käsittelyä valvova viranomainen. Saat ajantasaiset yhteystiedot vierailemalla heidän verkkosivuillaan.

Jos vakituinen asuinpaikkasi tai työpaikkasi sijaitsee toisessa EU:n jäsenvaltiossa, tai epäilty rikkomus on tapahtunut toisessa jäsenvaltiossa, voi asiaa harkittuasi olla käytännöllisempää tehdä valitus tämän toisen jäsenvaltion valvontaviranomaiselle.

Valituksen tekeminen tietosuojaviranomaiselle ei estä sinua käyttämästä muita hallinnollisia muutoksenhakukeinoja tai toisia oikeussuojakeinoja.

Tietojen tarkastusoikeus ja oikaiseminen. Sinulla on oikeus saada tietää, käsitelläänkö sinua koskevia henkilötietoja. Jos sinua koskevia henkilötietoja käsitellään, on sinulla oikeus saada pääsy niihin ja saada eräitä henkilötietojen käsittelyyn liittyviä tietoja. Sinulla on myös oikeus saada jäljennös henkilötiedoista, jos jäljennöksen antaminen ei vaikuta haitallisesti muiden oikeuksiin tai vapauksiin.

Sinulla on rekisteröitynä oikeus pyytää, että virheelliset ja epätarkat tiedot korjataan ilman aiheetonta viivästystä. Lisäksi sinulla on oikeus saada puutteelliset henkilötiedot täydennettyä, jos se on henkilötietojen käsittelyn kannalta tarpeellista.

Oikeus käsittelyn rajoittamiseen. Rekisteröitynä voit pyytää henkilötietojen käsittelyn rajoittamista tietyissä tietosuojasetuksen artiklassa 18 tarkemmin määritellyissä tilanteissa. Nämä liittyvät esimerkiksi tilanteisiin, joissa pidät henkilötietoja virheellisinä tai rekisteröitynä vastustat henkilötietojen käsittelyä, joka perustuu rekisterinpitäjän oikeutettuun etuun.

Oikeus tietojen poistamiseen ("oikeus tulla unohdetuksi"). Sinulla on oikeus saada henkilötietosi pyynnöstä poistettua tiettyjen edellytysten täytyessä. Tällaisia tilanteita ovat esimerkiksi seuraavat: henkilötietoja on käsitelty lainvastaisesti, henkilötietoja on käsitelty suostumuksellasi ja olet peruuttanut suostumuksen, henkilötietoja ei enää tarvita käsittelytarcoitusta varten tai olet käyttänyt vastustamisoikeuttasi, eikä henkilötietojen käsittelyyn ole perusteltua syytä.

Oikeus siirtää tiedot järjestelmästä toiseen. Sinulla on rekisteröitynä oikeus saada Tietoarkistolle toimittamasi tiedot siirrettyä jäsennellyssä, yleisesti käytettävissä olevassa ja koneellisesti luettavassa muodossa ja oikeus siirtää nämä tiedot toiselle rekisterinpitäjälle. Oikeus koskee niitä henkilötietoja, joita käsitellään antamasi suostumuksen perusteella tai sopimuksen täytäntöönpanemiseksi. Jos se on teknisesti mahdollista, sinulla on myös oikeus saada henkilötiedot siirrettyä suoraan toiselle rekisterinpitäjälle.

Vastustamisoikeus. Rekisteröitynä sinulla on oikeus henkilökohtaiseen erityiseen tilanteeseen liittyvällä syyllä milloin tahansa vastustaa henkilötietojen käsittelyä, joka perustuu rekisterinpitäjän oikeutettuun etuun tai tarpeeseen käsitellä henkilötietoja yleistä etua koskevan tehtävän suorittamiseksi. Henkilötietoja ei tällöin enää käsitellä, ellei Tietoarkisto osoita, että henkilötietojen käsittelyyn on huomattavan tärkeä ja perusteltu syy.

Yksityiskohtaiset tiedot henkilötietojen käsittelystä

AILA-palveluportaalin rekisteröitynyt käyttäjä

Rekisterinpitäjän nimi ja yhteystiedot

Yhteiskuntatieteellinen tietoaarkisto
33014 Tampereen yliopisto
puh. +358 29 452 0411
asiakaspalvelu.fsd@tuni.fi

Käyntiosoite Åkerlundinkatu 5 B, 4. krs.

Tietosuojavastaava

Arja Kuula-Luumi
dpo.fsd@tuni.fi
puh. +358 40 190 1438

Henkilötietojen käyttötarkoitus

AILA-palveluportaalin toimintojen, kuten aineistojen luovuttamisen, lataamisen ja käyttöluvahakemusten käsittelyn mahdollistaminen sekä rekisteröityjen käyttäjien lataamistaan aineistoista tuottamien julkaisujen tietojen kirjaaminen ja julkaiseminen.

Henkilötietojen käsittelyn oikeusperuste

Henkilötietojen käsittely on tarpeen sopimuksen täytäntöönpanemiseksi (tietosuojasetus 6 artiklan 1 kohdan b kohta).

Vastaanottajat tai vastaanottajien ryhmät

1. **Aineiston luovuttaja, kun aineiston lataaminen on luvanvaraista.** Asiakkaan tehdessä käyttöluvahakemuksen tutkimusaineistoon, jonka lataaminen edellyttää aineiston luovuttajan hyväksyntää, toimitetaan aineiston luovuttajalle suunnitellun käyttötarkoituksen lisäksi eräitä muita asiakkaan henkilötietoja.

2. **Kopiosto.** Jos asiakkaan lataama aineisto sisältää Tietoarkiston ja Kopioston (www.kopiosto.fi) välillä solmittuun sopimukseen liittyvää materiaalia (lehtiartikkeleita ja valokuvia), luovuttaa Tietoarkisto Kopiostolle asiakkaaseen liittyviä tietoja.
3. **Aineiston luovuttaja, kotioorganisaatio, tutkimusrahoittaja ja Kopiosto väärinkäytöstilanteissa.** Jos asiakas käyttää tutkimusaineistoa käyttöehtojen tai ilmoitetun käyttötarkoituksen vastaisesti, Tietoarkisto ilmoittaa tarvittaessa väärinkäytöksestä ja luovuttaa asian selvittämiseksi tarpeelliset henkilötiedot.

Henkilötietojen siirto EU/ETA-alueen ulkopuolelle

Henkilötietoja ei siirretä EU/ETA-alueen ulkopuolelle.

Henkilötietojen säilytysajat

Henkilötietoja säilytetään Aila-palveluportaaliin kaksi vuotta viimeisestä kirjautumisesta palveluun.

Aineiston lataustiedot säilytetään erillään 20 vuotta aineiston lataamisesta.

Onko henkilötietojen antaminen lakisääteinen tai sopimukseen perustuva vaatimus taikka sopimuksen tekemisen edellyttämä vaatimus ja tietojen antamatta jättämisen seuraamukset

Henkilötietojen antaminen on sopimuksen tekemisen edellyttämä vaatimus. AILA-palveluportaali tarjoaa tutkimusaineistoja tutkimuksen, opetuksen ja opiskelun käyttöön tarkemmin määritellyin ehdoin. Tutkimusaineiston luovuttajien kanssa on sovittu aineiston luovuttamisen ehdoista Tietoarkiston asiakkaille. Henkilötietojen antaminen on edellytyksenä sille, että voimme asianmukaisesti arvioida, voidaanko tutkimusaineisto luovuttaa asiakkaalle.

AILA-palveluportaalin käyttöehtojen hyväksymisen ja palveluun rekisteröitymisen kannalta edellytyksenä on, että asiakas luovuttaa rekisteröityessään vähintään pakolliseksi merkityt tiedot.

Henkilötietojen antamatta jättämisen seurauksena asiakas ei pääse käyttämään rekisteröityneille asiakkaille käytössä olevia toimintoja. Niiden AILA:n palvelujen käyttäminen, jotka eivät edellytä kirjautumista, kuten aineistojen selaaminen, on silti mahdollista.

Automaattinen päätöksenteko ja profilointi

Tietoarkisto ei käytä henkilötietoja automaattiseen päätöksentekoon tai profilointiin.

Henkilötietojen käsittelyyn liittyvät oikeudet

AILA-palveluportaalia koskevat seuraavat rekisteröidyn oikeudet

- Oikeus tehdä valitus valvontaviranomaiselle
- Tietojen tarkastusoikeus (oikeus saada pääsy tietoihin)
- Oikeus tietojen oikaisemiseen
- Oikeus tietojen poistamiseen
- Oikeus käsittelyn rajoittamiseen
- Oikeus siirtää tiedot järjestelmästä toiseen

Voit tarkastella ja muuttaa tietojasi omatoimisesti kirjautumalla AILA-palveluportaaliin, menemällä profiiliisi ja valitsemalla "muokkaa profiilia". Voit samalla selata tekemiäsi latauksia ja hakemuksia.

Voit lukea [yleisen kuvauksen oikeuksista ja niiden käyttämisestä](#).

Osaa henkilötiedoista ei kerätä suoraan rekisteröidyltä. Jos käytät rekisteröitymisessä HAKA-tunnistautumista, välittyvät alla kuvatut tiedot HAKA-luottamusverkoston kautta Tietoarkistolle rekisteröitymisen yhteydessä.

Muualta kuin rekisteröidyltä suoraan saatujen henkilötietojen ryhmät

Nimi ja sukunimi, sähköposti, kotiorganisaatio, kotiorganisaation tyyppi, yksilöivä tunniste (eppn), yksilöivän tunnisteiden luomispäivä, yksilöivän tunnisteiden toimittaja (IdP).

Muiden kuin rekisteröidyltä suoraan saatujen henkilötietojen lähde

Kotiorganisaatio HAKA-luottamusverkoston kautta. Tietoja ei ole saatu yleisesti saatavilla olevasta lähteestä.

Jos havaitset virheitä HAKA-tunnukseesi liittyvissä tiedoissa, ole yhteydessä kotiorganisaatioosi niiden korjaamiseksi.

Sopimus tutkimusaineistosta

Rekisterinpitäjän nimi ja yhteystiedot

Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto
33014 Tampereen yliopisto
puh. +358 29 452 0411
asiakaspalvelu.fsd@tuni.fi

Käyntiosoite Åkerlundinkatu 5 B, 4. krs.

Tietosuojavastaava

Arja Kuula-Luumi
dpo.fsd@tuni.fi
puh. +358 40 190 1438

Henkilötietojen käyttötarkoitus

Sopimukseen kirjattujen yhteystietojen käyttötarkoituksena on tutkimusaineiston luovuttamista ja arkistointia koskevien sopimusten täytäntöönpano mahdollistamalla yhteydenpidon osapuolten välillä, käyttölupien hallinnoinnin, vuosiraporttien ja muiden raporttien toimittaminen sekä tekijätietojen julkaisemisen aineistoluettelossa.

Rekisterinpitäjän, tietosuojavastaavan ja muun sopimuksen mukaisen ilmoituksia vastaanottavan yhteys henkilön henkilötietoja käsitellään sopimukseen sisältyvien, EU:n tietosuoja-asetukseen perustuvien, henkilötietojen käsittelyä koskevien velvoitteiden toteuttamiseksi.

Henkilötietojen käsittelyn oikeusperuste

Henkilötietojen käsittely on tarpeen sopimuksen täytäntöönpanemiseksi (tietosuoja-asetus 6 artiklan 1 kohdan b alakohta).

Vastaanottajat tai vastaanottajien ryhmät

Sopimukseen kirjatut yhteystiedot annetaan pyynnöstä luovuttajan organisaation rekisterinpitäjälle ja tietosuojavastavalle.

Kopiosto-sopimuksen alaan lukeutuvista aineistoista ja niiden luovuttajista toimitetaan raportti Kopiostolle.

Tietoarkiston arkistoimat tutkimusaineistot siirretään kansalliseen pitkäaikaissäilytyspalveluun, jonka omistaa Opetus- ja kulttuuriministeriö ja toteuttaa CSC – Tieteen tietotekniikan keskus Oy. Aineistojen tekijätietojen lisäksi palveluun siirtyy myös muita henkilötietoja, jos arkistoitava aineisto on määrääjän pseudonyymi tai se sisältää itsessään henkilötietoja.

Henkilötietojen siirto EU/ETA-alueen ulkopuolelle

Henkilötietoja ei siirretä EU/ETA-alueen ulkopuolelle.

Henkilötietojen säilytysajat

Aineistonluovuttajan (allekirjoittajan), luvanantajan, varaluvanantajan, raportinsaajan ja aineiston yhteyshenkilön nimi, organisaatietieto ja rooli luovutushetkellä säilytetään pysyvästi aineiston luovutushistoriassa.

Sopimukseen liittyvät tiedot rekisterinpitäjästä, tietosuojavastaavasta ja erillisestä henkilötietoja koskevasta ilmoituksen vastaanottajan nimestä, organisaatiosta ja roolista säilytetään pysyvästi aineiston luovutushistoriassa.

Onko henkilötietojen antaminen lakisääteinen tai sopimukseen perustuva vaatimus taikka sopimuksen tekemisen edellyttämä vaatimus ja tietojen antamatta jättämisen seuraamukset

Henkilötietojen antaminen on sopimuksen tekemisen edellyttämä vaatimus. Sopimuksen solmiminen ei ole mahdollista ilman riittäviä tietoja.

Automaattinen päätöksenteko ja profilointi

Tietoarkisto ei käytä henkilötietoja automaattiseen päätöksentekoon tai profilointiin.

Henkilötietojen käsittelyyn liittyvät oikeudet

- Oikeus tehdä valitus valvontaviranomaiselle
- Tietojen tarkastusoikeus (oikeus saada pääsy tietoihin)
- Oikeus tietojen oikaisemiseen
- Oikeus tietojen poistamiseen
- Oikeus käsittelyn rajoittamisen
- Oikeus siirtää tiedot järjestelmästä toiseen

Voit halutessasi lukea [yleisen kuvauksen oikeuksista ja niiden käyttämisestä](#).

Osaa henkilötiedoista ei kerätä suoraan rekisteröidyltä. Tapauksesta riippuen esimerkiksi tietosuojavastaavaa koskevia yhteystietoja antaa aineiston luovuttaja tai ne kerätään yleisesti saatavilla olevista lähteistä.

Muualta kuin rekisteröidyltä saatujen henkilötietojen ryhmät

- (jos luonnollinen henkilö) rekisterinpitäjän yhteystiedot
- tietosuojavastaavan yhteystiedot
- muun henkilötietoja koskevan ilmoituksen vastaanottajan yhteystiedot
- arkistointisopimuksen allekirjoittajan tiedot

Henkilötietojen lähde

Aineistonluovuttaja tai organisaatioiden julkisesti saatavilla olevat tiedot.

Tietopalvelu, tapahtumat, viestintä ja muu asiakaspalvelu

Rekisterinpitäjän nimi ja yhteystiedot

Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto
33014 Tampereen yliopisto
puh. +358 29 452 0411
asiakaspalvelu.fsd@tuni.fi

Käyntiosoite Åkerlundinkatu 5 B, 4. krs.

Tietosuojavastaava

Arja Kuula-Luumi
dpo.fsd@tuni.fi
puh. +358 40 190 1438

Henkilötietojen käyttötarkoitus

Henkilötietoja käytetään tietopalvelupyyntöihin vastaamiseen, muihin asiakas- ja tietopalvelun kannalta tarpeellisiin yhteydenottoihin, tutkimusaineistojen paikallistamiseen ja hankkimiseen ja toiminnasta tiedottamiseen sähköpostitse. Tapahtumia varten henkilötietoja käsitellään tilaisuudesta informoimiseen, erityistarpeiden huomioimiseen, rekisteröitymisvahvistuksen ja osallistumislinkin lähettämiseen sekä tilaisuuden jälkeen esitysten ja mahdollisen palautekyselyn toimitamiseen osallistujille.

Henkilötietojen käsittelyn oikeusperuste

Henkilötietoja käsitellään yleistä etua koskevan tehtävän suorittamiseksi (tietosuoja-asetuksen 6 artiklan 1 kohdan e alakohta). Tietoarkisto on Tampereen yliopiston erillisyyksikkö. Yliopistolain (558/2009) 2 §:ssä säädetään yliopiston tehtävistä. Lainkohdan mukaan yliopiston tehtävänä on edistää vapaata tutkimusta ja tehtäviä hoitaessaan muun muassa toimia vuorovaikutuksessa muun yhteiskunnan kanssa. Tietoarkisto käsittelee tietopalvelun asiakastietoja ja tapahtumien osallistujatietoja edellä mainitun yleisen edun mukaisen tehtävän toteuttamiseksi.

Vastaanottajat tai vastaanottajien ryhmät

Henkilötietoja ei luovuteta ulkopuolisille.

Henkilötietojen siirto EU/ETA-alueen ulkopuolelle

Henkilötietoja ei siirretä EU/ETA-alueen ulkopuolelle.

Henkilötietojen säilytysajat

Aineistoyhteishenkilön, joka esimerkiksi avustaa luovutusprosessissa hallinnollisesti, henkilötietoja säilytetään kolme vuotta.

Tietoarkiston valtakunnallisen neuvottelukunnan jäsenten ja varajäsenten yhteystiedot säilytetään toimikauden loppuun asti.

Aineistojen hankintaan ja paikallistamiseen kerättyjä tietoja (tutkimuksen tekijän nimi, organisaatio, aineiston nimi) säilytetään siihen saakka, kun arkistointimahdollisuutta ei tarvitse enää selvittää.

Tietopalvelun, viestinnän ja projektien yhteydenottojen tiedot (yhteydenottajan nimi, yhteydenoton asiasisältö) säilytetään 10 vuotta.

Tapahtumien järjestämistä varten kerätyt henkilötiedot hävitetään, kun osallistujille on toimitettu tiedot esityksistä ja mahdollinen palautekysely on tehty.

Onko henkilötietojen antaminen lakisääteinen tai sopimukseen perustuva vaatimus taikka sopimuksen tekemisen edellyttämä vaatimus ja tietojen antamatta jättämisen seuraamukset

Henkilötietojen antamiseen ei ole lakiin tai sopimukseen perustuvaa velvollisuutta.

Automaattinen päätöksenteko ja profilointi

Tietoarkisto ei käytä henkilötietoja automaattiseen päätöksentekoon tai profilointiin.

Henkilötietojen käsittelyyn liittyvät oikeudet

Sinulla on seuraavat oikeudet henkilötietojen käsittelyssä edellä mainittua käyttötarkoitusta varten:

- Oikeus tehdä valitus valvontaviranomaiselle
- Tietojen tarkastusoikeus (oikeus saada pääsy tietoihin)
- Oikeus tietojen oikaisemiseen
- Oikeus tietojen poistamiseen
- Oikeus käsittelyn rajoittamisen
- Oikeus siirtää tiedot järjestelmästä toiseen
- Oikeus vastustaa tietojen käsittelyä

Voit halutessasi lukea [yleisen kuvauksen oikeuksista ja niiden käyttämisestä](#).

Osa henkilötiedoista saadaan muulla tavalla kuin rekisteröidyltä itseltään.

Muualta kuin rekisteröidyltä suoraan saatujen henkilötietojen ryhmät

Tapauksesta riippuen seuraavat tarpeelliset yhteystiedot: nimi, sähköposti, organisaatio, puhelinnumero

Muiden kuin rekisteröidyltä suoraan saatujen henkilötietojen lähde

Julkisesti saatavilla olevat lähteet, kuten organisaatioiden verkkosivut, tutkimustiedotteet ja tiedejulkaisut.

Penna-palvelun kirjoituskutsuun vastaaja

Penna-palvelulla kerättävien kirjoitusten toinen rekisterinpitäjä on aina Tietoarkisto.

Tietoarkiston yhteystiedot

Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto
33014 Tampereen yliopisto
puh. +358 29 452 0411
asiakaspalvelu.fsd@tuni.fi

Käyntiosoite Åkerlundinkatu 5 B, 4. krs.

Tietosuojavastaava

Arja Kuula-Luumi
dpo.fsd@tuni.fi
puh. +358 40 190 1438

Keruun toinen rekisterinpitäjä (yhteistyökumppani) ja yhteystiedot kerrotaan keruukutsussa.

Henkilötietojen käyttötarkoitus

Käyttötarkoituksena on kirjoitusaineiston keruun toteuttaminen yhteistyössä aineistonkeruun järjestävän yhteistyökumppanin kanssa keruukutsussa tarkemmin määritellyn hankkeeseen. Hanke, johon keruu liittyy, on yksilöity nimenomaisesti keruukutsun yhteydessä. Aineistokeruussa kirjoittajat (rekisteröidyt) lähettävät tietoarkiston Penna-palveluun kirjoituksiaan, jotka siirretään keruun päätyttyä myös yhteisrekisterinpitäjänä toimivalle yhteistyökumppanille.

Keruun jälkeen aineistoa käsitellään Tietoarkistossa yleisen edun mukaisessa arkistointitarkoituksessa. Käsittelyssä huomiota kiinnitetään tietosuojasetuksen 89 artiklan mukaisesti tietojen minimointiin ja mahdollisuuteen käsitellä kirjoitukset tunnisteettomiksi.

Henkilötietojen käsittelyn oikeusperuste

Keruun aikana Tietoarkisto käsittelee henkilötietoja rekisteröidyn antaman suostumuksen (tietosuoja-asetuksen 6 artiklan 1 kohdan a alakohta) perusteella. Erityisiä henkilötietoryhmien käsittelyn kiellosta poikkeusperusteena on rekisteröidyn antama nimenomainen suostumus (tietosuoja-asetuksen 9 artiklan 2 kohdan a alakohta).

Voit peruuttaa suostumuksen henkilötietojen käsittelyyn milloin tahansa keruun aikana. Helpoin tapa perua antamasi suostumus keruun aikana on käyttää sinulle annettua yksilöllistä linkkiä. Halutessasi Tietoarkistolle antamasi suostumuksen voit peruuttaa ottamalla yhteyttä Tietoarkistoon tai Tietoarkiston tietosuojavastaavaan. Suostumuksen peruuttamisella ei ole vaikutusta ennen peruuttamista tapahtuneeseen henkilötietojen käsittelyn laillisuuteen.

Keruun päätyttyä henkilötietoja käsitellään tietosuojalain 4 §:n 1 momentin 4 kohdan perusteella (arkistointitarkoitus). Tietoarkisto toteuttaa yleisen edun mukaista arkistointia muun muassa käsitellessään, säilyttäessään ja arvioidessaan tutkimusaineistoja jatkokäytön kannalta. Rekisteröityjen oikeuksista ei poiketa tietosuojalain 32 §:n perusteella. Erityisiä henkilötietoryhmiä käsitellään tietosuojalain 6 §:n 1 momentin 8 kohdan mukaisesti yleishyödyllisessä arkistointitarkoituksessa. Rekisterinpitäjän toiminta perustuu julkiseen arkistonmuodostussuunnitelmaan.

Vastaanottajat tai vastaanottajien ryhmä

Tietoarkisto siirtää keruun päätyttyä kirjoitusaineistot keruukutsussa mainitulle yhteisrekisterinpitäjälle (keruun yhteis-yökumppani).

Henkilötietojen siirto EU/ETA-alueen ulkopuolelle

Henkilötietoja ei siirretä EU/ETA-alueen ulkopuolelle.

Henkilötietojen säilytysajat

Tietoarkisto säilyttää henkilötietoja aineistokeruun keston ajan. Tämän jälkeen kirjoitusaineistoja säilytetään tunnisteellisessa muodossa niin kauan, kunnes niistä on käsitelty arkistoitavat versiot, tai aineisto on arkistoinnin soveltuvuuden arvioinnin jälkeen todettu poistettavaksi.

Onko henkilötietojen antaminen lakisääteinen tai sopimukseen perustuva vaatimus taikka sopimuksen tekemisen edellyttämä vaatimus ja tietojen antamatta jättämisen seuraamukset

Henkilötietojen antamiseen ei ole lakiin tai sopimukseen perustuvaa velvollisuutta.

Automaattinen päätöksenteko ja profilointi

Tietoarkisto ei käytä henkilötietoja automaattiseen päätöksentekoon tai profilointiin.

Henkilötietojen käsittelyyn liittyvät oikeudet

Kun käsittelyperusteena on suostumus, sinulla on oikeus peruuttaa suostumus milloin haluat. Tämän lisäksi sinulla on seuraavat oikeudet:

- Oikeus tehdä valitus valvontaviranomaiselle
- Tietojen tarkastusoikeus (oikeus saada pääsy tietoihin)
- Oikeus tietojen oikaisemiseen
- Oikeus tietojen poistamiseen
- Oikeus käsittelyn rajoittamisen
- Oikeus siirtää tiedot järjestelmästä toiseen
- Oikeus vastustaa tietojen käsittelyä

Käsittelyn perustuesa tietosuojalain 4 §:n 1 momentin 4 kohtaan tai 6 §:n 1 momentin 8 kohtaan sinulle kuuluu muun muassa oikeus tehdä valitus valvontaviranomaiselle, tietojen tarkastusoikeus ja oikeus tietojen oikaisemiseen, oikeus käsittelyn rajoittamiseen ja oikeus vastustaa tietojen käsittelyä. Voit kysyä tarvittaessa lisätietoja tietosuojavastaavalta.

Voit halutessasi lukea [yleisen kuvauksen oikeuksista ja niiden käytämisestä](#).

Vaalikoneaineistot

Media tuottaa vaalikoneaineistot journalistisiin tarkoituksiin (tietosuojalain 27 §) avaten ne ehdokkaiden hyväksymänä kaikkien käytettäviksi. Tietoarkisto arkistoi eduskunta-, europarlamentti- ja presidentinvaalien vaalikoneaineistoja tutkimuskäyttöön luovutettaviksi. Tietoarkistoon arkistoitavista vaalikoneaineistoista poistetaan poliittisten ehdokkaiden perheenjäseniä koskevat muuttujat ja ulkoisiin lähteisiin (blogit, sosiaalisen median tilit ym.) viittaavat muuttujat. Arkistoituihin vaalikoneaineistoihin sisältyvät ehdokkaan edustama poliittinen puolue, henkilön nimi ja muita heidän itsensä vastauksissaan ilmoittamia taustatietoja. Aineistoihin ei lisätä muualta saatavia tietoja.

Verkkosivuston käyttöön liittyvät tiedot, kuten evästeet

Evästeiden käyttö Tietoarkiston verkkosivuilla

Käytämme evästeitä varmistaaksemme parhaan käyttökokemuksen sivustomme kävijöille. Evästeiden avulla keräämme tilastotietoa sivukäynneistä parantaaksemme sivustomme toimivuutta ja sisältöä.

Eväste (cookie) on pieni, palvelusta käyttäjän tietokoneelle lähetettävä ja käyttäjän koneella säilytettävä tekstitiedosto. Evästeet eivät vahingoita käyttäjän tietokonetta tai tiedostoja, eikä Tietoarkisto koskaan käytä evästeitä yksilönsuojaa rikkovalla tavalla.

Selainohjelmat mahdollistavat evästeiden poiskytkemisen. Selainkohtaisia ohjeita löytyy verkosta ja valmistajien kotisivuilta. Jos jatkat muuttamatta asetuksiasi, oletamme, että hyväksyt evästeiden käytön Tietoarkiston sivustolla.

On hyvä huomioda, että suuri osa evästeistä on tarpeellisia sivuston tarjoamien palveluiden asianmukaiselle toiminnalle. Esimerkiksi oletuskielivalinnat, hakutulosten esitys tai sisäänkirjautuminen palveluihin tai vastaavat eivät välttämättä toimi, jos evästeet eivät ole sallittuja.

Käyttäjänalytiikka

Käytämme julkisilla www-sivuillamme (www.fsd.tuni.fi) kolmannen osapuolen palvelua kerätäksimme tavallisia internetin lokitietoja sekä perustietoja käyttäjien liikkumisesta sivustollamme. Tähän käytämme Google Analytics -palvelua. Tämä ei koske Ailaa, tai muita services.fsd.tuni.fi -osoitteessa olevia palveluita. Haluamme tällä varmistaa, että sivustomme käyttökokemus on asiakkaillemme paras mahdollinen. Keräämme koostettua tietoa siitä, miten sivustomme eri osia käytetään ja miten käyttö kehittyy, ja onko sivustollamme ongelmakohtia. Raportoimme näistä esim. vuosikertomukssamme. Tätä tietoa käsitellään ainoastaan siten, ettei yksiköitä tunnisteta. Vain rajatulla määrällä henkilöitä on pääsy lokidataan. Käyttäjä- ja tapahtumadataa säilytetään 26 kuukautta raportointitarkoituksiin.

Hakukone

Käytämme julkisilla www-sivuillamme Googlen kustomoitua hakua. Haku kohdistuu verkkosivujemme eri osioihin, mutta ei koske Ailaa, tai muita services.fsd.tuni.fi -osoitteessa olevia palveluita. Hakutermit tallennetaan lokitietona, jotta voimme parantaa verkkopalvelujamme sekä niiden hakutoiminnallisuuksia.

Sosiaalisen median kanavat

Tietoarkisto käyttää sosiaalisen median palveluita, jotta viestintä tavoittaisi mahdollisimman monia asiakkaita. Kullakin palvelulla on omat tietosuojakäytäntönsä. Tietoarkiston käytössä ovat alla luetellut sosiaalisen median palvelut. Linkeistä pääsee suoraan palvelun tietosuojaa kuvailevaan sisältöön.

- [Facebook](#)
- [LinkedIn](#)
- [Instagram](#) ja [Threads](#)
- [Bluesky](#)
- [YouTube](#)

Liite 3: Ailan yleiset käyttöehdot

Versio 3.0 (10.12.2020)

Tietoarkisto

Tietoarkisto on tutkimuksen ja opetuksen valtakunnallinen palveluinfrastruktuuri. Se arkistoi ja välittää koti- ja ulkomaisia sähköisiä tutkimusaineistoja. Yksikkö toimii Tampereen yliopiston yhteydessä.

Aila

Aila on Tietoarkiston sähköinen palvelukokonaisuus, joka sisältää aineistoluettelon, aineistojen tilaus- ja toimitusjärjestelmän sekä aineistojen arkistointiin tarkoitettujen tiedostojen siirtopalvelun. Lisäksi Aila sisältää rekisteröityneistä käyttäjistä muodostetun asiakasrekisterin (ks. tietosuojaseloste).

Aineistoluettelo koostuu aineistokuvauksista sekä selaus- ja hakutoiminnoista. Luetteloa voi käyttää ilman käyttäjäksi rekisteröitymistä. Ailasta voi tilata ja ladata aineistoja käyttöönsä. Suurin osa aineistoista on saatavissa vain palvelun asiakkaaksi rekisteröityneille.

Vapaasti käytettävät CC BY 4.0 lisensoidut aineistot eivät edellytä asiakkaaksi rekisteröitymistä. Aineistoihin tulee viitata julkaisuissa ja esityksissä.

Ailan käyttöehdot rekisteröityneille asiakkaille

Asiakkaaksi rekisteröityminen

Suomalaisissa yliopistoissa ja korkeakouluissa työskentelevät ja opiskelevat rekisteröityvät Ailan asiakkaaksi kotiorganisaationsa käyttäjätunnuksilla käyttämällä Haka-tunnistautumista. Henkilötietojen varmentamisesta huolehtii tällöin kotioorganisaatio. Haka-luottamusverkostossa valvotaan käyttäjien henkilötietojen käyttöä ja varmistetaan, että niitä käytetään vastuullisesti ja laillisesti.

Suomalaisten yliopistojen ja korkeakoulujen ulkopuoliset asiakkaat täyttävät henkilötietolomakkeen. Kun lomakkeen tiedot on tarkistettu Tietoarkistossa, asiakas saa hyväksynnän rekisteröitymisestään ja käyttäjätunnuksen antamaansa sähköpostiosoitteeseen.

Tietojen tarkistus- ja poisto-oikeus

Ailaan kirjautuva voi tarkistaa omat henkilötietonsa ennen niiden varsinaista luovuttamista Ailan asiakasrekisteriin. Asiakkaat voivat tarkistaa ja korjata yhteystietojansa myös myöhemmin kirjautumalla omilla tunnuksillaan Ailaan.

Asiakkaaksi kirjautumisen yhteydessä annettava hyväksyntä yhteystietojen ylläpitoon asiakasrekisterissä on voimassa 24 kuukautta asiakkaan viimeisestä palveluun kirjautumisesta. Sen jälkeen yhteystiedot poistetaan aktiivisesta asiakasrekisteristä. Käyttäjä voi pyytää yhteystietojensa poistamista myös aiemmin Tietoarkiston asiakasrekisteristä. Asiakkaan aineistotilauksia koskevat tiedot kuitenkin säilytetään 20 vuotta Tietoarkiston arkistonmuodostussuunnitelman mukaisesti.

Rekisteröitynyt asiakas voi kieltäytyä ottamasta vastaan Tietoarkiston markkinointimateriaalia.

Henkilötietojen käsittely ja luovutus

Asiakkaan henkilötietoja käsitellään käyttöehtojen ja sen nojalla tehdyn tietosuojaselosteen mukaisesti. Henkilötietoja käsitellään sopimuksen täytäntöön panemiseksi.

Asiakkaan aineistolatausten tiedot säilytetään 20 vuotta. Aineistolataustiedot ovat asiakkaan yksilöinti- ja yhteystiedot, hänen lataamansa aineistot ja latausajankohdat sekä hänen ilmoittamansa aineistojen käyttötarkoitukset.

Tietoarkistolla on oikeus luovuttaa aineistonsa arkistoineille tiedot heidän aineistojensa käyttäjistä ja käyttäjien ilmoittamista aineistojen käyttötarkoituksista. Tällöin heille voidaan luovuttaa asiakkaan etunimi, sukunimi, taustaorganisaatio, sähköpostiosoite, ja tieto asiakkaan ilmoittamasta aineiston käyttötarkoituksesta.

Kun aineisto sisältää Kopioston edustamien järjestöjen alaisia teoksia (esimerkiksi lehtiartikkeleita ja valokuvia), Tietoarkistolla on oikeus luovuttaa Kopiostolle asiakkaan etunimi, sukunimi, taustaorganisaatio ja tieto asiakkaan ilmoittamasta aineiston käyttötarkoituksesta.

Mikäli asiakas käyttää aineistoa käyttöehtojen tai ilmoittamansa aineiston käyttötarkoituksen vastaisesti, Tietoarkistolla on oikeus ilmoittaa väärinkäytöstä aineiston tekijöille, asiakkaan organisaatiolle ja tutkimusrahoittajalle. Kopioston edustamien järjestöjen alaisia teoksia sisältävien aineistojen väärinkäytöstä tietoarkistolla on oikeus ilmoittaa myös Kopiostolle.

Väärinkäytön selvitykseen Tietoarkisto voi luovuttaa aineistonsa arkistoineille ja asiakkaan organisaatiolle kaikki aineiston käyttöä yksilöivät tiedot (asiakkaan etunimi ja sukunimi, taustaorganisaatio, sähköpostiosoite, postiosoite, puhelinnumero, ladatut aineistot, latausten ajankohta, ja asiakkaan ilmoittama käyttötarkoitus). Jos väärinkäyttö koskee Kopioston edustamien järjestöjen alaisia teoksia sisältävää aineistoa, Tietoarkisto voi luovuttaa vastaavat aineiston käyttöä yksilöivät tiedot myös Kopiostolle.

Asiakkaan vastuu

Asiakkaalle myönnetty käyttäjätunnus ja salasana ovat henkilökohtaisia. Asiakas ei saa luovuttaa käyttäjätunnusta ja salasanaa kenellekään ja hänen on vastattava siitä, etteivät käyttäjätunnus ja salasana joudu ulkopuolisten tietoon. Asiakas hyväksyy itseään sitoviksi kaikki toimenpiteet, jotka hänen tunnuksillaan on tehty. Tietoarkistolla on oikeus sulkea käyttöehtoja rikkoneen asiakkaan käyttäjätili.

Aineistojen lataaminen

Asiakas voi ladata aineistoja käyttöönsä aineistokohtaisten käyttöehtojen mukaisesti:

1. Vapaasti käytettävät aineistot: aineistot on lisensoitu CC BY 4.0 ja niiden lataaminen ei edellytä Ailan asiakkaaksi rekisteröitymistä. Aineistoihin tulee viitata julkaisuissa ja esityksissä.
2. Tutkimukseen, opetukseen ja opiskeluun käytettävät aineistot: lataaminen edellyttää Ailan asiakkaaksi rekisteröitymistä ja sitoutumista aineistojen käyttöehtoihin.
3. Tutkimukseen ja ylempiin opinnäytteisiin käytettävät aineistot: lataaminen edellyttää Ailan asiakkaaksi rekisteröitymistä ja sitoutumista aineistojen käyttöehtoihin.
4. Luvanvaraiset aineistot: lataaminen edellyttää Ailan asiakkaaksi rekisteröitymistä ja luvan saamista aineiston tekijöiltä ja sitoutumista aineistojen käyttöehtoihin. Tietoarkiston asiakaspalvelu hoitaa lupapyyntöjen käsittelyn.

Mahdolliset aineiston erityisehdot näkyvät asiakkaalle ennen aineiston lataamista ja käyttäjän tulee sitoutua niihin.

Liite 4: Aineistojen yleiset käyttöehdot

1. Käyttöehtojen soveltamisala

Aineistojen yleiset käyttöehdot koskevat Ailan aineistoja, joiden lataaminen edellyttää asiakkaaksi rekisteröitymistä ja palveluun kirjautumista. Käyttöehdot eivät koske CC BY 4.0 lisensoituja aineistoja.

2. Käyttöehtojen sitovuus

Aineistoja koskevia käyttöehtoja on noudatettava. Käyttölupa on henkilökohtainen. Jokaisen aineiston käyttäjän on erikseen hyväksyttävä käyttöehdot ja sitouduttava noudattamaan niitä.

Tietoarkistolla on oikeus sulkea käyttöehtoja rikkoneen asiakkaan asiakastili ja ilmoittaa käyttöehtojen rikkomisesta asiakkaan taustaorganisaatioon ja tutkimusrahoittajalle.

3. Asiakasrekisteri

Tietoarkiston asiakkaiden yhteystiedot tallennetaan tietoarkiston asiakasrekisteriin (ks. tietosuojaseloste). Aineiston alkuperäisiä tekijöitä voidaan informoida aineiston käyttäjistä.

4. Käyttötarkoitus ja aineiston hävittäminen

Aineistoa saa käyttää vain ilmoitettuun käyttötarkoitukseen, minkä jälkeen aineisto on hävitettävä.

Jos asiakas haluaa käyttää aineistoa toiseen käyttötarkoitukseen, pitää uutta käyttölupaa pyytää tietoarkiston asiakaspalvelusta.

5. Tietoturvallisuus

Aineiston säilyttämisessä, käytössä ja siirrossa on huolehdittava riittävästä tietoturvallisuudesta, eikä aineisto saa olla ulkopuolisten ulottuvilla.

6. Tietosuoja ja etiikka

Aineiston tietoihin liittyvien henkilöiden tai tahojen yksityisyyden suojaa ei saa vaarantaa aineiston käytössä. Tietosuojanäkökohdat on huomioitava aina myös tutkimusjulkaisuissa.

Mahdollisia aineistokohtaisia käyttörajoituksia on aina noudatettava. Aineiston käytössä on noudatettava tutkimuseettisen neuvottelukunnan www.tenk.fi laatimia eettisiä periaatteita.

7. Tekijänoikeudet ja aineistoon viittaaminen

Aineistoon ja sen tekijöihin tulee viitata asianmukaisesti kaikissa julkaisuissa ja esityksissä, joissa aineistoa käytetään. Aineiston tekijänoikeudet kuuluvat aineiston alkuperäisille tekijöille.

8. Aineistoon liittyvät virheet, puutteet ja vastuut

Aineiston alkuperäiset tekijät ja tietoarkisto eivät ole vastuussa aineiston mahdollisista puutteista. Aineiston mahdollisista puutteista tulee informoida tietoarkistoa.

Aineiston alkuperäiset tekijät ja tietoarkisto eivät ole vastuussa aineiston jatkokäytössä tuotetuista tuloksista ja tulkinnoista.

9. Julkaisuista tiedottaminen

Tietoarkistoon on lähetettävä viitetiedot kaikista julkaisuista, joissa käyttäjä hyödyntää aineistoa.

Liite 5: Tietojärjestelmäseloste (Aila)

Tietojärjestelmän nimi	Aila-palveluportaali
Tietojärjestelmän vastuutaho	Yhteiskuntatieteellinen tietoaarkisto 33014 Tampereen yliopisto p. +358 29 452 0411
Tietojärjestelmän vastuuhenkilö	Matti Heinonen Yhteiskuntatieteellinen tietoaarkisto 33014 Tampereen yliopisto p. +358 40 190 1435
Tietojärjestelmän käyttötarkoitus	Aila on Tietoaarkiston sähköinen palvelukokonaisuus, joka sisältää aineistoluettelon, aineistojen tilaus- ja toimitusjärjestelmän sekä aineistojen arkistointiin tarkoitetun tiedostojen siirtopalvelun. Lisäksi Aila sisältää rekisteröityneistä käyttäjistä muodostetun asiakasrekisterin (ks. erikseen tietosuojaseloste henkilötietojen käsittelystä).
Tietojärjestelmän tietosisältö	• palveluportaalin asiakkaan tiedot (nimi, asiointikieli, yhteystiedot, käyttäjätunnus, tieto markkinoinnin sallimisesta tai estämisestä ja tieto käyttöehtoihin sitoutumisesta) • tiedot aineistotoimituksista • aineistot ja niiden kuvailutiedot
Tietojärjestelmän hakutekijät	• aineistojen tiedot haettavissa avoimesti useilla eri hakutekijöillä: Tarkennettu haku: Aineistot • aineistotoimitusten tiedot haettavissa aineistonumeron, aineiston nimen ja käyttöluvan hakijan nimen ja organisaatietiedon perusteella (ei avoimesti saatavilla oleva hakumahdollisuus, toteutetaan Tietoaarkistossa). • asiakastilien tiedot haettavissa asiakkaan nimellä (ei avoimesti saatavilla oleva hakumahdollisuus, toteutetaan Tietoaarkistossa). Rekisteröitynyt asiakas voi tarkastella itse omia tietojaan palvelussa.
Tietojärjestelmän tietolähteet	• Tiipii-tietokanta • Haka-luottamusverkosto • palveluportaalin asiakkaat • Tietoaarkiston aineistopalvelu (aineistojen metatietojen tuottaminen)
Rekisterin suojauksen periaatteet	Sähköisiä tietoaineistoja säilytetään Tampereen korkeakouluyhteisön palvelimilla, jotka sijaitsevat korkeakouluyhteisön palvelintiloissa. Palvelintiloihin on pääsy vain henkilöillä, jotka sitä työroolinsa vuoksi tarvitsevat. Sähköinen yhteys tietoaineistoihin on rajoitettu käyttöoikeuksin niin, että niihin pääsevät käsiksi vain palvelinten ylläpitäjät ja Tietoaarkiston työntekijät, joiden työrooli edellyttää pääsyä kyseiseen tietoon. Asiakkaat voivat nähdä ja päivittää vain omia henkilötietojaan kirjaututtuaan palveluun omalla käyttäjätunnuksellaan.
Kertymä alkaen	Vuodesta 2014
Tietojen päivitystiheys	Päivittäin

Tietojen julkisuus	Sisältää sekä julkisia että ei-julkisia tietoja. Julkisia tietoja ovat arkistoitujen tutkimusaineistojen kuvailutiedot ja jatkokäyttöä määrittävät tiedot (tiedostot ja niiden versiotiedot, sarjatiedot, jatkokäytön ehdot). Toimintatilastot julkaistaan vuosittain toimintakertomuksessa. Asiakastiedot eivät ole julkisia (ks. tietosuojaseloste).
Tietojärjestelmän julkinen osoite (avoin saatavuus)	https://services.fsd.tuni.fi/

Liite 6: Tietojärjestelmäseloste (TIIPII)

Tietojärjestelmän nimi	Tiipii-tietokanta
Tietojärjestelmän vastuutaho	Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto 33014 Tampereen yliopisto p. +358 29 452 0411
Tietojärjestelmän vastuuhenkilö	Matti Heinonen Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto 33014 Tampereen yliopisto p. +358 40 190 1435
Tietojärjestelmän käyttötarkoitus	Aineistojen sisäänoton, prosessoinnin ja jatkokäyttöoikeuksien rekisteröintijärjestelmä, asiakasrekisteri (ks. erikseen tietosuojaseloste henkilötietojen käsittelystä).
Tietojärjestelmän tietosisältö	- asiakkaiden nimi, osoite- ja yhteystiedot sekä yhteydenotot Tietoarkistoon ja Tietoarkistosta - lehdistä ja tieteellisistä julkaisuista paikallistettujen tutkimusaineistojen perustiedot - arkistoitujen tutkimusaineistojen säilytys- ja paketoititiedot sekä muut tiedot (tiedostot ja niiden historia- ja muokkaustiedot, versiotiedot, sarjatiedot, jatkokäytön ehdot) - perustiedot arkistointisopimuksista - käyttölupahakemukset ja käyttöehtositoumukset (kertymä 1999-maaliskuu 2014) - tutkimusmenetelmien verkkokäsikirjan ja menetelmäopetuksen tietovarannon (MOTV) käyttöilmoitustiedot
Tietojärjestelmän tietolähteet	- arkistointisopimukset ja itse tutkimusaineistot - aineistojen jatkokäyttöön toimituksen asiakirjat (kertymä 1999-maaliskuu 2014) - asiakkaiden omat ilmoitukset - neuvottelut asiakkaiden kanssa (aineistojen käytön neuvonta ja muu tietopalvelu) - tieteelliset aikakauskirjat ja lehdet
Tietojärjestelmän hakutekijät	Tietoja voi hakea lukuisilla eri tavoilla, joista tyypillisimmät ovat nimitiedot, tyyppin id, organisaatiotiedot, käsittelijätiedot, päivämäärä/aikaväli ja asiasisältöjen sanahaut. Jokaiselle sisältötyypille on määritelty omat hakutekijät (3–15). Sisältötyypit: arkistoidut aineistot, hankinta-aineistot, paikallistetut aineistot, aineistoimitukset, asiakasrekisteri, tietopalvelu, tapahtumat, mapit, organisaatio-osoitteet ja aineistoista tehdyt julkaisut.
Rekisterin suojauksen periaatteet	Sähköisiä tietoaineistoja säilytetään Tampereen korkeakouluyhteisön palvelimilla, jotka sijaitsevat korkeakouluyhteisön palvelintiloissa. Palvelintiloihin on pääsy vain henkilöillä, jotka sitä työroolinsa vuoksi tarvitsevat. Sähköinen yhteys tietoaineistoihin on rajoitettu käyttöoikeuksin niin, että niihin pääsevät käsiksi vain palvelinten ylläpitäjät ja Tietoarkiston työntekijät, joiden työrooli edellyttää pääsyä kyseiseen tietoon.

Kertymä alkaen	Vuodesta 1999
Tietojen päivitystiheys	Päivittäin
Tietojen julkisuus (avoin saatavuus)	• Julkisia tietoja ovat arkistoitujen tutkimusaineistojen kuvailutiedot sekä jatkokäyttöä määrittävät tiedot (tiedostot ja niiden versiotiedot, sarjatiedot, jatkokäytön ehdot ja aineistoista tehdyt julkaisut). Ks. Aila. • Järjestelmästä tuotettavat toimintatilastot julkaistaan vuosittain toimintakertomuksessa. • Muut järjestelmän tiedot eivät ole avoimesti saatavilla.

Tietoarkiston tietotilinpäätös sisältää tutkimusaineistojen arkistoinnin ja jatkokäyttöönluovutuksen peruseriaatteet, aineistonkäsittelyn tekniset ja organisatoriset suojatoimet ja keskeisimmät tilastotiedot.

TIETOARKISTO

Käyntiosoite: Kalevantie 5, 6. krs Tampere
Postiosoite: Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto FSD
33014 Tampereen yliopisto

Sähköposti: fsd@tuni.fi
Internet: www.fsd.tuni.fi